

2023 NR 3-4 (116-117)

LIPIEC-GRUDZIEN

VITA ACADEMICA

Biuletyn informacyjny Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie

ISSN 1842-2244

*Wmurowanie kamienia węgielnego
pod Kampus Jana Pawła II*

35-lecie chóru Psalmodia

W numerze

Z życia uczelni

Wydarzyło się	3
Poświęcenie i wmurowanie kamienia węgielnego pod budowę Kampusu Jana Pawła II (4 XI 2023)	5
Inauguracja nowego roku akademickiego 2023/2024 (16 X 2023)	9
Wydział Teologiczny Sekcja w Tarnowie UPJPII zainaugurował nowy rok akademicki (2 X 2023)	12
Wspólnota akademicka UPJPII z pielgrzymką do Kalwarii Zebrzydowskiej (30 IX 2023)	13
XVIII Dni Jana Pawła II. Sesja naukowa, Msza św., wręczenie nagród laureatom konkursu (16 XI 2023)	15
Święto Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie (8 XII 2023)	18
Beatyfikacja rodziny Ulmów z udziałem władz UPJPII (10 IX 2023)	20
Nieszpory markowskie pod przewodnictwem Rektora UPJPII przy relikwiach błogosławionej Rodziny Ulmów (10 X 2023)	22
Ks. dr hab. Sławomir Soczyński dziekanem Wydziału Nauk Społecznych UPJPII (1 XII 2023)	23
Walne Zebranie Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół UPJPII i 20 nowych członków SAIP (29 XI 2023)	24
Międzynarodowy Przegląd Filmowy „My pokolenie JP2” (relacja z premiery polskiej i włoskiej)	26
„My, pokolenie JP2” w Nowym Jorku (12 XI 2023)	26
„Pokolenie JP2” w Buenos Aires (18 XII 2023)	28
Zajęcia z profesorem wizytującym Gionatą Brusą	29
Wojna na Ukrainie w polskich mediach.	
Spotkanie przedstawicieli Chińskiego Uniwersytetu z Hongkongu i UPJPII	30
Kancelaria Prezydenta RP i Poczta Polska wykorzystały zasoby „Sakralnego Dziedzictwa Małopolski”	31
Jubileusz 35-lecia chóru Psalmodia	33
Archidiecezjalna Szkoła Muzyczna im. kard. Franciszka Macharskiego w Krakowie, mieszcząca się w budynku przy ul. Prostej 35A, w 2023 r. świętowała jubileusz 25-lecia	37
„Autorytet. Dar i świadectwo” Wieczór pamięci Księdza Profesora Michała Drożdża w IDMiKS	40
Pieśni adwentowe w mistrzowskim wykonaniu prof. Witolda Zalewskiego dostępne dla każdego! To część projektu realizowanego na UPJPII	42
Przedstawiciele UPJPII na XXX Konferencji Redaktorów Czasopism Akademickich i Portali Uczelnianych (13–16 IX 2023)	43

Konferencje

Transhumanizm: człowiek przyszłości czy człowiek wyobrażony – konferencja naukowa zapowiadająca XXIII Dzień Papieski (13 X 2023)	45
VI Międzynarodowa Konferencja Naukowa Creatio continua VI: Znaki harmonii	45
Międzynarodowa konferencja naukowa <i>Zaangażowanie wiernych ś wiekich w posługę słowa w Kościele: historia i współczesne wyzwania</i> , Nitra 15 maja 2023 r.	46
III Polsko-Chorwacka Konferencja Rektorów w Zadarze z udziałem i wykładem rektora UPJPII ks. prof. Roberta Tyraby (3–5 IX 2023)	49
<i>Chorwackie relacje Jana Pawła II we wspomnieniach, w 20. rocznicę trzeciej pielgrzymki do Chorwacji i setnej w świecie jako papieża pielgrzyma – konferencja</i> (23 X 2023)	50
Symposium naukowe pt. <i>Przestępstwo czy „tylko” grzech. Kanonista w poszukiwaniu granicy</i>	51
„Świat Biblii. Biblia w kulturze świata”. I edycja: <i>Od Paschy do Wielkanocy. Biblia – historia – kultura</i> (19–21 X 2023)	53
Dr Paweł Krokosz w badaniach nad fundamentami imperializmu rosyjskiego. „Słuchać, wspierać, nie wykluczać”. Stanowisko Kościoła katolickiego wobec redukcji skutków palenia tytoniu, spotkanie ekspertów (12 IX 2023)	55
Międzynarodowa konferencja naukowa <i>Edukacja muzyczna w służbie Kościołowi</i>	57
XII Międzynarodowy Kongres Śpiewu Gregoriańskiego w Tyńcu (4–9 IX 2023) ...	59

Goście i nowi partnerzy

Wicepostulator procesu beatyfikacyjnego Dorothy Day z wizytą na UPJPII	61
--	----

Sukcesy

.....	62
-------	----

Studenci i doktoranci

Świąteczna Iskierka Nadziei!	83
Graduacja 2023 absolwentów dziennikarstwa UPJPII hołdem dla ks. prof. Michała Drożdża (24 VI 2023)	84
<i>Dzieci z placu wojny</i> – koncert z aukcją charytatywną dla dzieci w Ukrainie	86

Erasmus+

Sztuczna Inteligencja w Edukacji Szkoły Wyższej – nowy projekt ERASMUS+ na Wydziale Nauk Społecznych.	87
Goście z Uniwersytetu Mateja Bela odkrywają tajniki kształcenia wyższego na UPJPII	87
Studenci UPJPII w International Max Reger Organ Academy	89

Uniwersytet Trzeciego Wieku

Inauguracja roku akademickiego 2023/2024 na Uniwersytecie Trzeciego Wieku	90
Jesienne Planty Krakowskie	92

Odeszli od nas	93
----------------------	----

Recenzje	97
----------------	----

VITA ACADEMICA

Biuletyn Informacyjny
Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie

Redakcja
31-002 Kraków, ul. Kanoniczna 25
tel. +48 12 8898 516
e-mail: marta.mastylo@upjp2.edu.pl

Redaktor naczelna: Marta Mastyło
Redakcja językowa: Katarzyna Kastelik
DTP: Justyna Kastelik
Zdjęcie na okładce: UPJPII

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych
oraz zastrzega sobie prawo do skrótów
i redakcyjnego opracowania tekstów przyjętych do druku.

Numer zamknięto 4 marca 2024 r.
Nakład 200 egz., ISSN 1842-2244

Wydawca: Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie
Wydawnictwo Naukowe

wydarzyło się

- **10–14 lipca 2023** Solidarity Summer School – międzynarodowa szkoła letnia na UPJPII (druga edycja)
- **18 lipca 2023** Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie otrzymuje uprawnienia do nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego w dziedzinie nauk teologicznych w dyscyplinie nauki biblijne
- **21 sierpnia – 27 września 2023** III Letnia Akademia Przedsiębiorczości w Biurze Karier UPJPII
- **3–5 września 2023** III Polsko-Chorwacka Konferencja Rektorów w Zadarze z udziałem i wykładem rektora UPJPII ks. prof. Roberta Tyrały
- **4–9 września 2023** XII Międzynarodowy Kongres Śpiewu Gregoriańskiego w Tyńcu
- **6–8 września 2023** Uroczystości w 770. rocznicę kanonizacji św. Stanisława BM w Rzymie i Asyżu z udziałem rektora UPJPII
- **8–10 września 2023** *Ofiara uwielbienia* – XVI rekolekcje *Mysterium fascians* poświęcone modlitwom eucharystycznym współorganizowane przez Fundację Dominikański Ośrodek Liturgiczny wraz z Uniwersytetem Papieskim Jana Pawła II
- **10 września 2023** Beatyfikacja rodziny Ulmów z udziałem władz UPJPII
- **12 września 2023** „*Słuchać, wspierać, nie wykluczać*”. *Stanowisko Kościoła Katolickiego wobec redukcji skutków palenia tytoniu* – spotkanie ekspertów z udziałem ks. dr. hab. Roberta Nęcka, prof. UPJPII
- **13–16 września 2023** XXX Ogólnopolska Konferencja Redaktorów Czasopism Akademickich i Portali Uczelnianych z udziałem przedstawicieli UPJPII
- **19–20 września 2023** Krakowski Salon Maturzystów Perspektywy 2023 z udziałem UPJPII
- **30 września 2023** Pielgrzymka wspólnoty akademickiej UPJPII do Kalwarii Zebrzydowskiej
- **1 października 2023** *Rebirth – Arduous road to statehood at the end of imperial rule. Sacrifice, cooperation, tradition* – pokaz wystawy posterowej zorganizowanej przez Instytut Historii z Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego na Uniwersytecie w Betlejem w ramach jubileuszu teże instytucji obchodzonego na przełomie września i października 2023
- **2 października 2023** Inauguracja nowego roku akademickiego na Wydziale Teologicznym Sekcja w Tarnowie UPJPII
- **6–8 października 2023** *My, pokolenie JP2* – międzynarodowy przegląd filmów poświęconych Janowi Pawłowi II z okazji 45. rocznicy wyboru kard. Karola Wojtyły na Stolicę Piotrową, pierwsze projekcje filmów w ramach przeglądu w zakopiańskiej „Księżówce”
- **10 października 2023** *Nieszpory markowskie* pod przewodnictwem rektora UPJPII przy relikwiach błogosławionej Rodziny Ulmów
- **12 października 2023** Międzynarodowy Przegląd Filmowy „*My pokolenie JP2*” w Rzymie
- **12 października 2023** Konferencja *Potencjał więzi rodzinnych*
- **13 października 2023** *Transhumanizm: człowiek przyszłości czy człowiek wyobrażony* – konferencja naukowa zapowiadająca XXIII Dzień Papieski współorganizowana przez Fundację „Dzieło Nowego Tysiąclecia” i Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie.
- **16 października 2023** Inauguracja roku akademickiego 2023/2024
- **17–20 października 2023** IX Kongres Kultury Regionów w cyklu „*Żywioty dziedzictwa*” – *Tchnienie*
- **17 października 2023** Międzynarodowa konferencja *Papież światu – 45-lecie pontyfikatu Jana Pawła II* organizowana przez Muzeum Jana Pawła II i Prymasa Wyszyńskiego w Warszawie. Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie partnerem wydarzenia
- **18–23 października 2023** Krakowskie Ekumeniczne Dni Biblijne
- **19–21 października 2023** „Świat Biblii. Biblia w kulturze świata”. I edycja: *Od Paschy do Wielkanocy. Biblia – historia – kultura* – symposium międzynarodowe współorganizowane przez Instytut Nauk Biblijnych Wydziału Teologicznego UPJPII
- **20–21 października 2023** *Wspólne źródło śpiewu Kościoła: zachodnie liturgie w relacji do siebie* – kurs z ks. prof. Alberto Turco
- **20–22 października 2023** VI Międzynarodowy Kongres św. Hildegardy w Tyńcu pod patronatem UPJPII
- **20 października – 15 listopada 2023** Wystawa replik insygniów koronacyjnych Korony Królestwa Polskiego *Insygnia* w Chrzanowie pod patronatem honorowym ks. prof. Tomasza Rozkruta
- **21 października 2023** Wykłady otwarte „Biblia w kulturze świata” – inauguracja cyklu 2023/24 organizowanego przez Instytut Nauk Biblijnych Wydziału Teologicznego UPJPII
- **22 października 2023** Uroczyste złożenie hołdu św. Janowi z Kęt
- **23 października 2023** Polsko-chorwacka konferencja *Chorwackie relacje Jana Pawła II we wspomnieniach, w 20. rocznicę trzeciej pielgrzymki do Chorwacji i setnej w świecie jako papieża pielgrzyma*
- **25–26 października 2023** Konferencja naukowa „Podwawelskie spory o kształt wiary”. 5. edycja – *Odejścia z Kościoła*

wydarzyło się

- **26 października 2023** *Czas ludzi świeckich w Kościele* – symposium naukowe organizowane przez Wyższe Seminarium Misyjne Księży Sercanów w Stadnikach
- **30 października 2023** Inauguracja nowego roku akademickiego na Uniwersytecie Trzeciego Wieku UPJPII
- **4 listopada 2023** Poświęcenie i wmurowanie kamienia węgielnego pod budowę Kampusu Jana Pawła II
- **6 listopada 2023** Akademicki Dzień Pamięci
- **6–7 listopada 2023** „Nowe wyzwanie na rynku pracy – edukacja dla turystyki postpandemicznej”. „Dziedzictwo chciane – dziedzictwo niechciane” z udziałem UPJPII
- **7 listopada 2023** Konferencja naukowa *Fides et ratio. Kopernik między wiarą i rozumem. Wczoraj i dziś* zorganizowana przez Muzeum Dom Rodzinny Ojca Świętego Jana Pawła II w Wadowicach i UPJPII
- **12 listopada 2023** „My, pokolenie JP2” w Nowym Jorku
- **13–16 listopada 2023** XVIII Dni Jana Pawła II
- **13–17 listopada 2023** Wykłady i ćwiczenia prof. Gionaty Brusy *Basis for the description of a medieval liturgical manuscript* (forma stacjonarna), 19 X–21 XII 2024 (cykl wykładów online)
- **14 listopada 2023** Wieczór pamięci Księdza Profesora Michała Drożdża
- **16 listopada 2023** Kulminacja XVIII Dni Jana Pawła II. Sesja naukowa, Msza św., wręczenie nagród laureatom konkursu
- **16 listopada 2023** Symposium *Przestępstwo czy „tylko” grzech. Kanonista w poszukiwaniu granicy*
- **13–18 listopada 2023** Zajęcia z profesorem wizytującym Gionatą Brusą zorganizowane przez Instytut Muzyki Kościelnej
- **18–26 listopada 2023** XVIII Dni Muzyki Kościelnej w Archidiecezji Krakowskiej
- **22 listopada 2023** Koncert Jubileuszowy z okazji 35-lecia istnienia Chóru Psalmodia
- **24–25 listopada 2023** VI Ogólnopolska Konferencja *Psychiatria i duchowość* organizowana przez Katedrę Psychologii i Psychopatologii Rozwoju Człowieka na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie
- **26 listopada 2023** Koncert promujący płytę *Eya recolamus* żeńskiego zespołu wokalnego Flores Rosarum
- **29 listopada 2023** Walne Zebranie Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół UPJPII i 20 nowych członków SAIP
- **30 listopada 2023** *Czy żyjemy w różnych światach? Społeczne skutki powszechnego analfabetyzmu medialnego* – wykład dr hab. Doroły Kubickiej, prof. UPJPII
- **30 listopada 2023** Konwersatorium transdyscyplinarne *Toksykologia przestrzeni społecznej* – inauguracja spotkań roboczych konwersatorium i comiesięcznych wykładów ekspertów w ramach cyklu „Psychologia Open” organizowanych przez Wydział Filozoficzny UPJPII
- **1–2 grudnia 2023** *Creatio continua VI: Znaki harmonii* – międzynarodowa konferencja naukowa
- **4 grudnia 2023** *W garderobie historii* z udziałem dr hab. Lucyny Rotter, prof. UPJPII
- **6–15 grudnia 2023** Studencka akcja charytatywna #CHCEMISIE POMAGAĆ!
- **7–8 grudnia 2023** *Prawa człowieka w „świecie na krawędzi”* – symposium w formule seminarium Akademii Sprawiedliwych
- **8 grudnia 2023** Święto Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie
- **13 grudnia 2023** *Wypisy z „Kroniki” Wiktora z Tonnoy w „Liber Canonum” Deusdedita* – wykład dr hab. Rafała Kosińskiego, pierwszy z cyklu wykładów w ramach seminarium naukowego „Starożytność chrześcijańska” organizowanego przez Katedrę Historii Starożytnej i Średniowiecznej Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII
- **14 grudnia 2023** *Jak kłamstwa historyczne zatruwają naszą młodzież?* – wykład otwarty dr Anny Mandreli w ramach Konwersatorium transdyscyplinarnego *Toksykologia przestrzeni społecznej* z cyklu „Psychologia Open”
- **19 grudnia 2023** *Media w pierwszym papieskim orędziu radiowym papieża Piusa XI z 12 lutego 1931 roku* – wykład ks. prof. dr. hab. Wojciecha Misztala zorganizowany przez PAU
- **20 grudnia 2023** Koncert adwentowy w wykonaniu studentów Instytutu Muzyki Kościelnej UPJPII
- **21 grudnia 2023** Opłatek pracowników UPJPII

Poświęcenie i wmurowanie kamienia węgielnego pod budowę Kampusu Jana Pawła II (4 XI 2023)

tekst: Marta Mastyló, zdjęcia: Grzegorz Finowski

„Dla Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie jest to bardzo ważny, historyczny dzień. Spełniają się bowiem, coraz bardziej, nasze marzenia o nowym i własnym miejscu – mówił na początku uroczystości rektor Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie ks. prof. Robert Tyrała – gdzie nie tylko będą prowadzone badania naukowe, gdzie nasi studenci doświadczają dobrej edukacji, ale także gdzie będzie miejsce formacji i wychowania nowego pokolenia. Bowiem przyszłość, jak mówił nasz Patron, zaczyna się już dziś”

W auli Biblioteki Głównej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie na os. Ruczaj, gdzie odbywała się pierwsza część uroczystości, rektor UPJPII powitał kard. Stanisława Dziwisza, Nuncjusza Apostolskiego w Polsce abpa Antonia Guido Filipazziego, dla którego, co podkreślił, była to pierwsza wizyta w środowisku akademickim po objęciu stanowiska w Polsce, co tym większą sprawiło radość wspólnocie akademickiej UPJPII, powitał Metropolitę Krakowskiego abpa Marka Jędraszewskiego, biskupów, ministrów, prezydenta miasta Krakowa, senatorów, posłów, przedstawicieli władz, korpus dyplomatyczny, konsulów, zebranych rektorów i prorektorów – w tym także poprzednich rektorów UPJPII, profesorów, wykonawców i inwestorów kampusu oraz zaangażowanych w projekt, a także społeczność akademicką.

Ks. prof. Robert Tyrała przywołał w swoim wystąpieniu fakty z historii budowy Kampusu Jana Pawła II, począwszy od listopada 1999 r., kiedy to bp Tadeusz Pieronek, ówczesny rektor Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, podpisał umowę z biurem projektowym Ingarden & Ewý w sprawie budowy biblioteki uczelnianej. Rok później, 20 listopada 2000 r., kard. Franciszek Macharski, Wielki Kanclerz PAT, poświęcił plac budowy i jako pierwszy wbił łopatę w ziemię. Projekt budowy biblioteki został zwieńczony w 2010 r., ale na dokończenie całej inwestycji, zrealizowanie projektu wraz z planowanym budynkiem dydaktycznym nie było wówczas środków.

„Bardzo ważne były odwiedziny oraz pobłogosławienie powstającego budynku biblioteki w dniu 17 sierpnia 2002 r. przez Ojca Świętego Jana Pawła II, a jego słowa «tu wam błogosławię na tym nowym miejscu», stały się przesłaniem dla obecnych władz Uniwersytetu Papieskiego do zadbania o własne miejsce w Krakowie” – mówił dalej Rektor.

Nową kartę tej budowy udało się otworzyć już za kadencji obecnych władz uczelni w czerwcu 2020 r. podjętymi na nowo rozmowami z biurem projektowym Ingarden & Ewý i pobłogosławieniem placu pod budowę budynku dydak-

tycznego 8 czerwca 2022 r. przez abpa Marka Jędraszewskiego. Chwilę później podpisana została umowa z Akademią Górniczo-Hutniczą, która zakładała współpracę krakowskich inżynierów przy budowie obiektu. 2 kwietnia 2023 r. podpisana została umowa z głównym wykonawcą NDI z Sopotu, a już 5 kwietnia ruszyły prace budowlane. Rektor gorąco dziękował wszystkim, dzięki którym to wielkie marzenie posiadania swojego budynku przez UPJPII może przekuć się obecnie w rzeczywistość. Dziękował władzom, wykonawcom i darczyńcom.

Sekretarz stanu w kancelarii RP Piotr Ćwik przeczytał list od Prezydenta RP Andrzeja Dudy, w którym Prezydent wyraził radość, że „krakowska teologia i inne nauki humanistyczne zyskają nowoczesne zaplecze do pracy”, życzył „by studia i badania w kampusie były naukową ucztą i niezapomnianym czasem”. Podsekretarz stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Izabela Antos przekazała słowa życzeń od Premiera Mateusza Morawieckiego, w których zaakcentował, że nauczanie papieża Jana Pawła II wymaga pogłębionych i wielokierunkowych badań naukowych, a kamień węgielny, jakim jest cegła z drzwi bazyliki św. Piotra, stanowi symboliczne połączenie z rzymskim dziedzictwem.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji i Nauki prof. Włodzimierz Bernacki zwrócił uwagę, jak ważne jest to, że Wydział Teologiczny UPJPII, którego korzenie sięgają 626-letniej historii jego powołania w Akademii Krakowskiej, może obecnie dokonywać nostryfikacji doktoratów, po tylu latach starań i oczekiwania. Wskazał też, jak w cień usuwana jest teraz pamięć o tak nieodległych czasach, w których pokolenie, do którego on sam należy, kształciło się i pamięta, że „władze komunistyczne wypchnęły Kościół poza przestrzeń publiczną, głosiły, że chrześcijaństwo to światopogląd nienaukowy... i że to właśnie Kościół był miejscem, gdzie można było wówczas wygłaszać wykłady poza ideologią marksistowską, był arką wolności głoszenia słowa”, co nasiliło się zwłaszcza, gdy Karol Wojtyła został papieżem, bo w tamtych czasach do głoszenia Bożego Słowa trzeba było mieć odwagę. „A teraz dożyliśmy czasów, gdy mówi się o odjaniepawłaniu” – mówił dalej Minister. „Uczelnie katolickie były wspierane (w ostatnich latach), jak właśnie UPJPII, Uniwersytet Ignatianum, KUL. Dlaczego? Jeśli nawet historia potoczy się w innym kierunku, to ta poszerzona przestrzeń Uniwersytetu Jana Pawła II będzie przestrzenią swobody, wolności od dyktatury poprawności politycznych. Reprezentując MEiN, nie czyniliśmy nic nadzwyczajnego, staraliśmy się spłacić ten dług, dotychczas niespłacony przez władze” – zakończył minister Bernacki.

Małgorzata Winiarek-Gajewska, prezes NDI z Sopotu, czyli głównego wykonawcy, podzieliła się radością z możliwości realizacji tak ciekawego projektu.

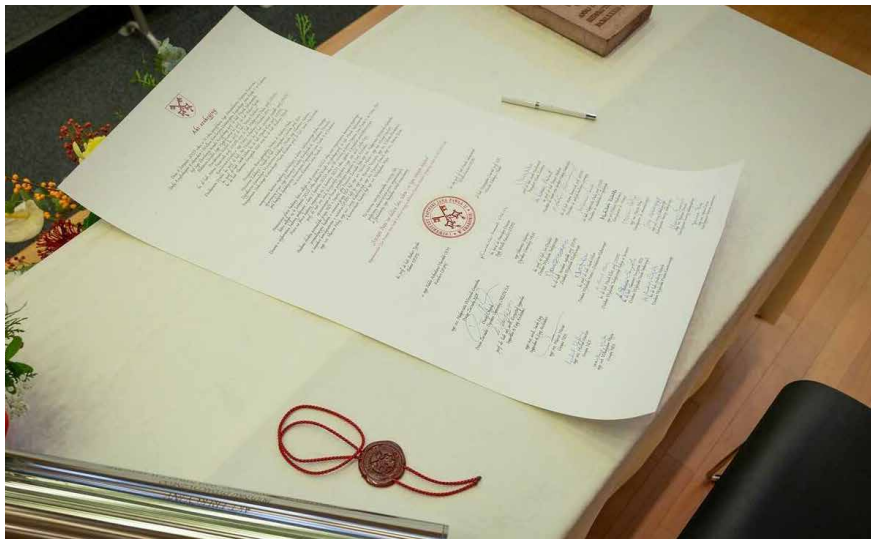
Następnie głos zabrał abp Marek Jędraszewski, Wielki Kanclerz UPJPII, który w swoim wystąpieniu zwrócił uwagę, że nad bramą budynku rektoratu UPJPII przy ul. Kanoniczej widnieje łaciński napis, który można przetłumaczyć, „iż nie ma niczego lepszego w człowieku niż dobry, zdrowy umysł”. Arcybiskup nawiązał do słów św. Jana Pawła II, wypowiedzianych w kolegiacie św. Anny 26 lat temu – Papież dał wtedy bardzo jasny wykład, czym jest uczelnia i jakie jest jej powołanie, które sprowadza się do służby prawdzie. „Człowiek nie tworzy prawdy, ale ona sama się przed nim odsłania, gdy jej szuka wytrwale. Poznanie prawdy rodzi jedyną w swym rodzaju duchową radość (gaudium veritatis) – mówił wówczas Papież. [...] Poszukiwanie prawdy powinno otwierać na przestrzeń transcendencji. Poszukiwanie prawdy – jak mówił Papież – nigdy się nie kończy, zawsze odsyła człowieka do tego, co jest przedmiotem badań”.

Metropolita przywołał preambułę encykliki o współdziałaniu rozumu i wiary *Fides et ratio*, gdzie papież zauważa, że „wiara i rozum są jak dwa skrzydła, na których duch ludzki unosi się ku kontemplacji prawdy, a to jest pierwsze zadanie uniwersytetu – dążenie do prawdy” – mówił Arcybiskup. Wśród najważniejszych zadań uniwersytetu wskazał też za Janem Pawłem II posługę myślenia dla dobra społeczeństwa, dla dobra ogólnoludzkiego, która jest niczym innym jak służbą prawdzie w wymiarze społecznym. Arcybiskup wskazał na wyższość etyki nad techniką i powtórzył za papieżem Polakiem: „Nie wystarcza troska o logiczną poprawność procesu myślenia. Dzięki wrażliwości moralnej zachowana zostaje bardzo istotna dla nauki więź pomiędzy prawdą a dobrem. Tych dwóch prawd nie można bowiem od siebie oddzielać”. Zwrócił uwagę, że uniwersytety powinny formować ludzi, którzy będą mieli w sobie autentyczną mądrość. Arcybiskup przypomniał, że zbliża się (6 XI) rocznica Sonderaktion Krakau, gdy krakowscy profesorowie zostali wywiezieni do Sachsenhausen, czego Karol Wojtyła był świadkiem, stąd wskazywał na jeszcze jedno zadanie, jakie stoi przed uczelniami – ofiarność. Alma Mater jawi się jako kochająca matka, ale też cierpiąca i składająca ofiary.

Na koniec wystąpienia Arcybiskup, mówiąc, w jak ważnym wydarzeniu przychodzi uniwersytetowi i zaproszonym gościom uczestniczyć, na ręce rektora UPJPII złożył „słowa swoistego testamentu, który przekazał nam św. Jan Paweł II. Budynki są ważne, kampus dla właściwej działalności uczelni – niezbędny. Ale uczelnia żyć będzie i będzie prawdziwą Alma Mater, gdy będzie uczciwie i do końca dążyła do prawdy. Gdy będzie miejscem posługi myślenia w wymiarze społecznym, gdy będzie budowała cywilizację miłości i ukazywała prawdziwą wizję człowieka, przenikniętą gotowością, by miłować – cierpiąc i cierpiąc – kochać” – zakończył abp Marek Jędraszewski.

Rektor UPJPII odczytał treść aktu erekcyjnego, na którym złożone zostały podpisy. Kanclerz UPJPII o. Fidelis Maciołek umieścił dokument w metalowej tubie, po czym wybrzmiał hymn *Gaude Mater Polonia* w wykonaniu uniwersyteckiego chóru Psalmodia pod dyr. prof. Włodzimierza Siedlika.

Następnie uczestnicy uroczystości udali się na plac budowy, gdzie po błogosławieństwie przez abpa Marka Jędraszewskiego kamień węgielny wraz z aktem erekcyjnym zostały wmurowane w ścianę wznoszonego budynku Kampusu Jana Pawła II. Kamień węgielny jest darem kard. Stanisława Dziwisza. To pamiątkowa cegła, która została umieszczona w Drzwiach

Świątyni bazyliki św. Piotra w Watykanie pod koniec Nadzwyczajnego Roku Odkupienia (1983–1984), a następnie wydobyci z okazji otwarcia dokonanej przez Ojca Świętego Jana Pawła II na początku Wielkiego Jubileuszu Roku 2000.

Wydarzenie wmurowania kamienia węgielnego miało miejsce, co podkreślił ks. prof. Robert Tyrała, w dniu wspomnienia św. Karola, patrona chrztu św. Jana Pawła II. „Św. Jan Paweł II prowadzi nas za rękę, a my tylko spłacamy dług względem niego, pamiętając jego przesłanie – nie lękajcie się, otwórzcie drzwi Chrystusowi!” – powiedział rektor UPJPII. ■

Inauguracja nowego roku akademickiego 2023/2024 (16 X 2023)

Uroczystość inauguracji nowego roku akademickiego na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie rozpoczęła Msza św. w Sanktuarium św. Jana Pawła II w Krakowie pod przewodnictwem kard. Stanisława Dziwisza. W tym dniu przypada też 45. rocznica wyboru ówczesnego metropolity krakowskiego kard. Karola Wojtyły na Biskupa Rzymu, do której odniósł się ks. Tomasz Szopa, kustosz sanktuarium, witając zebranych duchownych, wspólnotę Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II i przedstawicieli władz, a szczególnie kard. Dziwisza, który „w wydarzeniach sprzed 45 lat brał udział i który nadal pozostaje świadkiem życia i świętości św. Jana Pawła II” – mówił ks. T. Szopa.

Kard. Stanisław Dziwisz w homilii zwrócił uwagę, jak wciąż, po upływie wielu lat, są widoczne konsekwencje działania Ducha Świętego: „Dwadzieścia siedem lat pontyfikatu papieża Polaka to ogromne dziedzictwo nauczania i pielgrzymowania. To również ogromny wpływ na życie społeczne i polityczne całego świata. To wszystko było i jest owocem tytanicznej pracy człowieka kochającego Prawdę”. Kardynał zauważył jednak, że prawda się dzisiaj zdewaluowała, jest niewygodna, a współczesny świat polega na zanegowaniu prawdy.

Przypomniał, że w tym kontekście św. Jan Paweł II pozostawił dwie encykliki, poświęcone prawdzie: *Veritatis splendor* oraz *Fides et ratio*. W obydwu Papież przekonywał, że prawdy nie należy się lękać, ponieważ jest ona ciepła i serdeczna, piękna i pociągająca. „Szczególną misją Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie jest podejmowanie świadectwa, jakie złożył święty Patron. Tą misją jest służenie prawdzie, ukazywanie jej piękna i atrakcyjności, głoszenie i dawanie świadectwa o niej. Służenie prawdzie jest niczym innym jak formą miłości, troski o człowieka i świat” – zauważył Kardynał.

Kardynał powiedział, że świat potrzebuje prawdy w kwestii człowieka, godności życia, rodziny, ekonomii i polityki oraz także w kwestii Kościoła. Wskazał, że świat potrzebuje też prawdy w kwestii osoby i dziedzictwa św. Jana Pawła II. „W obliczu jakże nieuzasadnionych i raniących oskarżeń musimy wszyscy stanąć odważnie w celu pokazania bogactwa, jakie zostało nam dane przez Boga w osobie Karola Wojtyły – św. Jana Pawła II. Nie lękajmy się zatem dawać świadectwa prawdzie!” – mówił.

Po Mszy św. uczestnicy uroczystości przeszli do sali konferencyjnej w budynku Centrum Jana Pawła II, rektor UPJPII, ks. prof. dr hab. Robert Tyrała powitał gości – biskupów, przedstawicieli władz państwowych i samorządowych, korpusu dyplomatycznego, władz uczelni z Krakowa i Polski – rektorów i prorektorów, przedstawicieli świata nauki i duchowieństwa, po czym wygłosił inauguracyjne przemówienie, rozpoczynając je od podsumowania minionego roku akademickiego. Przypomniał najważniejsze fakty związane z największą uniwersytecką inwestycją, jaką jest budowa Kampusu Jana Pawła II na os. Ruczaj, przywołał najbardziej znaczące osiągnięcia naukowe i organizacyjne uczelni i pracowników naukowych

UPJPII z ubiegłego roku akademickiego, z czego ostatnim jest wejście w skład Rady Doskonałości Naukowej czterech profesorów UPJPII. Rektor wyraził również radość z dużej ilości kandydatów na studia, gdyż w tegorocznej rekrutacji chęć studiowania na UPJPII wyraziły 3574 osoby, a przyjętych zostało w poczet nowych studentów 917.

Rektor przypomniał też o stanowisku UPJPII w obronie dobrego imienia papieża Jana Pawła II, które wciąż jest ponawiane i potwierdzane przez uczelnię, a w pozostawionym nam przez Niego dziedzictwie jest wiele zadań dla nas do wypełnienia. Są one zapisane m.in. w pasterskiej i proroczej wizji Jana Pawła II dotyczącej fundamentalnych i najważniejszych spraw dla życia każdego człowieka, poświęconej w całości podstawom moralności chrześcijańskiej, jaką jest encyklika *Veritatis splendor*, której 30. rocznicę obchodzimy.

„Oby ten akademicki rok był błogosławiony, zdrowy i pełen naukowych pasji, a także realizacji marzeń i zamierzeń oraz nieustannego szybowania ku górze jak orły niosące nadzieję. Rok akademicki 2023/2024 na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II uważam za otwarty! *Quod bonum, felix, faustum fortunatumque sit*”.

Odczytany został list abp. Marka Jędraszewskiego, Wielkiego Kanclerza UPJPII, który brał udział w Synodzie Biskupów w Rzymie.

W wykładzie inauguracyjnym *Od pedagogiki wstydu do edukacji patriotycznej – pedagogiki dumy w Polsce* minister Przemysław Czarnek, odnosząc się do 45. rocznicy wyboru Jana Pawła II na Stolicę Piotrową, stwierdził, że najlepszego przykładu dla pedagogiki patriotycznej możemy szukać w życiu i nauczaniu Jana Pawła II, który „urodził się, wzrastał i żył w przedwojennych Wadowicach, we wszystkich tych warunkach, które tam były, w wielu kulturach. Przyjaźnił się z Polakami i Żydami, widział relacje polsko-żydowskie i ich doświadczał. Był również uczestnikiem wszystkich tych wydarzeń, tragicznych i dramatycznych tu w Krakowie, w czasie II wojny światowej [...]. Nie ma lepszego świadka, nie

ma lepszego autorytetu, który mógłby nam opowiadać o tym, jaka jest Polska” – mówił minister Czarnek. Powiedział także, co potwierdził obecny na sali kard. Dziwisz, że nawet gdy został Biskupem Rzymu, nigdy nie przestał być dumny z tego, że jest Polakiem. I mimo iż znał tak wiele języków, myślał po polsku i w języku polskim przygotowywał wszystkie swoje encykliki.

Minister Edukacji i Nauki uhonorował Medalem „Zasłużony dla Nauki Polskiej Sapientia et Veritas” rektora UPJPII ks. prof. Roberta Tyrałę, przyznawanym za szczególne zasługi dla szkolnictwa wyższego i nauki, w tym za wybitne osiągnięcia w zakresie działalności naukowej, dydaktycznej lub organizacyjnej.

Minister wręczył także odznaczenia państwowe nadane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Marszałek Województwa Małopolskiego Witold Kozłowski wręczył Złotą Odznakę Honorową Województwa Małopolskiego - Krzyż Małopolski - prof. dr. hab. Włodzimierzowi Siedlikowi i ks. prof. dr. hab. Jackowi Urbanowi.

Dr hab. Klaudia Cymanow-Sosin, prezes Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół UPJPII, przypominając cele i założenia Stowarzyszenia, zapraszała serdecznie wszystkich do współpracy, a Stanisław Łopadczak, przewodniczący Samorządu Studentów UPJPII, słowa otuchy wlał w serca studentów I roku, którzy przywitani przez prorektor ds. studenckich i dydaktyki prof. UPJPII Małgorzatę Dudę dostąpili uroczystej immatrykulacji.

Podczas uroczystości o oprawę muzyczną zadbał obchodzący 35-lecie działalności uniwersytecki chór Psalmodia pod dyrekcją prof. Włodzimierza Siedlika, a także Marek Pawełek grający na organach i Schola Gregoriana Sancti Joannis Pauli II pod dyrekcją dr hab. Susi Ferfoglii, prof. UPJPII. ■

Wydział Teologiczny Sekcja w Tarnowie UPJPII zainaugurował nowy rok akademicki (2 X 2023)

Gaude Mater Polonia wybrzmiało w auli Wyższego Seminarium Duchownego w Tarnowie, oznajmiając tym samym, że rok akademicki 2023/2024 został oficjalnie zainaugurowany na Wydziale Teologicznym Sekcja w Tarnowie Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

Na uroczystości obecny był rektor UPJPII ks. prof. dr hab. Robert Tyrała, który mówił do przyszłych teologów, iż muszą być malarzami, którzy będą „malować obraz swojego życia farbami cnót Chrystusa, Jego miłości Ojca”, a wtedy będą świadkami Chrystusa. Rektor postawił pytanie, „jak ma wyglądać przyszłość teologii jako nauki?” w czasach, gdy spada liczba studentów teologii – przyszłych kapłanów i świeckich pragnących zgłębiać wiedzę teologiczną. Zwrócił też uwagę na właściwe odczytywanie „znaków czasu”, o czym pisał w liście do UPJPII papież Franciszek, co wiąże się – według ks. prof. Roberta Tyrały – z koniecznością ciągłego rozwoju, podnoszeniem poziomu nauki i dydaktyki.

Jak poinformował dziekan Wydziału Teologicznego Sekcja w Tarnowie UPJPII ks. prof. dr hab. Marek Kluz, w nowym roku akademickim naukę na Wydziale Teologicznym w Tarnowie rozpoczęło 134 studentów na specjalności kapłańskiej i katechetyczno-pastoralnej. Ponadto 42 nauczycieli rozpoczęło dwuletnie Podyplomowe Studia Teologiczno-Katechetyczne dla Nauczycieli. Studia te przygotowują do nauczania religii w przedszkolach, szkołach podstawowych i średnich. „Cieszy więc, że wciąż są chętni, by studiować teologię, bo potrzebujemy dziś nie tylko mą-

drych ludzi, ale także tych wierzących, ludzi Kościoła, którzy będą dawać piękne świadectwo chrześcijańskie w swoim życiu. Potrzebujemy także tych, którzy będą wspomagać kapłanów w ich pracy, choćby poprzez naukę religii” – mówił przy okazji inauguracji ks. Dziekan.

Podczas uroczystości zarówno alumni I roku, jak i świeccy złożyli studenckie ślubowanie. Inaugurację zakończył bp Andrzej Jeż, który skierował do wszystkich uczestników słowo i wręczył nowym studentom indeksy. W auli Wyższego Seminarium Duchownego, wśród zaproszonych gości, znaleźli się przedstawiciele wielu uczelni wyższych, władze samorządowe oraz służby mundurowe, a także przedstawiciele mediów – w inauguracji wziął również udział dyrektor radia RDN Małopolska i RDN Nowy Sącz ks. dr hab. Jan Bartoszek, wykładowca na WTST. W tym miejscu chcielibyśmy przypomnieć, że założycielem radia RDN był bp Józef Życiński, wieloletni wykładowca Papieskiej Akademii Teologicznej (obecnie UPJPII), a jednym z twórców radia RDN Małopolska i jego wieloletnim dyrektorem programowym był nieodżałowany śp. ks. prof. Michał Drożdż, dziekan Wydziału Nauk Społecznych UPJPII, zmarły 15 czerwca 2023 r.

Rozpoczęty rok akademicki jest szczególnym dla Wydziału Teologicznego w Tarnowie, bowiem erygowany 14 maja 2004 r. będzie obchodził w przyszłym roku 20. rocznicę powstania. ■

Wspólnota akademicka UPJPII z pielgrzymką do Kalwarii Zebrzydowskiej (30 IX 2023)

Jak każdego roku, wyprzedzając inaugurację nowego roku akademickiego, wspólnota akademicka Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie udała się z pielgrzymką do sanktuarium w Kalwarii Zebrzydowskiej, by pokłonić się Matce Bożej i prosić o potrzebne łaski na nowy akademicki rok.

Pielgrzymów witał o. Cyprian Moryc, kustosz sanktuarium pasyjno-maryjnego w Kalwarii Zebrzydowskiej oraz rektor UPJPII ks. prof. dr hab. Robert Tyrała.

Można było wysłuchać wykładu pt. *Religia wobec popkultury* ks. dr. hab. Andrzeja Kieliana z Wydziału Teologicznego UPJPII, w którym dzielił się m.in. refleksją nad możliwościami „błyskotliwego wykorzystania naszego popkulturowego otoczenia”, w którym chcąc nie chcąc musimy żyć, działać, i w którym jak najlepiej powinniśmy próbować się odnaleźć. W tym duchu ks. Kielian postawił też pytanie:

ile jeszcze jest obecnie religii w religii, a w kulturze – tej prawdziwej kultury?

Homilię wygłosił ks. dr hab. Adam Kubiś, prof. KUL, rektor Wyższego Seminarium Duchownego w Rzeszowie.

Rektor Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie ks. prof. dr hab. Robert Tyrała podziękował wszystkim, którzy przybyli do kalwaryjskiego sanktuarium i w modlitwie zawierzył Maryi uniwersytet, jego pracowników i studentów.

Po Mszy św. złożono kwiaty w kaplicy cudownego obrazu Matki Bożej Kalwaryjskiej, gdzie pochowany został pierwszy rektor uczelni kard. Marian Jaworski, którego trzecią rocznicę śmierci obchodziliśmy 5 września br.

Pielgrzymkę zakończyła Droga Krzyżowa w krużgankach klasztoru, którą poprowadzili klerycy z afiliowanych do UPJPII seminariów duchownych. ■

XVIII Dni Jana Pawła II. Sesja naukowa, Msza św., wręczenie nagród laureatom konkursu (16 XI 2023)

tekst: Marta Mastyló, zdjęcia: Grzegorz Finowski

XVIII Dni Jana Pawła II, które odbywały się od 13 do 16 listopada 2023 r., obfitowały m.in. w wykłady, debaty, konferencje, sesje naukowe, koncert, wernisaże wystaw. Główną sesją naukową Dni Jana Pawła II, która odbyła się 16 listopada br., otworzył w Auli Collegium Novum, w imieniu organizatorów – władz rektorskich krakowskich i małopolskich uczelni, rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. Jacek Popiel. Przypomniawszy hasła, które przyświecały Dniom Jana Pawła II w poprzednich latach i były tematami głównych sesji. Były to m.in. „Prawda”, „Dobro”, „Piękno”, „Wolność”, „Miłosierdzie” czy ostatnie „Ku pojednaniu” i „Gdzie jesteś źródło? Polska, Ukraina, Europa”. Tematy te inspirowane są ważnymi wątkami w nauczaniu Jana Pawła II, celem bowiem Dni jest poddanie dziedzictwa ich patrona ponownej lekturze. Rektor UJ poinformował o właśnie wydanej, wzorem lat ubiegłych, publikacji zawierającej referaty wygłaszane podczas ubiegłorocznego wydarzenia.

Mówiąc o hasle osiemnastych Dni Jana Pawła II „Wiara i rozum”, będącym zarazem tytułem głównej sesji naukowej, rektor UJ przypomniał o przypadającym w tym roku 25-leciu opublikowania jednej z najważniejszych encyklik Ojca św. Jana Pawła II *Fides et ratio*, wokół której toczyły się dyskusje tegorocznego wydarzenia. Podziękował wszystkim za organizację Dni, na czele z przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego o. prof. Jarosławem Kupczakiem.

Prof. Jacek Popiel podzielił się także refleksją, że zajmując się ponad 20 lat twórczością literacką i teatralną Karola Wojtyły, pozostaje pod niesłabnącym wrażeniem roli sztuki w jego życiu i decyzji, gdy jako młody człowiek, który chciał zostać aktorem, poetą, dramaturgiem, wybrał kapłaństwo. A po latach swojej posługi zostawił nam przesłania, które mimo upływu czasu czekają na ponowne odkrywanie, niosąc z sobą nieustająco aktualne treści, czego najlepszym przykładem jest właśnie encyklika *Fides et ratio*.

Rektor Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie ks. prof. Robert Tyrała, w swoim wystąpieniu skierowanym do uczestników sesji, przywołał słowa Jana Pawła II z preambuły encykliki *Fides et ratio*, w której papież podjął temat owej relacji pomiędzy rozumem i wiarą: „Wiara i rozum są jak dwa skrzydła, na których duch ludzki unosi się ku kontemplacji prawdy. Sam Bóg zaszczerpił w ludzkim sercu pragnienie poznania prawdy, którego ostatecznym celem jest poznanie Jego samego, aby człowiek – poznając Go i miłując – mógł dotrzeć także do pełnej prawdy o sobie”. Rektor zwrócił uwagę, że związek wiary i rozumu stanowi wyzwanie dla ludzi pragnących prowadzić odważny dialog. „Nie będziemy więc uciekali od mówienia o kryzysie wiary i potędze wiedzy, o nowym ateizmie, który może jest także tutaj pytaniem? Poszukamy dalej tego, jakie są granice i istota poznania wiary oraz istota i poznanie rozumu. Te

dwa skrzydła – wiara i rozum – podczas tej wyjątkowej sesji, będą więc wektorami, wedle których poszukiwać będziemy prawdy i relacji wiary i rozumu” – mówił rektor UPJPII. Wskazał, jak bardzo potrzeba nam dziś na nowo nawiązywania dialogu pomiędzy wiarą a rozumem, o czym Jan Paweł II często podczas swojego pontyfikatu przypominał. „On nie bał się środowiska naukowego, nie uciekał od trudnych pytań, on wprowadzał w świat nauki wiarę bez kompleksów, zawsze w dialogu i relacji do człowieka. [...] Wszyscy, którzy mieli możliwość spotkania z nim, wiedzą, że zawsze słuchał, a potem syntetycznie konkludował. Prowadził dialog, słuchając. Dzisiaj potrzeba nam w nauce i wierze ludzi na miarę Jana Pawła II” – zakończył ks. prof. Robert Tyrała.

Pierwszą prelegentką głównej sesji była dr hab. Agnieszka Lekka-Kowalik (KUL), wygłaszając referat *Przesłanie encykliki Fides et ratio Jana Pawła II*, w którym dzieliła się refleksją, czym jest dążenie do prawdziwej mądrości i poznania prawdy. Zadawanie pytań o sens jest naturalną potrzebą człowieka, jest też wręcz zadaniem nauki, a zwłaszcza filozofii. Dr Agnieszka Lekka-Kowalik zauważała, że w tej encyklice Papież wyraźnie akcentuje, iż „Bóg stworzył człowieka dla poszukiwania prawdy. Bóg zaszczerpił w nas zdolność do poznania prawdy, rodzi się w ten sposób pytanie o sens świata i sens mnie w nim, a od tego zależy kierunek mojego życia”. Św. Jan Paweł II twierdzi też, że prawda i wolność albo istnieją razem, albo też razem giną. Prelegentka wskazała, że analizując stan rzeczy przedstawiony w *Fides et ratio*, jasno widzimy, że są to postulaty:

- z pasją poszukiwać prawdy i śmiało otwierać nowe szlaki. Wiara staje się zdecydowanym obrońcą rozumu;
- odkryjemy i uznajemy zdolność rozumu do poznawania prawdy;
- trzeba odbudować więź filozofii i teologii, trzeba odbudować więź między wiarą a rozumem.

Dr hab. Agnieszka Lekka-Kowalik przestrzegła także za Janem Pawłem II, że „jeśli ja nie wiem, jaki jest sens mojego życia, to można mną manipulować”. Trzeba być także zakorzenionym w tradycji, co jest ważną wskazówką dla filozofów i teologów. „Nic z tego, co było treścią tej encykliki, nie straciło na aktualności” – podkreśliła w zakończeniu swojego wystąpienia.

Dr Paulina Guzik, moderująca sesję, podkreśliła, jak ważne padły tu twierdzenia w oparciu o encyklikę *Fides et ratio*, że należy dowartościować rozum, ale go nie przeceniać, oraz że Ewangelia też jest filozofią, bo pokazuje egzystencjalny status człowieka.

Kolejnym prelegentem był ks. prof. Michał Heller, który na wstępie przypomniał o przypadającej w tym roku 550. rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika i o tym, że 50 lat temu, w 500. rocznicę, KEP powołała specjalną komisję, na czele której stanął Karol Wojtyła. Pamiętając osobiście tamte czasy, nakreślił ramy wydarzeń sprzed 50 lat, przypomniał odbywające się wówczas sympozja. Wspomniał o sporze nt. teorii ewolucji, mówił o rozwoju techniki, wspominając sztuczną inteligencję coraz bardziej wpływającą na współczesny świat. Mówił także o fakcie, że „religii się już nie

zwalcza, ale w imię metody naukowej się ją ignoruje, co jest także aktualnie obecne” – zauważył ks. Profesor. Dla uczczenia rocznicy kopernikańskiej ponowił swój postulat (w czasach komunizmu 50 lat temu nie było ku temu warunków), by utworzyć specjalizację kosmologii relatywistycznej, która mogłaby być uprawiana na którejś z wyższych uczelni. Ks. prof. Michał Heller wspominał też, jak w temacie nauka i wiara ważne były dla Jana Pawła II spotkania z uczonymi, które organizował w Castel Gandolfo przez wszystkie lata pontyfikatu, aż do śmierci.

Podczas dyskusji prelegenci tłumaczyli, że encyklikę *Fides et ratio* trzeba rozumieć dosłownie, podobnie jak twierdzenie, że Pan Bóg stworzył nas jako poszukiwaczy prawdy i jako badaczy. Ks. prof. Michał Heller podsumował tę część dyskusji, mówiąc: „Jak należy czytać encyklikę? Przede wszystkim należy ją czytać”.

Kolejną część sesji otworzył wykład ks. dr hab. Tadeusza Pabjana (UPJPII) *Nowy ateizm jako wyzwanie dla wiary i rozumu*, w którym twierdził, że nowy ateizm jest agresywny, nieprzebierający w środkach, misyjny i fanatyczny, a odwoławszy się do słów Jana Pawła II, mówił, że w przypadku poglądów kształtowanych przez naukowców „może istnieć taki rodzaj powierzchowności, która poniża ewangelie i przynosi nam wstyd wobec historii”. Ks. Tadeusz Pabjan krótko scharakteryzował nowy ateizm:

- krytyka religii jako takiej, chrześcijaństwa i innych, których nie należy tolerować, należy ją zwalczać;
- dogmatyzm, fundamentalizm ateistyczny;
- chętnie odwoływanie się do nauk przyrodniczych, które to usiłują dowieść, że ateizm jest słuszny.

„Nowi ateści wskazują na niechlubne karty historii, np. chrześcijaństwa. Gdyby tak usiłować porównywać, to ile ateizm miał takich kart? Np. reżim komunistyczny, ponad 100 milionów ofiar zbiorowych mordów” – mówił ks. Pabjan. Postawił też pytanie: „Jeżeli prawa przyrody wyprodukowały człowieka, to kto stworzył prawa przyrody?”

Z kolei o. prof. dr hab. Jarosław Kupczak OP (UPJPII) w wystąpieniu *Istota i granice poznania wiary* zwrócił uwagę na kilka znaczeń wiary, m.in. wiarę w Starym Testamencie, wiarę ludu wybranego, gdzie wiara jest przynależeniem, a jej wzorem jest Abraham, wiarę w Nowym Testamencie, wiarę chrześcijańską – wiara w Boga i w Jezusa Chrystusa. O. Kupczak zastanowił się nad racjonalnością wiary, którą otrzymujemy, która jest łaską. Podjął temat relacji pomiędzy wiarą a rozumem. Zwrócił uwagę na konflikty, jakie miały miejsce w historii między wiarą a rozumem. Według o. Jarosława Kupczaka zadaniem wiary na przestrzeni kolejnych wieków będzie stopniowe wnikanie w znaczenie Objawienia. Zauważył też, że konflikt wiary i rozumu jest często winą samych chrześcijan.

Prof. dr hab. Wiesław Macek (UKSW) w wykładzie *Istota i granice poznania naukowego* wprowadził do obecnie istniejącego modelu powstania wszechświata, jego pochodzenia, mówił o tworzeniu się galaktyk, o grawitacji, oddziaływaniu elektromagnetycznym i oddziaływaniu jądrowym. „Nauka

daje wiedzę, a religia daje sens” – podkreślił. Przestrzegł, że religie wracają, ale także pseudoreligie, gnozy, magie...

W dyskusji o dialogu pomiędzy wiarą a nauką o. Jarosław Kupczak zaakcentował, że człowiek jest osobliwością, bo tylko my pytamy o sens. Ks. Tadeusz Pabjan skonstruował, że nie ma sprzeczności między nauką i wiarą, że można łączyć te rzeczywistości, jak łączył je pięknie Jan Paweł II.

Prof. Jarosław Górniak, prorektor ds. rozwoju UJ, podziękował prelegentom, dyskutantom, publiczności. „To spotkanie niech będzie początkiem do bardzo ważnego dialogu. Dojrzeliśmy, by dialogować pomiędzy nauką i wiarą” – zakończył.

W godzinach popołudniowych uczestnicy Dni Jana Pawła II zbrali się w katedrze wawelskiej, by uczestniczyć we Mszy św. pod przewodnictwem ks. prof. Roberta Tyrały, rektora UPJPII.

W homilii ks. prof. Jacek Urban, dziekan Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII, odnosząc się do encykliki *Fides et ratio*, która była tematem tegorocznych Dni, zwrócił uwagę, że prawda nie jest jedynie problemem teoretycznym, przynależącym do sfery intelektu, ale jest także problemem egzystencjalnym. „Jej poznanie wymaga zastosowania wszystkich wymiarów ludzkiego bytu, rozumu, inteligencji, ale też pamięci, przekonań, woli, uczuć. Wiara jest istotną formą poznania. Dzięki niej możemy doświadczać, przeżywać, spotykać się, ufać i kochać. W perspektywie antropologicznej wiara i rozum pozostają w bezpośredniej relacji. [...] Wiara i rozum są jak dwa skrzydła, na których duch ludzki unosi się ku kontemplacji prawdy.

Łaskę poznania Bóg daje tym, którzy o nią zabiegają” – mówił ks. Urban. „Jesteśmy wdzięczni Bogu za św. Jana Pawła II, za ogłoszoną 25 lat temu encyklikę *Fides et ratio*, za naukę wyrażoną w znaku dwóch skrzydeł, a przede wszystkim za świadectwo życia skoncentrowanego na prawdzie, skupionego na poznaniu, jakie daje rozum i wiara. Poznanie przez wiarę jest niezbędne, gdy rozum staje wobec tajemnicy” – zakończył ks. prof. Jacek Urban.

Po Eucharystii laureatom ogólnopolskiego konkursu fotograficznego, który od trzynastu lat towarzyszy Dniom Jana Pawła II, wręczono nagrody. Na organizowany rokrocznie przez Politechnikę Krakowską konkurs wpłynęło tym razem 176 prac 57 autorów. Jury konkursu pod przewodnictwem prorektora ds. ogólnych Politechniki Krakowskiej dr. hab. inż. arch. Tomasza Kapeckiego, prof. PK wyłoniło następujących laureatów:

- **I nagrodę o wartości 2500 zł zdobył Maciej Stobierski za fotografię „Z wiarą w antropocenie 2”.**

- **II nagroda (1500 zł) przypadła Piotrowi Lisowskiemu za cykl trzech zdjęć: „Wieczna ulotność”, „O obrotach sfer niebieskich”, „Ro Ophiuchi”.**

- **III nagrodę (1000 zł) otrzymała Marta Hawlena za fotografię „Ekspozycja”.**

Jury wyróżniło też prace pięciorga autorów: **Barbary Litke** („Nieskończoność życia”), **Oliwii Lorent** („Wiara zaczyna się tam, gdzie rozum tonie wyczerpany”), **Waldemara Sowińskiego** („Chleba naszego powszedniego”), **Aliny Szczukieckiej** („Fides et ratio”) i **Piotra Wróbla** („Księżyc nad Giewontem”). ■

Święto Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie (8 XII 2023)

tekst: Marta Mastyło, zdjęcia: Grzegorz Finowski

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie każdego roku pragnie szczególnie uczcić dzień 8 grudnia, w którym przypada święto Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny. Jest to zarazem dzień powstania papieskiej Uczelni, bowiem właśnie 8 grudnia 1981 r., na mocy motu proprio Beata Hedvigis, papież Jan Paweł II zdecydował o powstaniu Papieskiej Akademii Teologicznej, w 2009 r. przemianowanej na Uniwersytet.

W kościele św. Marka, który jest symbolicznym początkiem dla Uczelni, zgromadzili się pracownicy, studenci, doktoranci UPJPII oraz zaproszeni goście na uroczystej Eucharystii, której przewodniczył abp Stanisław Budzik, metropolita lubelski, a zarazem Wielki Kanclerz Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Rektor UPJPII ks. prof. Robert Tyrała w słowie poprzedzającym Mszę św. podziękował ks. Arcybiskupowi za obecność ze wspólnotą uniwersytecką w tym dniu, przypominając jednocześnie, że w latach 1997–2004 dzisiejszy me-

tropolita lubelski był pracownikiem naukowym Wydziału Teologicznego Papieskiej Akademii Teologicznej, uzyskując w roku 2002 stanowisko profesora nadzwyczajnego PAT. Rektor przywołał słowa papieża Franciszka z ostatnio przeprowadzonego spotkania w Rzymie z przedstawicielami uczelni katolickich na świecie, podczas którego obecny był prorektor ks. prof. Tomasz Rozkrut. Papież wskazał wówczas trzy ważne postawy w życiu każdej uczelni: docenianie różnic, troskliwe towarzyszenie i odważne działanie. Mówił też, że każdą osobę należy przyjąć taką, jaka jest i od tego należy rozpocząć dialog.

Rektor przywołał także słowa papieża, który – biorąc pod uwagę codzienne wyzwania edukacyjne, gdy napotykane są problemy wynikające z różnic pomiędzy ludźmi – radził: „Nie zniechęcajcie się; troszczcie się o nich, nie oczekując natychmiastowych rezultatów, ale z pewną nadzieją, że kiedy będziecie blisko towarzyszyć młodym ludziom i modlić się za nich, zakwitną cuda. [...] Pielęgnowanie

radości Ewangelii w środowisku uniwersyteckim jest przygodą, ekscytującą, ale i wymagającą odwagi”. Rektor przekazał pozdrowienia od papieża Franciszka i zapewnienie o modlitwie za środowiska uniwersyteckie.

„Dzisiaj więc, dziękując za opatrznościowe dzieło, jakim było erygowanie przez Papieża Jana Pawła II 42 lata temu Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, zawieramy Maryi to dzieło, dziękujemy za jej historię i prosimy o wstawiennictwo przed Bogiem na kolejne nasze lata. Zwłaszcza w budowie Kampusu dla naszego Uniwersytetu, ale nade wszystko dla naszych pracowników nauki i administracji, studentów i doktorantów, absolwentów, emerytów i naszych przyjaciół” – zakończył rektor UPJPII.

Abp Stanisław Budzik w homilii odniósł się do dnia poświęconego Maryi, w której odbija się Boże Piękno, zwrócił uwagę, iż obchodzona uroczystość ma odniesienie do tajemnicy paschalnej. „Niepokalana bowiem przypomina nam, że Bóg jest w Chrystusie zwycięzcą piekła i szatana. Że człowiek nie jest skazany na trwanie w grzechu i że nie ma powodu, aby zwątpić w człowieka. I nie ma powodu, aby człowiek wierzący zwątpił w samego siebie. Jest przecież odkupiony przez Chrystusa i napełniony Duchem Świętym, którego Chrystus posyła nam od Ojca” – mówił Arcybiskup.

I choć Uczelnia obchodzi 42. rocznicę, Arcybiskup przypomniał jej korzenie sięgające końca XIV w. Św. Jadwiga Królowa przyczyniła się bowiem do odnowienia dzieła Kazimierza Wielkiego i wyjednała u papieża Bonifacego IX ustanowienie Wydziału Teologicznego, który przez wieki stanowił część Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wspomniał, że w czasach komunistycznych Wydział został usunięty z UJ, i przypomniał walkę o jego istnienie, by wreszcie przywołać datę 8 grudnia 1981 r., gdy dzięki papieżowi Janowi Pawłowi II

rozpoczęła działalność Papieska Akademia Teologiczna. Abp Stanisław Budzik przywołał również pierwszą inaugurację Uniwersytetu Papieskiego po przemianowaniu PAT, w której to uroczystości osobiście uczestniczył jako sekretarz episkopatu. „Czujemy, że jest z nami duchowo Święty Jan Paweł II. W dokumencie powołującym do życia Papieską Akademię Teologiczną 42 lata temu wyrażał nadzieję, że podobnie jak Wydział Teologiczny, założony przed sześciu wiekami dzięki troskliwym staraniom błogosławionej królowej Jadwigi, uzyska ona słuszne prawo obywatelstwa wśród instytucji o charakterze uniwersyteckim miasta Krakowa i Polski oraz że pracować będzie nad postępowaniem kultury narodu polskiego i właściwego Kościołowi posłannictwa chrześcijańskiego” – mówił Arcybiskup. Na koniec homilii, zwracając się ku Matce Bożej, prosił: „Maryjo, wspieraj nasz Papieski Uniwersytet, aby pozostał wierny przesłaniu Świętego Jana Pawła II, którego imię nosi z radością i dumą”.

Po zakończeniu Eucharystii władze UPJPII nagrodziły wyróżniających się pracowników, studentów i doktorantów. Medal „Zasłużony dla Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie” wręczony został na ręce prof. Włodzimierza Siedlika chórowi uniwersyteckiemu Psalmodia za 35-letnią posługę i uświetnianie uczelnianych uroczystości.

Wręczono także nagrody rektora za osiągnięcia w pracy naukowo-dydaktycznej i organizacyjnej w minionym roku akademickim. Wyróżnieni zostali pracownicy administracji i biblioteki. Wręczone zostały dyplomy pracownikom, którym przyznano jednorazowe premie uznaniowe. Uhonorowano nagrodą rektora autorów najlepszych prac doktorskich, licencjackich, magisterskich i licencjackich zawodowych. Wręczono również nagrody „Studenta Roku”. ■

Beatyfikacja rodziny Ulmów z udziałem władz UPJPII (10 IX 2023)

zdjęcia: Biuro Prasowe Archidiecezji Krakowskiej

Podczas uroczystości w Markowej beatyfikowani zostali Józef i Wiktoria Ulmowie wraz z siedmiorgiem ich dzieci. W czasie II wojny światowej ukrywali oni ośmioro Żydów, za co zostali razem z nimi rozstrzelani przez niemieckich nazistów w marcu 1944 r. We Mszy św. beatyfikacyjnej uczestniczyło ok. 30 tys. osób. Eucharystię koncelebrowało 1000 księży i 80 biskupów. Obecni byli przedstawiciele władz państwowych z Prezydentem RP Andrzejem Dudą.

Uczestniczyli w uroczystości także przedstawiciele Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie na czele z rektorem ks. prof. Robertem Tyrałą i dziekanami wydziałów.

„Szczególna wymowa dzisiejszej beatyfikacji polega także na tym, że do chwały ołtarzy zostaje wyniesiona cała rodzina, połączona nie tylko więzami krwi, ale także wspólnym

świadectwem danym Chrystusowi aż do ofiary własnego życia” – podkreślił prefekt Dykasterii Spraw Kanonizacyjnych kard. Marcello Semeraro w homilii wygłoszonej podczas Mszy św. beatyfikacyjnej.

W przeddzień beatyfikacji, w sobotę 9 września br., rektor UPJPII wziął udział w seminarium *Markowa – dziedzictwo chrześcijańskiej cywilizacji* z wykładem wprowadzającym Waldemara Rataja, dyrektora Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej. Było to zarazem wprowadzenie do nowej wystawy czasowej *„Błogosławieni Sprawiedliwi, albowiem... Opowieść o Rodzinie Ulmów”*, która jest prezentowana w Muzeum Polaków Ratujących Żydów. Organizatorem wystawy jest Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej.

Wieczorem tego samego dnia (9 września) rektor UPJPII uczestniczył w multimedialnym misterium *Przerwane dzieciństwo* zrealizowanym w Filharmonii Podkarpackiej im. Artura Malawskiego w Rzeszowie.

Z kolei na stadionie w Markowej odbył się koncert z okazji beatyfikacji pt. *Nie ma większej miłości*. Wystąpili m.in. Justyna Steczkowska, Baśka Giewont, zespoły Pectus, Full Power Spirit, Mała Armia Janosika i Gospel Rain. Na koncert wyreżyserowany przez Grzegorza Sadurskiego złoży-

ły się utwory muzyczne, ilustrujące je materiały filmowe i graficzne (w tym fotografie autorstwa Józefa Ulmy i inne ze zbiorów Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej), świadectwa rodzin, cytaty z nauczania św. Jana Pawła II i papieża Franciszka. Koncert poprowadziła dr Paulina Guzik (adiunkt w Instytucie Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej UPJPII) i Franciszek Cofta.

Małżonkowie Józef i Wiktoria Ulmowie mieszkali wraz z sześciorgiem dzieci w Markowej na Podkarpaciu. Wiktoria w chwili śmierci była w dziewiątym miesiącu ciąży z siódmym dzieckiem. Józef był rolnikiem pracującym na kilkuhektarowym gospodarstwie, hodował jedwabniki i prowadził pasiekę, miał też zmysł wynalazcy. Z zamiłowania fotografował, dokumentując życie mieszkańców wsi oraz swojej rodziny. Wiktoria, podobnie jak mąż, chętnie udzielała się społecznie, dokształcała na kursach na Uniwersytecie Ludowym, występowała w amatorskim teatrze. Obydwoje byli też ludźmi głębokiej wiary, którą wpajali swoim dzieciom.

W czasie okupacji ukrywali w swoim gospodarstwie ośmioro Żydów. 24 marca 1944 r. w nocy do ich domu wtargnęli hitlerowcy. Najpierw zamordowali ukrywanych Żydów – Gołdę Grünfeld, Leę Didner z córeczką oraz Saula Goldmana i jego czterech synów, a potem całą rodzinę Ulmów (Wiktorię, która była w dziewiątym miesiącu ciąży, a także sześcioro ich dzieci, z których najstarsze miało 8 lat, a najmłodsze 1,5 roku). W 1995 r. Józef i Wiktoria Ulmowie zostali uhonorowani tytułem „Sprawiedliwi wśród Narodów Świata”. Proces beatyfikacyjny rodziny Ulmów na etapie diecezjalnym zakończył się w 2008 r. 17 grudnia ub. roku papież Franciszek zatwierdził dekret o męczeństwie Rodziny Ulmów. ■

Nieszpory markowskie pod przewodnictwem Rektora UPJPII przy relikwiach błogosławionej Rodziny Ulmów (10 X 2023)

tekst: Marta Mastyło

Dokładnie miesiąc po beatyfikacji Rodziny Ulmów, w kościele pw. św. Doroty w Markowej, ks. prof. Robert Tyrała, rektor UPJPII, przewodniczył wyjątkowej modlitwie *Nieszporom markowskim*.

Wybrzmiały psalmy – pieśni od wieków śpiewane ku chwale Bożej – które wybrano z tradycyjnych pieśni wykonywanych na terenie archidiecezji przemyskiej. Wyboru dokonał Bartosz Gałązka, polonista, etnograf, etnomuzikolog, znawca śpiewu tradycyjnego południowo-wschodniej Polski. Owoce tych prac stała się rekonstrukcja zachowanego na Podkarpaciu repertuaru psalmowego.

Stworzono swego rodzaju „wzorcowe nieszpory podkarpackie, na które złożyły się wybrane, reprezentatywne i najbardziej archaiczne warianty melodyczne pieśni. Psalmy w tłumaczeniach Franciszka Karpińskiego, bazujących na jeszcze starszych przekładach Jana Kochanowskiego, jeszcze do niedawna były stale obecne również w miastach i wioskach archidiecezji przemyskiej, śpiewane w niezliczonych wariantach melodycznych przez lud w ramach nieszporów – dziś nieco zapomnianego nabożeństwa składającego się w zdecydowanej większości z psalmów” (fragm. tekstu Piotra Kaplity, www.muzeumulmow.pl).

Modlitwa psalmami w tym wyborze, w tym brzmieniu i wykonaniu wyśpiewana została po raz pierwszy. Niezwykle wymowne było to, że *Nieszpory markowskie* wybrzmiały przy relikwiach błogosławionej Rodziny Ulmów.

„Liturgia Godzin jest wyrazem wierności zaleceniu Pańskiemu, aby zawsze się modlić i nie ustawać. Jesteśmy i my w tej wyjątkowej świątyni w Markowej i chcemy być głosem Kościoła do Oblubieńca – Jezusa Chrystusa. [...] Dzisiaj dziękujemy za znak Bożej Opatrzności, jaką była beatyfikacja tej wyjątkowej rodziny Ulmów – mówił ks. prof. Robert Tyrała. Błogosławiona rodzino Ulmów, wspomagajcie nas w naszej drodze życia!”

„Psalmy, które przez wieki łączyły pokolenia w uwielbieniu Boga, można powiedzieć, że są łącznikiem między kulturą chrześcijan i Żydów. Jedni i drudzy modlili się i modlą tekstami psalmów. To jednak nie jedyny powód, dla którego, zainspirowani beatyfikacją Ulmów, zdecydowaliśmy się śpiewać właśnie psalmy. W pieśniach tych poszukujemy także źródeł postawy Ulmów, tego, co nimi kierowało, że zdecydowali się na tak heroiczny krok, czyli pomoc i przyjęcie pod swój dach Żydów w czasie II wojny światowej, co przypłacił męczeńską śmiercią całej rodziny. Psalm to modlitwa wieczna, ale wciąż aktualna” – mówił Piotr Kaplita ze Stowarzyszenia Muzyka Dawna w Jarosławiu.

Przedsięwzięcie jest efektem współpracy Stowarzyszenia Muzyka Dawna w Jarosławiu oraz obydwu markowskich muzeów: Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów i Muzeum Wsi Markowa.

Nieszpory wykonali śpiewacy ze Stowarzyszenia, mieszkańcy Markowej i wszyscy chętni. Śpiewy na nabożeństwo przygotowane zostały podczas cyklu warsztatów w Jarosławiu i Markowej. Spotkania prowadził Jan Bernad z lubelskiej Fundacji Muzyka Kresów.

Wykonanie premierowe *Nieszporów markowskich* rozpoczyna zarazem cykl wydarzeń, w których centrum są wielbiące Boga psalmy. Następnie usłyszymy nieszpory gregoriańskie w Jarosławiu, w Scholi Cantorum Minorum Chosoviensis pod kierunkiem Sławomira Witkowskiego, również z udziałem grupy warsztatowej, oraz koncert rezydującej obecnie w Bazylei, założonej w Galilei, żydowskiej grupy muzycznej Profeti della Quinta.

Przed uczestnictwem w *Nieszporach markowskich* przedstawiciele Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II

w Krakowie na czele z Rektorem ks. prof. dr. hab. Robertem Tyrałą i ks. dr. Bogusławem Mielcem z Katedry Teologii Moralnej Wydziału Teologicznego UPJPII mieli możliwość obejrzenia poruszającej ekspozycji w sali wystaw czasowych pt. „*Błogosławieni Sprawiedliwi, albowiem...* Opowieść o Rodzinie Ulmów”, przygotowaną przez Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej we współpracy z Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej, gdzie wystawa jest prezentowana.

Na chwilę modlitwy i refleksji przedstawiciele UPJPII udali się również na cmentarz parafialny, gdzie spoczywały szczątki błogosławionej Rodziny od czasu męczeńskiej śmierci 24 marca 1944 r. do kwietnia 2023 r., które następnie zostały przeniesione do kościoła parafialnego w Markowej. ■

Ks. dr hab. Sławomir Soczyński dziekanem Wydziału Nauk Społecznych UPJPII (1 XII 2023)

Po zatwierdzeniu przez Dykasterię ds. Kultury i Edukacji, pismem z dnia 24 października 2023 r., rektor UPJPII ks. prof. Robert Tyrała powierzył funkcję dziekana Wydziału Nauk Społecznych UPJPII ks. dr. hab. Sławomirowi Soczyńskiemu SDS na okres dokończenia kadencji obecnych władz Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, tj. od 1 grudnia 2023 r. do 31 sierpnia 2024 r.

Ks. dr hab. Sławomir Soczyński urodził się w 1969 r., święcenia kapłańskie przyjął w 1994 r. Od 2015 r. był asystentem w Instytucie Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, następnie adiunktem. W 2017 r. powierzono mu stanowisko zastępcy dyrektora Instytutu Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej. W 2020 r. został kierownikiem kierunku studiów digital media – kreatywność, analiza, zarządzanie. Od 2022 r. jest kierownikiem dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach. Po śmierci wieloletniego dziekana Wydziału Nauk Społecznych ks. prof. Michała Drożdża był pełnomocnikiem rektora ds. Wydziału Nauk Społecznych. Od 1 grudnia 2023 r. objął funkcję dziekana tego Wydziału.

Ks. dr hab. Sławomir Soczyński studiował w Wyższym Seminarium Duchownym Salwatorianów, afiliowanym do Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu (1987–1994), gdzie uzyskał tytuł magistra teologii na podstawie pracy *Determinanty postaw wobec chorych na AIDS*. Studia doktoranckie odbył w Hochschule für Philosophie in München (1996–2000), stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia uzyskał w 2012 r. na podstawie pracy doktorskiej *Personalistyczny model odpowiedzialności etycznej w funkcjonowaniu przedsiębiorstw medialnych*, której promotorem był ks. prof. Michał Drożdż. Stopień naukowy doktora habilitowanego w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach otrzymał na pod-

stawie monografii *(Re)definicja pojęcia tabu medialnego jako kategorii aksjonormatywnej z perspektywy teoretyczno-funkcjonalnej* na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

W centrum działalności naukowej ks. Soczyńskiego od początku stała aksjologia mediów. Na UPJPII prowadzi zajęcia ze studentami, m.in.: z filozofii mediów, etyki dziennikarskiej, etyki mediów i komunikowania, zarządzania mediami, logistyki mediów oraz na temat tabu w mediach. Ks. dr hab. Sławomir Soczyński był promotorem ok. 60 prac magisterskich, 40 licencjackich, obecnie jest promotorem 6 prac doktoranckich.

Od 2012 r. działał aktywnie w mediach, współpracując z portalem www.katolik.pl, w latach 2006–2011 był redaktorem naczelnym WEGBEREITER w Monachium, następnie dyrektorem Wydawnictwa Salwator w Krakowie i redaktorem WEGBEREITER. ■

Walne Zebranie Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół UPJPII i 20 nowych członków SAIP (29 XI 2023)

tekst: Klaudia Cymanow-Sosin (Prezes Zarządu SAIP)

Zarząd Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie zwołał Walne Zebranie SAIP UPJPII, które odbyło się 29 listopada 2023 r. w sali senackiej przy ul. Kanoniczej 25 w Krakowie.

Spotkanie rozpoczął i powitał zgromadzonych ks. prof. dr hab. Rober Tyrała, rektor UPJPII. Po nim głos zabrała dr hab. Klaudia Cymanow-Sosin, prezes SAIP. W imieniu całego zarządu podziękowała zgromadzonym za obecność i przedstawiła porządek obrad, w którym znalazły się m.in. głosowania nad wyborem wiceprezesa SAIP, uchwały o przyjęciu nowych członków oraz wybory do Głównej Komisji Rewizyjnej i ustanowienie Kapituły Nagrody Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie dla „Osobowości Roku”, którą Pani Prezes zainicjowała podczas marcowych obrad stowarzyszenia.

Klaudia Cymanow-Sosin zaproponowała na wiceprezesa kandydaturę dr. Jakuba Synowca, co spotkało się z życzliwym poparciem. Dr Jakub Synowiec jest kierownikiem kierunku filozofia i wykładowcą na Wydziale Filozofii Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, autorem kilkunastu artykułów oraz książki *Model argumentacji etycznej w etyce personalistycznej Karola Wojtyły i Tadeusza Stycznia*. Prezes SAIP swoją rekomendację poparła wcześniejszą udaną współpracą w ramach Komisji Programów

i Jakości Kształcenia UPJPII i dużym zaangażowaniem oraz wiedzą merytoryczną kandydata.

W skład Głównej Komisji Rewizyjnej weszli: ks. prof. Tomasz Rozkrut, prorektor ds. nauki UPJPII – przewodniczący komisji oraz dwaj członkowie: ks. dr Maciej Radej i ks. dr Paweł Kaszuba.

W ramach prac nad statutem został także przygotowany i przyjęty Regulamin pracy Zarządu Głównego SAIP. Głównym założeniem jego uchwalenia było umożliwienie podejmowania prac zarządu i uchwał w sposób zdalny. Regulamin nie zmienia kompetencji zarządu i jest zgodny ze statutem (§ 36 Funkcjonowanie Zarządu Głównego może zostać określone szczegółowo przez regulamin jego pracy. Sporządzony regulamin zarządu określa formy spotkań roboczych, dopuszczając konsultacje i podjęcie decyzji on-line, a zgromadzenia pozostają w formule stacjonarnej).

Następnie członkowie Walnego Zebrania debatowali nad przygotowaniami Nagrody Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie dla „Osobowości Roku” w oparciu o Regulamin Nagrody. Została także zaprezentowana statuetka oraz dyplom, a ks. dr Seweryn Puchała przedstawił zakres prac z tym związanych.

Ustanowiona została Kapituła Nagrody, w skład której weszli:

- Rektor UPJPII ks. prof. dr hab. Robert Tyrała,
 - Ks. dr hab. Antoni Świerczek, prof. UPJPII, prorektor,
 - Dr hab. Małgorzata Duda, prof. UPJPII, prorektor,
 - Ks. prof. Tomasz Rozkrut, prorektor,
 - O. Fidelis Maciołek OFM, kanclerz UPJPII,
 - Dr hab. Klaudia Cymanow-Sosin, prezes SAIP,
 - Dr Jakub Synowiec, wiceprezes SAIP,
 - Ks. dr Bartłomiej Pieron, sekretarz SAIP,
- a w przyszłości laureaci Nagrody „Osobowość Roku”.

Podczas Walnego Zebrania zostało przedstawione sprawozdanie z działalności zarządu, w którym znalazły się m.in. informacje o wpisaniu prezes do KRS oraz innych instytucji zrzeszających organizacje non profit. Przedstawiona została aktywność w zakresie prowadzenia strony internetowej SAIP, w tym uporządkowanie treści informacyjnych, umożliwienie składania deklaracji przystąpienia do stowarzyszenia w formie wniosku on-line, bieżące działania promocyjne, w tym:

- prace nad logo i księgą znaku,
- aktywność w mediach własnych (telewizji uniwersyteckiej JP2TV) i mediach publicznych (Radio Kraków),
- akcja informacyjna SAIP w środkach komunikacji miasta Krakowa (autobusach i tramwajach) promująca działalność Stowarzyszenia oraz budowę Kampusu Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

Prezes poinformowała także o zakończeniu projektu Fundacji św. Królowej Jadwigi dla UPJPII, w realizację któ-

rego zaangażowani byli także członkowie SAIP. Publikacja naukowa *Edukacja medialna. Zasady funkcjonowania w świecie nowych mediów* pod red. K. Cymanow-Sosin, kierownika projektu oraz *Kompendium wiedzy o projekcie: edukacja medialna* (Kraków 2023), jako materiał szkoleniowy i popularyzatorski, a także pisemne podziękowania za udział w projekcie zostały złożone na ręce ks. prof. Roberta Tyrały, rektora UPJPII, o. Fidelisa Maciołka OFM, prezesa Fundacji św. Królowej Jadwigi i aktywnych uczestników projektu.

Członkowie SAIP zostali poinformowani o złożeniu dwóch projektów. Pierwszy związany jest z popularyzacją dialogu oraz wzrostem kompetencji komunikacyjnych i zakłada m.in. cykle szkoleń i publikacje, drugi dotyczy promowania postaw w oparciu o wartości naszego Uniwersytetu i związany jest z działaniami informacyjnymi oraz popularyzatorskimi wśród społeczności akademickiej i w otoczeniu społeczno-gospodarczym i medialnym.

Uczestnicy zebrania zostali także zachęcani do przedstawiania własnych aktywności i zamieszczania ich na stronie stowarzyszenia w zakładce Wydarzenia.

Podczas spotkania omawiano także formułę komunikacji oraz miejsce prac zarządu, a także ustalono składkę członkowską w wymiarze rocznym w wysokości: 50 PLN i 25 PLN (studenci i doktoranci). W ramach wolnych wniosków członkowie SAIP przedstawili swoją ocenę prac zarządu i ustalili tematykę zebrań roboczych. ■

Międzynarodowy Przegląd Filmowy „My pokolenie JP2” (relacja z premiery polskiej i włoskiej)

tekst: ks. prof. Robert Nęcek

zdjęcia: Tadeusz Warczak

W ramach obchodów 45-lecia wyboru św. Jana Pawła II na Stolicę Piotrową rozpoczął się Międzynarodowy Przegląd Filmowy „My, pokolenie JP2”. Polska premiera przeglądu miała miejsce w dniach 6-8 października w Zakopanem, a zagraniczna jego część 12 października w Rzymie. Impreza trwać będzie do końca stycznia 2024 r., a przeglądy filmowe zagoszczą w wielu miastach Polski oraz Włoch, Malty, Argentyny, Stanów Zjednoczonych i Niemiec. Projekcjom filmów dokumentalnych i fabularnych przypominających postać papieża Polaka towarzyszą dyskusje panelowe twórców filmowych, dziennikarzy, nauczycieli akademickich, pisarzy i osób związanych ze środowiskiem pokolenia JP2. Przeglądom towarzyszy również wystawa fotograficzna zdjęć Arturo Mari, osobistego fotografa Jana Pawła II.

Pomysłodawcą i głównym organizatorem przeglądu jest ambasador Zakonu Maltańskiego na wyspach Antigua i Barbuda Przemysław Häuser-Schöneich oraz szef Katedry Edukacji Medialnej, Instytutu Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II ks. prof. Robert Nęcek. Inicjatywa filmowa otrzymała wsparcie Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej i honorowe patronaty Konferencji Episkopatu Polski, Metropolity Krakowskiego abp. Marka Jędraszewskiego oraz kard. Stanisława Dziwisza.

Pierwsze projekcje filmowe w ramach przeglądu miały miejsce w zakopiańskiej „Księżówce” w dniach 6-8 października 2023 r. Licznie zgromadzona publiczność obejrzała m.in. filmy: *Pielgrzym* w reż. Andrzeja Trzosa-Rastawieckiego, *Świadectwo* w reż. Pawła Pitery, *Jan Paweł II i jego przyjaciel* w reż. Janusza Tatarkiewicza, *Pójdź za mną, testament Jana Pawła II* w reż. Wandy Różyckiej-Zborowskiej oraz

serial *Metr od Świętości* wyreżyserowany przez Cezarego Grzesiuka. Emisjom filmowym towarzyszyły panele dyskusyjne prowadzone przez ks. prof. Roberta Nęcka, w których udział wzięli m.in. dr Kazimierz Wójcik, emerytowany wykładowca KUL-u i uczestnik wielu górskich wycieczek z ks. Karolem Wojtyłą; Katarzyna Kolska, zastępca redaktora naczelnego miesięcznika *W drodze*; Roman Rogowiecki, dyrektor muzyczny Radia dla Ciebie; Paweł Zuchniewicz, dziennikarz i pisarz; Judyta Syrek, dziennikarka; Cezary Grzesiuk, reżyser; Rafał Leszczyński, reżyser; Wanda Różycka-Zborowska, reżyser; Natalia Leszczyńska, aktorka; redemptorysta ks. Waldemar Gonczaruk i ambasador Przemysław Häuser-Schöneich. Debatę podczas paneli widzowie przeglądu zgodnie określili jako „niesamowitą formę rekolekcji”.

W dniu 12 października 2023 r. w auli Jana Pawła II przy kościele św. Stanisława w Rzymie miała miejsce inauguracja zagranicznej części przeglądów „My, pokolenie JP2”. Podczas pokazu przedstawiono film *Apartament* w reż. Macieja Czajkowskiego oraz serial *Metr od Świętości* w reż. Cezarego Grzesiuka. W panelu dyskusyjnym po projekcji filmów udział wzięli ks. prof. Robert Nęcek, reżyserzy Maciej Czajkowski i Cezary Grzesiuk oraz ambasador Przemysław Häuser-Schöneich.

Ambasador, zwracając się do gości zgromadzonych na pokazie, nazwał ideę przeglądu „marszrutą filmowej pamięci o Janie Pawle II i jego nauczaniu”. Reżyser Maciej Czajkowski, wieloletni dziennikarz brytyjskiej telewizji BBC, opowiadał o kulisach kręcenia scen rzymskich w filmie *Apartament*.

Ks. Robert Nęcek podkreślił, że filмотeka papieska przypomina prawdę, iż Boga można odkryć w pięknie otaczają-

cej nas natury, w przekazie słowa Bożego, w relacjach międzyludzkich, a także w ludzkim sercu. Filmoteka papieska pokazana w Zakopanem i w Rzymie została niezwykle cie-

pło przyjęta przez publiczność, w której oprócz Polaków byli również Włosi, Amerykanie, a nawet przedstawiciele Chin. Kolejne pokazy już wkrótce w Polsce i za granicą. ■

„My, pokolenie JP2” w Nowym Jorku (12 XI 2023)

tekst: Robert Nęcek

Kolejna odsłona Międzynarodowego Przeglądu Filmowego „My, pokolenie JP2” miała miejsce w niedzielę 12 listopada 2023 r. w Nowym Jorku. Tym razem przegląd gościł w parafii św. Stanisława BM na Manhattanie. Licznie zgromadzona publiczność polska i amerykańska obejrzała

powstania czy osobistych przeżyć ich twórców. Co ciekawe, pytano również o to, jak trafiać z nauką i przesłaniem św. Jana Pawła II do współczesnej młodzieży. Biorący udział w panelu proboszcz parafii św. Stanisława BM o. Michał Czyżewski OSPPE szczególnie podkreślił unikatowy charak-

dziesięć filmów dokumentalnych, w których pokazana została postać św. Jana Pawła II. Uczestnikom przeglądu filmowego zaprezentowano m.in. *Do zobaczenia w raju* w reż. Przemysława Häusera-Schöneicha czy nagradzany wielokrotnie na międzynarodowych festiwalach film *Bono – one step from the holiness* w reż. Cezarego Grzesiuka.

Po projekcji rozpoczęła się dyskusja panelowa z udziałem reżyserów prezentowanych filmów, którą poprowadził współorganizator przeglądu ks. prof. Robert Nęcek z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Widzowie mieli okazję osobiście poznać twórców i aktywnie wzięli udział w prowadzonej debacie. Ze strony widzów padały pytania dotyczące kulis powstania filmów, materiałów archiwalnych wykorzystanych do ich

ter prezentowanych materiałów filmowych, pokazujących św. Jana Pawła II, jakiego większość z widzów nie znała.

W opinii o. Michała, gospodarza wydarzenia, przegląd filmowy niespodziewanie dla wszystkich przerodził się w piękne duchowe rekolekcje.

Po zakończeniu oficjalnej dyskusji panelowej jeszcze długo trwały nieformalne rozmowy widzów z twórcami. Obecny na przeglądzie prezes działającego w Nowym

Jorku oraz na całym wschodnim wybrzeżu USA „Centrum Polsko-Słowiańskiego” Marian Żak zadeklarował gotowość goszczenia w przyszłości kolejnych edycji przeglądu „My pokolenie JP2”.

Międzynarodowy Przegląd Filmowy „My pokolenie JP2” objęty jest patronatem honorowym Konferencji Episkopatu Polski, Arcybiskupa Marka Jędraszewskiego oraz Kardynała Stanisława Dziwisza. ■

„Pokolenie JP2” w Buenos Aires (18 XII 2023)

tekst: ks. prof. Robert Nęcek

Kolejna odsłona Międzynarodowego Przeglądu Filmowego „My, pokolenie JP2 – John Paul II in Polish cinematography” miała miejsce w poniedziałek 18 grudnia 2023 r. w Buenos Aires w Argentynie i zbiegła się z uroczystością beatyfikacyjną w sanktuarium w Lujan kard. Eduardo Pironio, bliskiego przyjaciela św. Jana Pawła II.

Tym razem przegląd filmowy gościł w Santuario Nuestra Señora de la Medalla Milagrosa w archidiecezji La Plata – prowincji Buenos Aires. Licznie zgromadzona publiczność argentyńska obejrzała dziewięć filmów dokumentalnych, w których pokazana została postać św. Jana Pawła II. Uczestnikom przeglądu filmowego zaprezentowano między innymi telewizyjną wersję filmu *Apartament* w reżyserii Przemysława Häuser-Schöneicha i nagradzany wielokrotnie na międzynarodowych festiwalach film *Bono – one step from the holiness* w reżyserii Cezarego Grzesiuka.

Już na wstępie o. Nestor Sestakauskas przywitał organizatorów, wyrażając radość, że archidiecezja La Plata, a w szczególności jego wspólnota parafialna, stała się uczestnikiem papieskiego wydarzenia. Po projekcji rozpoczęła się dyskusja panelowa z udziałem reżyserów prezentowanych filmów oraz ks. prof. Roberta Nęcka, kierownika Katedry Edukacji Medialnej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie i o. red. Waldemara Gonczaruka CSsR, a także przełożonego i ekonoma zakonnego o. Mariusza Jachyma CSsR. Widzowie mieli okazję osobiście poznać twórców i aktywnie wzięli udział w prowadzonej debacie. Ze strony

widzów padały pytania dotyczące kulisy powstania filmów, materiałów archiwalnych wykorzystanych do ich powstania, czy osobistych przeżyć ich twórców. Co ciekawe, zauważono konieczność promowania edukacji medialnej na przykładzie przypominania sylwetki polskiego papieża.

Niewątpliwie podczas debaty stwierdzono, że wykorzystanie filmu i nowych mediów w edukacji medialnej stwarza całą plejadę przeróżnych możliwości – pedagogicznych i merytorycznych. Dzięki nim można wiele dobrych inicjatyw kreować i wdrażać w życie. Wymiar etyczny w tym procesie staje się wprost konieczny, gdyż zrujnowanie zaufania prowadzi prostą drogą do zamętu deprecjonującego godność człowieka. W tym kontekście przegląd filmowy jest świetną okazją do edukowania wiernych w różnych częściach świata. W opinii o. Sestakauska, gospodarza wydarzenia, przegląd filmowy przerodził się w głębsze spotkanie, wywołał zdrowe reakcje i stał się okazją do wewnętrznej integracji wspólnoty parafialnej. Liczba oglądających przekroczyła najśmielsze wyobrażenie. Co ciekawe, młodzi, kłaskając na zakończeniu, wymieniali św. Jana Pawła II, a zaraz po nim Leo Messiego.

Po zakończeniu oficjalnej dyskusji panelowej jeszcze długo trwały nieformalne rozmowy widzów z twórcami.

Międzynarodowy Przegląd Filmowy „My pokolenie JP2 – John Paul II in Polish cinematography” objęty jest patronatem honorowym Konferencji Episkopatu Polski, abp. Marka Jędraszewskiego oraz kard. Stanisława Dziwisza. ■

Zajęcia z profesorem wizytującym Gionatą Brusą

tekst: Susi Ferfaglia

zdjęcia: IMK UPJPII

W roku akademickim 2023/24 w Instytucie Muzyki Kościelnej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie organizowane były zajęcia „Podstawy opisywania rękopisów średniowiecznych”. Zajęcia prowadził prof. wizytujący Gionata Brusa, który pracuje w projekcie „Corpus monodicum” w Institut für Musikforschung na Uniwersytecie w Würzburgu.

Zajęcia odbywały się przez cały rok akademicki regularnie online, ale w tygodniu między 13 a 18 listopada prof. Brusa gościł w Krakowie na UPJPII. W tym czasie zajęcia praktyczne nad rękopisami odbywały się w różnych archiwach Krakowa: w Archiwum i Bibliotece Krakowskiej Kapituły Katedralnej, w Archiwach: oo. Karmelitów na

Piasku, oo. Dominikanów, ss. Klarysek, oo. Bernardynów oraz w Oddziale Rękopisów Biblioteki Jagiellońskiej. Dzięki uprzejmości wyżej wymienionych instytucji mogliśmy wejść do każdego z archiwów i wraz ze studentami, słuchaczami Podyplomowych Studiów z Monodii Liturgicznej, jak również z zainteresowanymi gośćmi z innych uczelni (KUL i UJ) poznawać, w jaki sposób opisywać i katalogować liturgiczne księgi epoki średniowiecza.

Jesteśmy wdzięczni za udostępnienie cennych rękopisów i mamy nadzieję, że zachwyty nad tym, co widzieliśmy i czego słuchaliśmy, zmieni się w konkretne działania i badania bogatej spuścizny średniowiecznej Polski. ■

Wojna na Ukrainie w polskich mediach. Spotkanie przedstawicieli Chińskiego Uniwersytetu z Hongkongu i UPJPII

tekst: Aleksandra Mirek-Rogowska, zdjęcia: IDMiKS

Od 2021 r. konflikt zbrojny między Ukrainą a Rosją sprawił, że region ten znalazł się w centrum uwagi całego świata. Zamiast być tylko wojną regionalną, konflikt ten wywołuje szereg skomplikowanych problemów politycznych, gospodarczych, historycznych i społecznych zarówno na poziomie regionalnym, jak i międzynarodowym. W ramach zaliczeniowego programu studenckiego zorganizowanego przez Szkołę Dziennikarstwa i Komunikacji, działającą w ramach Chińskiego Uniwersytetu w Hongkongu, wraz z czeską organizacją pozarządową Transitions, reprezentowaną przez Sarkę Truxovą, grupa studentów pod opieką organizatorki – starszej wykładowczyni Vivian Tam, wykładowcy Erica Tsanga oraz asystentki nauczyciela akademickiego Crystal Li podróżowała do Europy Środkowo-Wschodniej. Doświadczenie Czech, jak i Polski w kontekście udzielania pomocy ukraińskim uchodźcom oraz sposób, w jaki media przedstawiają konflikt na Ukrainie, zostały użyte jako punkt wyjścia do badania różnorodnych zagadnień. Analizowano m.in. historię II wojny światowej, dziedzictwo zimnej wojny oraz problem migracji i uchodźców w Europie, rolę organizacji międzynarodowych i traktatów w dzisiejszej polityce międzynarodowej, a także rozwój komunikacji medialnej w Europie Środkowo-Wschodniej. Studenci mieli możliwość szerokiego przeglądu i zrozumienia globalnego

kontekstu, w którym powstają współczesne konflikty międzynarodowe. Wojna wpłynęła w istotny sposób na kraje Europy Środkowej i Wschodniej, ponieważ same Czechy przyjęły 400 000 ukraińskich uchodźców, a Polska miliony uchodźców z Ukrainy, co jest jedną z największych liczb w Europie. Projekt obejmował również spotkanie z wolontariuszami oraz osobami z Centrum Jana Pawła II, zaangażowanymi w pomoc uchodźcom. Było to związane między innymi z wizytą dziennikarza Pakkina Leunga, dzięki któremu goście z CUHK poznali wielkość zaangażowania Domu Pielgrzyma, który na ponad 14 miesięcy (luty 2022 – kwiecień 2023) stał się domem dla uchodźców ukraińskich.

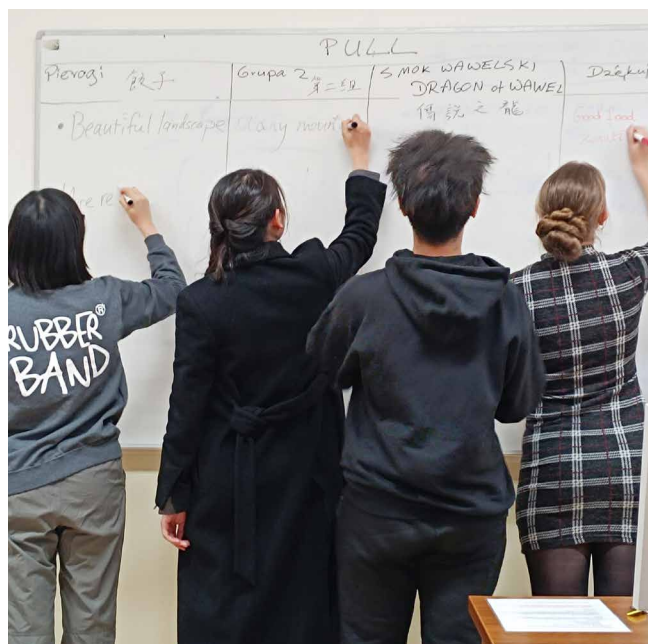
W ramach wizyty w Krakowie w dniu 19 grudnia 2023 r. odbyło się także spotkanie studentów i pracowników akademickich Szkoły Dziennikarstwa i Komunikacji Chińskiego Uniwersytetu w Hongkongu oraz studentów i pracowników UPJPII. W ramach tego spotkania poruszano tematykę medialnego obrazu wojny na Ukrainie w polskich mediach, a także Polski w mediach zagranicznych. Spotkanie zorganizowane zostało dzięki współpracy Vivian Tam, Sarki Truxovej, Anny Aleksandrowicz (zarządzającej Domem Pielgrzyma przy Centrum Jana Pawła II „Nie lękajcie się” w Krakowie), Aleksandry Mirek-Rogowskiej (koordynator ds. wymiany studenckiej w Biurze Współpracy

Międzynarodowej), dr hab. Klaudii Cymanow-Sosin (prezes Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół UPJPII).

Program wydarzenia obejmował wykład, dyskusję oraz część warsztatową, stanowiąc podróż do Europy Środkowej i Wschodniej. Tematyka ukierunkowana była na zrozumienie migracji i problemu uchodźców w Europie, sposobu ukazywania aktualnie trwającego konfliktu w polskich mediach, roli Polski w niesieniu pomocy zarówno uchodźcom z Ukrainy, jak również Ukraincom walczącym na froncie. Wykład wraz z dyskusją przygotowała Aleksandra Mirek-Rogowska wraz ze studentami Koła Naukowego Komunikacji Wizerunkowej: Izabelą Pudzisz, Karoliną Suder, Pauliną Paluch, Mikołajem Nawalany. Części warsztatowej przewodniczył dr Piotr Drąg (UPJPII) oraz studenci II roku studiów licencjackich, którzy aktywnie uczest-

niczyli w wydarzeniu w ramach zajęć *Migracje – historia, teraźniejszość, wyzwania*. Część warsztatowa pozwoliła studentom UPJPII i CUHK na pogłębioną dyskusję dotyczącą przyczyn migracji oraz wymianę doświadczeń międzykulturowych.

Spotkanie stworzyło okazję, by zgłębić różnorodne aspekty trwającego konfliktu zbrojnego między Ukrainą a Rosją. Miało również na celu rozszerzenie perspektywy na temat tego globalnego problemu, łącząc wiedzę z obszarów mediów, polityki, historii i wiedzy o społeczeństwie. Dla studentów, jak i pracowników naukowych była to cenna platforma wymiany wiedzy i doświadczeń, sprzyjająca zrozumieniu globalnego kontekstu współczesnych migracji i konfliktów międzynarodowych. ■

Kancelaria Prezydenta RP i Poczta Polska wykorzystały zasoby „Sakralnego Dziedzictwa Małopolski”

tekst: Zespół Pracowni Inwentaryzacji i Dokumentacji UPJPII

Projekt „Sakralne Dziedzictwo Małopolski” prowadzony przez Pracownię Inwentaryzacji i Dokumentacji Zabytków UPJPII jest cyfrowym repozytorium zdjęć oraz opisów dzieł sztuki sakralnej w Małopolsce, przede wszystkim kościołów i ich wyposażenia. Z każdym rokiem funkcjonowania bazy zwiększa się oddziaływanie Projektu i dla coraz większej liczby osób nasza strona staje się podstawowym źródłem informacji o sakralnym dziedzictwie diecezji krakowskiej w jej historycznym ujęciu. Coraz więcej podmiotów wykorzystuje zasoby Projektu do promowania zgromadzonych w bazie zabytków.

1 października 2023 r. Poczta Polska wprowadziła do obiegu 4 znaczki emisji „Różaniec”, czym nawiązała do czterech części różańca. Każdemu znaczkowi towarzyszy po

5 przywieszek w bloczku jako odniesienie do 5 tajemnic każdej części różańca. Na przywieszkach można zobaczyć 20 obrazów z polskich kościołów i klasztorów (fot. 1-2). Aż trzy z nich zostały udostępnione przez naszą Pracownię. Uroczysta prezentacja bloczków wydanych w nakładzie 100 000 szt. nastąpiła na Jasnej Górze. Opublikowano także ekskluzywny album „Różaniec” w nakładzie 350 egz. będący hołdem dla Świętego Jana Pawła II w 45. rocznicę Jego Pontyfikatu oraz 20. rocznicę ukazania się listu apostolskiego, ustanawiającego tajemnicę światła.

Dużym wyróżnieniem dla naszej Pracowni było też zwrócenie się Kancelarii Prezydenta RP o zaproponowanie obrazów o tematyce bożonarodzeniowej do projektu kartki świątecznej, rozsyłanej corocznie przez Kancelarię. Z przy-

gotowanych przez nas propozycji wybrano obraz z Pałacu Biskupiego w Krakowie, będący kopią pracy Carla Dolciego, barokowego malarza florenckiego (fot. 3). Kartka z życzeniami świątecznymi Pary Prezydenckiej dotarła w grudniu 2023 r. do kilku tysięcy osób z listy adresowej Kancelarii Prezydenta RP.

Projekt „Sakralne Dziedzictwo Małopolski” uzyskał dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 i dostępny jest pod adresem: <https://sdm.upjp2.edu.pl/>. Do końca 2023 r. odnotowano rekordową liczbę 2 milionów wejść, czyniąc bazę jedną z najważniejszych repozytoriów zabytków w naszym kraju. ■

Jubileusz 35-lecia chóru Psalmodia

tekst: Alicja Molek, Dawid Rzepka; fot. Grzegorz Finowski

22 listopada 2023 r. w kościele pw. św. Agnieszki rozbrzmiały dźwięki niezwykłego koncertu jubileuszowego. Tego dnia chór Psalmodia Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie świętował 35 lat nieprzerwanej działalności.

Wydarzenie było częścią XVIII Dni Muzyki Kościelnej w Archidiecezji Krakowskiej i zyskało wsparcie finansowe Województwa Małopolskiego. Publiczność zgromadziła się bardzo licznie, co świadczyło o wielkim zainteresowaniu wydarzeniem.

Przygotowania do tego wyjątkowego wieczoru trwały przez wiele miesięcy. W dniach 22–24 września 2023 r. w Ośrodku wypoczynkowo-rekolekcyjnym Totus Tuus w malowniczych Zembrzycach odbyły się intensywne warsztaty śpiewu. Ich celem było nie tylko doskonalenie umiejętności wokalnych, ale także integracja chórzystów oraz przygotowanie nowego repertuaru.

Przed swoim jubileuszem 35-lecia chór Psalmodia zorganizował trzy znakomite koncerty. Pierwszy, 12 listopada w Woli Rzędzińskiej, to *Symfonia Pamięci: Henryk Mikołaj Górecki – 90 lat inspiracji*, gdzie wraz z chórem Cantus i solistami wykonano utwory H.M. Góreckiego. Drugi, 15 listopada w Filharmonii Krakowskiej, był częścią Dni Jana Pawła II i prezentował różnorodny repertuar pod dyrekcją Tomasza Tokarczyka. Trzeci, 19 listopada w Kościele św. Stanisława BM w Siedlcach, był inauguracją Dni Muzyki Kościelnej w Diecezji Siedleckiej i składał się z repertua-

ru różnych kompozytorów. Wszystkie koncerty stanowiły doskonałe przygotowanie do oczekiwanego koncertu jubileuszowego.

Program koncertu jubileuszowego obejmował szeroki zakres muzycznych wrażeń. Od „Psalmodiowej klasyki”, czyli utworów Józefa Świdra czy Henryka Mikołaja Góreckiego poprzez *Missa in Honorem Sancti Josephi* Flora Peetersa po współczesne kompozycje o Dawida Kusza. To zróżnicowanie sprawiło, że każdy miłośnik muzyki znalazł coś dla siebie, a chórzyci mogli powrócić wspomnieniami do tych wydarzeń i koncertów Psalmidii, które na stałe wpisały się w ich serca.

Prof. Włodzimierz Siedlik, który nieprzerwanie od początku istnienia chóru pełni funkcję dyrygenta, również i tym razem poprowadził Psalmodię z niezwykłą pasją i wirtuozerią, sprawiając, że koncert stał się niezapomnianym wydarzeniem.

Jubileusz 35-lecia Psalmidii był również okazją do podsumowań i wspomnień. W mediach społecznościowych pojawiła się seria postów oraz relacji zatytułowanych „Najpiękniejsze wspomnienia z Psalmidii”. Członkowie chóru i absolwenci dzielili się najważniejszymi chwilami z podróży i koncertów, opowiadali o przyjaźniach, a nawet historiach miłosnych.

Z okazji jubileuszu powstała także okolicznościowa publikacja *The best of Psalmodia*, która stanowi nie tylko hołd dla trzydziestopięcioletniej historii Psalmidii, ale także inspirujący dokument, przenoszący czytelnika w fascynującą

podróż przez pełne muzycznych osiągnięć lata istnienia chóru.

Chór Psalmodia, istniejący od 1988 r, udowadnia, że pasja i miłość do muzyki potrafią trwać przez lata, łącząc pokolenia w harmonii dźwięków, a najbardziej wymownym tego wyrazem jest fakt, że w koncercie jubileuszowym wzięli

udział nie tylko obecni członkowie, lecz także absolwenci, którzy na stałe wpisali się w historię chóru.

Koncert jubileuszowy zakończył się utworem *Jubilato Deo*, przynosząc nie tylko słuchaczom, ale i wykonawcom chwilę wzruszenia i radości. Było to symboliczne zakończenie wieczoru pełnego emocji i muzycznych doznań.

Rozmowa z prof. Włodzimierzem Siedlikiem, dyrektorem chóru UPJPII Psalmodia

Marta Mastyló: Jak zaczęło się Pana wspólne życie z Psalmodią?

(Prof. Włodzimierz Siedlik) To już było dawno – 1988 rok. Byłem jeszcze studentem Instytutu Liturgicznego Sekcji Muzyki Liturgicznej, gdy pan profesor Marian Machura, ówczesny kierownik, poprosił mnie, żebym poprowadził zajęcia z moimi koleżankami i kolegami. Było to dla mnie dosyć trudne, ponieważ na niektóre przedmioty chodziłem przecież razem z nimi i z tych właśnie przedmiotów musiałem się przygotowywać o wiele bardziej. Byłem przecież pytany przy nich wszystkich i naprawdę musiałem być bardzo solidnie przygotowany, żeby nie było wstydu (śmiech). Szybko rozpocząłem z moimi koleżankami i kolegami bardzo ściśle i intensywnie współpracować. Rozpoczęliśmy próby, a jednym z pierwszych naszych wspólnych wydarzeń był koncert dla Agostino Casaroliego w ramach uroczystości nadania mu tytułu doktora honoris causa. To była bardzo ważna uroczystość, ponieważ słuchało nas dużo gości z Watykanu i wtedy właśnie nasza praca została zauważona – piękne, wyrównane brzmienie, do tego znakomity, bardzo wymagający program. I tak Psalmodia zaczęła nie tylko śpiewać podczas uroczystości na uniwersytecie – wtedy Papieskiej Akademii Teologicznej, ale braliśmy udział właściwie we wszystkich kreacjach artystycznych, które odbywały się w Krakowie. Współpracowaliśmy z Chórem Polskiego Radia, z Filharmonią Krakowską, nagrywaliśmy płyty, zaczęliśmy brać udział w renomowanych konkursach chóralnych. W ważnych konkursach braliśmy udział co roku, ponieważ to zobowiązywało nas do tego, że musieliśmy się do tych konkursów porządnie przygotowywać. Programy, które były na tych konkursach obowiązkowe, były bardzo trudne, więc poprzeczka była ustawiona wysoko i muszę powiedzieć, że z tego pierwszego składu mnóstwo osób do dzisiaj pracuje w profesjonalnych zespołach chóralnych. Prezesi, całe zarządy, to były osoby niezwykle odpowiedzialne. Niektórzy z nich są szefami instytucji muzycznych czy festiwalu chóralnych. Ja zawsze miałem szczęście do ludzi, którzy ze mną współpracowali, zarządów i przede wszystkim tych osób, które współpracowały ze mną w kwestii merytorycznej – prowadzenie prób, emisji głosu, prowadzenie takiego przedmiotu jak kształcenie słuchu dla chórzystów, którzy nigdy nie byli związani z muzyką. A jeśli ktoś miał bardzo dobry głos i świetne poczucie rytmu, to po takiej przygodzie z Psalmodią opuszczał nas z umiejętnością czytania nut oraz wyćwiczonym głosem i to w stopniu zaawansowanym.

Mówimy o początkach, proszę jeszcze przypomnieć, jaki to był kierunek studiów, gdzie się tak wspaniale zorganizowaliście w Psalmodię?

(W.S.) To był Instytut Liturgiczny – sekcja muzyki liturgicznej Wydziału Teologicznego Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Rozpocząłem studia w 1986 r. i na trzecim roku studiów ten zaszczyt mnie spotkał i trwa do dziś.

Nie przypuszczał Pan Profesor chyba, wtedy jako student, że to będzie trwało 35 lat?

(W.S.) Gdybym nie miał takich wspaniałych osób koło siebie, to pewnie by nie trwało dłużej niż 10, może 20 lat, ale zawsze przychodzą osoby, które chcą czegoś więcej w życiu, a poprzeczkę stawiamy sobie bardzo, bardzo wysoko. Pozostają nagrania płytowe, tego nam nikt nie odbierze, a to są ewidentne ślady naszej działalności, które mówią o tym, że to, co robimy, ma sens. O wysokim artystycznym poziomie naszego chóru świadczą też prawykonania utworów wybitnych polskich kompozytorów wraz z ich fonograficznymi premierami. Śpiewaliśmy na pogrzebie pary prezydenckiej na Wawelu. Sam Górecki zatelefonował do mnie wtedy i powiedział: „Świetnie panu ta Radiówka to zaśpiewała”, a ja na to – „Panie profesorze, to nie była Radiówka, to była Psalmodia!”. Takie sytuacje często nas spotykały. Nagrywaliśmy płytę monograficzną znakomitego polskiego kompozytora Romualda Twardowskiego. Był zaszczycony. Powiedział, że ta płyta jest dla niego najważniejsza, a przecież współpracował z zespołami zawodowymi z całego świata.

Często wyjeżdżaliście za granicę, dokąd najdalej Psalmodia dojechała?

(W.S.) Byliśmy właściwie w całej Europie, ale śpiewaliśmy też na przykład podczas XLI Międzynarodowego Kongresu Pueri Cantores w Rio de Janeiro w Brazylii w 2017 r. W październiku 2022 r. Psalmodia wystąpiła podczas obchodów 50-lecia Bethlehem University i uroczystości nadania imienia Stanisława i Haliny Zbierskich uniwersyteckiej bibliotece.

Psalmodia bierze udział w festiwalach, ale lubi też sprawdzać się w ważnych konkursach. Które z nich najbardziej zapadły w pamięć?

(W.S.) Otrzymaliśmy Grand Prix na Międzynarodowym Festiwalu imienia Józefa Świdra w Cieszynie. Tam były chóry nie tylko z Polski. Po ogłoszeniu wyników okazało się, że otrzymaliśmy trzy nagrody, m.in. za wybitne interpretacje utworów kompozytora. Każda nuta, która została postawiona przez Świdra, była odwzorowana tak jak sobie tego życzył kompozytor. Można było to tym precyzyjniej wykonać, że wielokrotnie, kilka lat wcześniej, był obecny na niektórych próbach i mieliśmy okazję z nim współpracować. Oczywiście te wszystkie nagrody, które dostaliśmy, w każdym przypadku okupione były ciężką pracą. Nasi chórzyci nie mają przecież wykształcenia muzycznego, a mierzą się z partyturami, nad którymi pracują zespoły zawodowe.

Ktoś, kto przychodzi do chóru, mierzy się z twórczością Krzysztofa Pendereckiego, Romualda Twardowskiego czy Józefa Świdra. Niektóre z tych utworów są bardzo trudne, a jednak Psalmodia sobie z tym świetnie radzi i ma znakomite recenzje od samych twórców. To jest dla nas bardzo, bardzo istotne.

Czy zdarzają się często rotacje w zespole?

(W.S.) Co roku ktoś odchodzi. Gdy student kończy studia, a nie mieszka w Krakowie, to wraca do miejsca swojego zamieszkania i przyjeżdża tylko na koncerty jubileuszowe zespołu. Początek każdego roku akademickiego zawsze jest trudny, gdyż jest to czas budowania brzmienia chóru z nowymi osobami. Na szlachetne wypracowanie barwy zespołu potrzeba czasem nawet dwa lub trzy miesiące. Ten system pracy wpisany jest w działalność chóru akademickiego. Nie tylko my z tym się spotykamy, zapewne reszta innych zespołów akademickich też musi się z podobnym problemem uporać.

Czy nasi studenci też zasilają Psalmodię?

(W.S.) Tak, choć nie jest ich zbyt wielu. Mam nadzieję, że przyjdą takie czasy, że ten chór będzie dla nich ważną wizytówką, z którą będą się utożsamiać.

To rzeczywiście jest wielkie wyzwanie i ogromna trudność, biorąc pod uwagę, że zmienia się skład, a poziom cały czas jest utrzymywany, ale to Pana Profesora wielka zasługa.

(W.S.) To nie jest tylko moja zasługa. To jest piękna, wypełniona ogromnym zaangażowaniem bezinteresowna praca poszczególnych zarządów zespołu, wzorowa współpraca z moimi asystentami oraz niezwykle opieka organizacyjna i merytoryczna kuratorów chóru i władz rektorskich naszej uczelni.

Krzysztof Przemyk, dyrygent, dyrektor artystyczny Międzynarodowego Festiwalu Chóralnego „Gaude Cantem” w Bielsku-Białej zapytany o swoje związki z Psalmodią:

(K.P.) Bardzo chciałbym dopowiedzieć taką jedną rzecz. Kiedyś zdarzyło się, że świętej pamięci pan profesor Józef Świder, po wykonaniu któregoś z jego utworów po zakończeniu konkursu podszedł do mnie i mówi: „Świetnie, panie Krzyśku, super, ale ja czuję tutaj rękę Włodka Siedlika”.

Tak było, ponieważ interpretacja pieśni *Czego chcesz od nas Panie* Józefa Świdra jest troszeczkę inna, moja i Włodka. My obaj dużo dyskutowaliśmy kiedyś na ten temat, o tym jak większość ludzi ją interpretuje i on właśnie do tego się odniósł, że ja się wzoruję na panu Siedliku. No oczywiście że tak! Bo to przecież mój profesor!

Wspaniale się tego wszystkiego słucha, tak jak brzmienia Psalmodii.

(K.P.) Dokładnie tak, bo Psalmodia to mój ukochany chór. Chociaż oczywiście teraz to mój chór, który obecnie powadzę, jest najbardziej ukochany, ale do Psalmodii zawsze wracam z sentymentem i wspominam te wspaniałe, piękne lata życia – moje lata w Psalmodii.

Pamiętam, jak w 1995 r., kiedy wygraliśmy Festiwal Muzyki Cerkiewnej w Hajnówce, zapytano mnie, jak to jest możliwe, że tyle sióstr zakonnych tam było, księży, skąd katolicy tak rozumieją muzykę prawosławną? Były tam chóry z Kijowa, z Moskwy, a myśmy to wygrali.

Może podzielę się jeszcze takim jednym wspomnieniem z tym związanym. Miałem iść z moją przyszłą żoną na wesele, a wyjechałem z Psalmodią do Hajnówki, o mało mnie nie rzuciła, ale na szczęście zdobyliśmy laury, wróciliśmy w chwale i to wydarzenie nie zrujnowało mojego przyszłego małżeństwa (śmiech).

Pięknie! Jest czas jubileuszu, nasuwa się zatem pytanie o oczekiwania. Co tak naprawdę najbardziej leży Panu Profesorowi na sercu w kontekście jubileuszu Psalmidii?

(W.S.) Mamy zaproszenie do Izraela dla całej Psalmidii i to jest takie marzenie, które chcemy, żeby się kiedyś mogło ziścić. Myślę o kolejnych nagraniach, kolejnych płytach, o budowaniu instrumentu, który będzie świetnie zintonowany i pozwoli na to, żeby kolejne utwory, które powstają, mogły być prawykonane przez ten zespół, bo to jest największa wartość. Przychodzi kompozytor i prosi, żebyśmy zaśpiewali albo nagrali utwór, bo mu się to brzmienie podoba, że jest takie szlachetne, że jest takie osobliwe.

Bardzo chciałbym, żeby kolejne lata przyniosły wspaniałą pracę chórzystów. Ta praca może w pierwszym odczuciu wydaje się wciąż taka sama, ale muszę przyznać, że ona niezmiernie uszlachetnia. Zdarzyło się, że osoby, które nas słuchały, a tak było np. w Wilnie, słuchały koncertu na kolanach. Pamiętam to jak dziś. W trakcie prowadzenia narracji muzycznej patrzyłem na chórzystów i w pewnym momencie zobaczyłem, że im do oczu napływają łzy. Wtedy patrząc przez ramię, delikatnie obracając się w stronę słuchaczy, dostrzegłem, co się dzieje. Publiczność zaczęła słuchać koncertu na kolanach, jednocześnie płacząc. Takie chwile nie zdarzają się w życiu często i dla takiej jednej chwili warto było być w Psalmidii. Zawsze zadaję studentowi najważniejsze pytanie – czy wierzy w to, co śpiewa? Jak nie wierzy, to nie będzie ducha ani sacrum. I to jest klucz.

Dziękuję obu Panom za rozmowę. ■

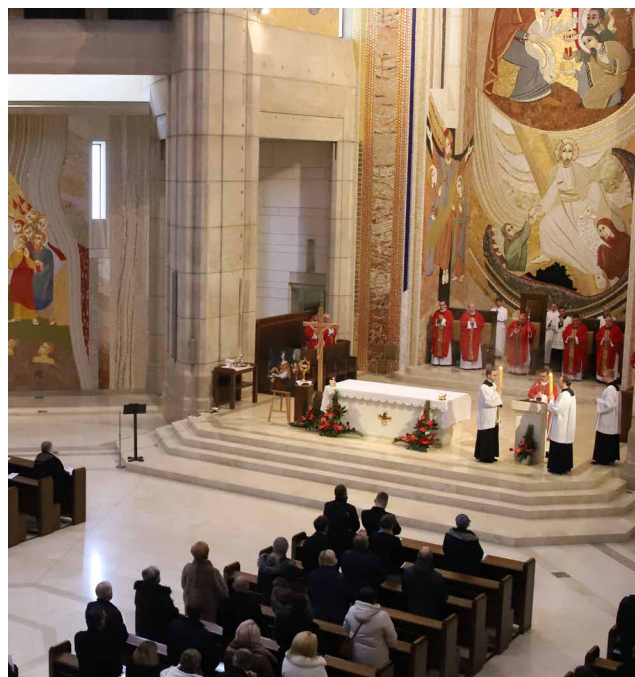
Archidiecezjalna Szkoła Muzyczna im. kard. Franciszka Macharskiego w Krakowie, mieszcząca się w budynku przy ul. Prostej 35A, w 2023 r. świętowała jubileusz 25-lecia

tekst: Marta Mastyló

zdjęcia: Biuro Prasowe Archidiecezji Krakowskiej

Szkoła została założona w 1998 r., by kontynuować edukacyjne inicjatywy prowadzone przez wiele lat przez Archidiecezjalne Studium Organistowskie Archidiecezji Krakowskiej. Zainicjowana przez kard. Franciszka Macharskiego Archidiecezjalna Szkoła Organistowska, została później przekształcona w Archidiecezjalną Szkołę Muzyczną II stopnia z inicjatywy kard. Stanisława Dziwisza w 2005 r. Jej oferta edukacyjna rozszerzyła się o inne klasy instrumentalne: skrzypiec, wiolonczeli, fletu, klarnetu, saksofonu, fortepianu i klawesynu. W 2022 r. utworzona została także nowa specjalność – wokalistyka. Od 2018 r. ASM II stopnia jest szkołą publiczną, umożliwiającą bezpłatną naukę dla wszystkich zainteresowanych, którzy pomyślnie zdali egzamin wstępny.

Prof. Wiesław Delimat, dyrektor szkoły, podkreśla, że budynek przy ul. Prostej był wznoszony początkowo z myślą o ośrodku katechetycznym. Dzięki zaangażowaniu kard. Franciszka Macharskiego, kard. Stanisława Dziwisza oraz staraniom ówczesnego przewodniczącego Archidiecezjalnej Komisji Muzyki Kościelnej, obecnie rektora UPJPII, ks. prof. Roberta Tyrały, został on oddany na potrzeby muzycznego kształcenia dzieci i młodzieży. Przekształcenie wymagało m.in. podziału dużych sal na mniejsze, by umożliwić prowadzenie zajęć indywidualnych lub w małych grupach.

Dyrektor placówki z zadowoleniem wspomina udane urządzenie budynku, zapewniające dobre warunki do nauki, w tym wysokiej jakości sale i instrumenty.

Rozmowa z prof. dr. hab. Wiesławem Delimatem, dyrektorem Archidiecezjalnej Szkoły Muzycznej w Krakowie

To rok, w którym Archidiecezjalna Szkoła Muzyczna obchodzi swoje 25-lecie. Wróćmy wspomnieniem do jej początków – jakie były założenia, jakie cele stawiane, gdy powstawała? I na ile one są obecnie realizowane, co w ciągu tych lat się zmieniło?

Szkoła tak naprawdę nie powstawała, szkoła została zmodyfikowana, utworzona z wcześniejszego Archidiecezjalnego Studium Organistowskiego. Studium istniało w Krakowie w naszej diecezji już od czasów posoborowych i miało za cel przygotowanie organistów do posługi w kościele według zasad posoborowych. To studium działało w budynkach przy ul. św. Marka i w salkach katechetycznych przy różnych krakowskich kościołach. Wydawało nam się jednak, że ta formuła studium w pewien sposób się wyczerpała, głównie ze względu na to, że studium nie miało żadnego powiązania ze strukturą państwowego kształcenia muzycznego w Polsce. W wolnej Polsce można było działać już inaczej w szkolnictwie artystycznym, dlatego próbowaliśmy zbliżyć te wszystkie zasady naszego działania do zasad działania szkół muzycznych, a jednocześnie też starać się o finansowanie. O to, żeby te nakłady finansowe nie były tylko nakładami Kościoła, ale także

nakładami państwa. W związku z tym powstało szereg różnych działań, wskutek których ks. kard. Franciszek Macharski na bazie istniejącego Studium Organistowskiego powołał do życia Archidiecezjalną Szkołę Organistowską, bo tak ona się wtedy nazywała. W późniejszym czasie, w związku z tym, że ta szkoła naprawdę bardzo dobrze się rozwijała, znalazła, także dzięki kard. Macharskiemu, nowy budynek przy ulicy Prostej 35. Wtedy stała się już szkołą muzyczną, czyli kształcąca i organistów, i innych instrumentalistów. W międzyczasie powstała szkoła pierwszego stopnia, która kształci dzieci, i powołany został Międzyuczelniany Instytut Muzyki Kościelnej. Tak więc można powiedzieć, że Kościół krakowski, uczelnia i szkoła zagospodarowały cały system kształcenia muzycznego skierowany od siedmiolatków do ludzi dorosłych, także na studiach.

Czy szkoła szczególną wagę przykładła do kształcenia przyszłych organistów? Wielu wykształciła przez lata swojej działalności, takich, którzy służą teraz Kościołowi właśnie w tym zakresie?

Naszą misją zawsze było kształcenie organistów, bo taki był cel Archidiecezji: wykształcić organistów i dyrygentów, muzyków kościelnych do pracy w parafiach. Ale tak jak powiedziałem, świat muzyki jest bardzo szeroki i kształcenie organistów zajmuje, można powiedzieć, większościowy pakiet naszych działań, niemniej kształcą się u nas i pianiści, skrzypkowie i wiolonczeliści, saksofoniści, ale oni przecież też w pewien sposób czerpią z tego, co robią organiści, bo np. śpiewają chorał gregoriański, uczą się także organistowskich działań, takich jak na przykład akompaniament instrumentalny. Więc oni oczywiście uczą się grać na swoich instrumentach, ale w jakiś sposób w tej atmosferze organistowskiej przebywają.

Jakby Pan Profesor powiedział, co jest największym sukcesem szkoły? I czy są na przykład jakieś problemy, bolączki, z którymi trzeba by powalczyć, żeby się spełniały marzenia, oczekiwania.

Zawsze powtarzam, że podstawowym sukcesem szkoły jest to, że ona działa w sposób bardzo harmonijny i co roku wypuszcza kilkunastu wspaniałych absolwentów, którzy po prostu idą i grają w kościołach, albo idą studiować do uczelni wyższych, często w Instytucie Muzyki Kościelnej UPJPII. I to jest spektakularny sukces. Oczywiście było też wiele innych – mieliśmy przecież zaszczyt i przyjemność śpiewać dla poszczególnych papieży w trakcie ich wizyt w Krakowie, braliśmy udział w wielu niezwykle ważnych uroczystościach, chociażby ostatnio na Wawelu, podczas jubileuszu abp. Marka Jędraszewskiego. Śpiewaliśmy także wcześniej na ingresie kard. Stanisława Dziwisza. To są wszystko takie historyczne, wspaniałe momenty, które w szkole są zapamiętane. Ale myślę, że i miejsce, i budynek, i instrumentarium, którym możemy się poszczycić – to wszystko jest niby takie zwyczajne, normalne, ale my, po tych 25 latach, poczytujemy sobie to jako bardzo piękny sukces naszej szkoły.

Ilu uczniów kształci się obecnie w Waszej szkole?

Szkoła, tak jak powiedziałem, jest dwustopniowa, czyli szkoła pierwszego stopnia i szkoła drugiego stopnia. W sumie, w obu, kształci się obecnie około 150 osób.

Na drugim stopniu uczy się kilkadziesiąt osób?

Tak, około 80. Pierwszy stopień oczywiście ma pewną samodzielność, ale my uważamy, że taki młody muzyk odbiera to kształcenie w pełni w momencie, gdy po szkole pierwszego stopnia podejmuje jeszcze naukę w szkole drugiego stopnia, bo to daje mu już wykształcenie zawodowe.

Co można życzyć Jubilatce?

Żeby nic złego po drodze nam się nie przytrafiło, żeby taka życzliwość, jaka do tej pory nas otacza, żeby otaczała nas w dalszych latach.

I tego oczywiście życzymy. Ale świętujecie przecież cały rok, a główny koncert jubileuszowy?

To właściwie nie tyle koncert, ile uroczysta liturgia połączona z koncertem, ale też zjazd absolwentów, spotkanie wszystkich, którzy tę szkołę tworzyli przez 25 lat. Zaplanowaliśmy to wydarzenie na 25 listopada w Centrum Jana Pawła II.

Dziękuję bardzo i jeszcze raz proszę przyjąć najserdeczniejsze życzenia. ■

„Autorytet. Dar i świadectwo”

Wieczór pamięci Księdza Profesora Michała Drożdża w IDMiKS

tekst: Urszula Dyrzcz, Joanna Urbaś

15 czerwca 2023 r. życie Instytutu Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej zatrzymało się. Właśnie tego dnia do Domu Ojca odszedł Ksiądz Profesor Michał Drożdż - dziekan Wydziału Nauk Społecznych oraz pierwszy dyrektor IDMiKS. Strata, z jaką przyszło się zmierzyć instytucyjnej społeczności pracowników, studentów oraz doktorantów, sprawiła, iż zechcieli oni wspólnie uczcić pamięć Księdza Profesora. 14 listopada zorganizowali wyjątkowe spotkanie poświęcone Jego osobie: „AUTORYTET. DARI ŚWIADECTWO. Pamięci Księdza Profesora Michała Drożdża”.

Zaplanowane na listopadowy wieczór spotkanie zgromadziło wielu obecnych, jak i byłych pracowników Instytutu oraz studentów i absolwentów. Wśród zaproszonych gości znaleźli się również przedstawiciele innych jednostek oraz uniwersytetów, którzy zechcieli wraz z naszą społecznością wspomnieć osobę Księdza Profesora. Miejsce spotkania nie było przypadkowe - odbyło się ono w sali 111, która pamięta początki działalności Instytutu. To w tej sali miały miejsce pierwsze zajęcia kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna. Uczestnikom nie umknęła symbolika tego miejsca, co dało się usłyszeć w kularowych rozmowach.

Scenariusz spotkania składał się z czterech części mających na celu ukazanie osoby Księdza Profesora z różnych perspektyw: jako teoretyka i praktyka etyki w mediach, promotora i profesora akademickiego, współpracownika

i przełożonego oraz kapłana i przyjaciela. Myślą przewodnią został cytaty zaczerpnięty z jednej z licznych publikacji autorstwa Księdza Profesora: „Bycie autorytetem należy traktować jako bycie darem dla innych, które zobowiązuje do autentycznego świadectwa”.

Przez 65 lat życia Księdza Profesora wokół Jego osoby zbudowała się pewna wspólnota ludzi - współpracowników, przyjaciół, studentów, doktorantów, towarzyszy na ścieżce naukowej, jak i prywatnej. Każdemu z nich oddano przestrzeń do podzielenia się własnymi doświadczeniami związanymi z osobą wspomnianego podczas spotkania Księdza Profesora. Na początek głos zabrał Jego Magnificencja Ksiądz Rektor Robert Tyrała, który podzielił się z zebranymi gośćmi swoimi wspomnieniami i przemyśleniami związanymi ze stratą, jaka dotknęła naszą społeczność. W dalszych częściach swoimi refleksjami podzielili się także: dr hab. Katarzyna Drąg, ks. dr hab. Sławomir Soczyński oraz mgr Dorota Lazarowicz - współpracownicy Księdza Profesora na szczeblu instytucyjnym i wydziałowym.

Wypowiedzi zaproszonych gości zostały uzupełnione częścią artystyczną, podczas której studenci Instytutu Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej - Karol Janiga oraz Gabriela Podgórska - zaprezentowali wiersze Karola Wojtyły, będącego jednym z największych autorytetów Księdza Profesora. Odczytane zostały także wspomnienia studentów i przyjaciół, a swoich głosów owym wspo-

mnieniom użyły Faustyna Zaleśna, Wiktoria Ziábka oraz Kinga Gruca. O warstwę muzyczną zadbały absolwentki Instytutu - Justyna Lasiak i Natalia Kmiecik - które, przy akompaniamencie pianina i gitary, wykonały utwory dopasowane do uroczystej, podniosłej i nostalgicznej atmosfery spotkania. Na potrzeby owego wydarzenia został również przygotowany specjalny film składający się z wypowiedzi Księdza Profesora zaczerpniętych z licznych wystąpień uczelnianych i pozauczelnianych, a za jego montaż odpowiadał ks. Jarosław Raczak. Wydarzenie było moderowane przez wychowankę Księdza Profesora - dr Martę Woźniak oraz doktorantkę Szkoły Doktorskiej - Katarzynę

Wysocką. Za scenariusz spotkania odpowiadały Urszula Dyrzc i Joanna Urbaś. Opiekę nad zespołem organizacyjnym pełniła dr hab. Katarzyna Drąg. Zapis spotkania w formie wideo jest dostępny na kanale YouTube JP2TV.

Wieczór wspomnień poświęcony osobie nieodżałowanego Księdza Profesora Michała Drożdża powstał z potrzeby serc i stanowił wyraz szacunku, oddania i pamięci instytutowej społeczności, której przewodnikiem był On przez wiele lat. Był to czas refleksji, zadumy nad przemijaniem, ale i możliwością zatrzymania w pamięci tego, co dobre, piękne i wartościowe. Tego, co warto z wdzięcznością ocalić od zapomnienia. ■

Pieśni adwentowe w mistrzowskim wykonaniu prof. Witolda Zalewskiego dostępne dla każdego! To część projektu realizowanego na UPJPII

Pieśni adwentowe z zapisem nutowym i tekstami, dostępne na stronie internetowej, pozwalają nie tylko wsłuchać się w piękno melodii kościelnych, ale każdemu dają możliwość nucenia bądź zaśpiewania. Szesnaście nagranych pieśni, przypisanych okresowi adwentu, to część realizowanego pod kierownictwem dr. hab. Witolda Zalewskiego, prof. UPJPII, pracownika naukowego Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie projektu „Tradycyjne melodie kościelne z perspektywy akompaniamentu organowego”.

Witold Zalewski podkreśla, że projekt ma na celu nie tylko zachowanie dziedzictwa, ale również edukację i inspirację. Wielkim walorem tych nagrań jest wybór i mistrzowskie wykonanie pieśni przez Witolda Zalewskiego, postaci znanej w świecie muzyki kościelnej, pierwszego organisty katedry na Wawelu, autora licznych opracowań pieśni kościelnych.

Prace rozpoczęły się 7 listopada 2022 r. i mają potrwać do 7 listopada 2024 r. W ich zakresie znajduje się selekcja, opracowanie w formie akompaniamentów organowych oraz nagranie 100 tradycyjnych melodii, które będą stopniowo udostępniane na stronie internetowej oraz na kanale YouTube. Plan obejmuje także tworzenie materiałów dydaktycznych, w tym artykułów naukowych i zapisów nutowych wybranych pieśni.

To ambitne dzieło, wspierane w ramach programu „Społeczna Odpowiedzialność Nauki” i finansowane przez Ministerstwo Edukacji i Nauki, ma na celu ochronę i promocję bogatego zbioru tradycyjnych polskich pieśni kościelnych. Wykorzystane zostały technologie cyfrowe w celu stworzenia internetowej bazy danych muzycznych, która będzie dostępna dla ogółu społeczeństwa.

„Według mnie projekt jest bardzo interesujący. Docelowo zawierać będzie sto prezentacji muzycznych mniej lub bar-

dziej znanych melodii tradycyjnych pieśni kościelnych. Teraz możemy w całości pokazać szesnaście pieśni adwentowych. My realizujemy te nasze prezentacje na instrumencie piszczałkowym, czyli na organach, tradycyjnym instrumencie, dzięki któremu może wybrzmieć ta muzyka w pięknych miejscach, czego oczywiście słuchacz nie widzi, ale na pewno akustyka tym wszystkim prezentacjom dodaje wiele blasku. Większość prezentacji adwentowych nagraliśmy na zabytkowym instrumencie znajdującym się w kościele Świętego Krzyża w Krakowie, gdzie najstarsze piszczałki pochodzą z wieku siedemnastego, a więc z tego okresu, z którego pochodzi większość tradycyjnych melodii adwentowych” – mówi prof. Witold Zalewski.

Projekt skierowany jest do badaczy, muzykologów, organistów, liturgistów, katechetów oraz szerszego grona odbiorców zainteresowanych muzyką kościelną, do tych, którzy lubią słuchać i lubią śpiewać pieśni kościelne. Realizatorzy żywią nadzieję, że znacząco przyczyni się do odrodzenia zainteresowania tradycyjnymi pieśniami kościelnymi zarówno w Polsce, jak i poza jej granicami.

Tym bardziej, że zdaniem Witolda Zalewskiego, każdy może odkryć tu coś dla siebie, poznać melodie do tej pory nigdy niesłyszane. „Ja osobiście też przy pracy nad tym projektem wiele odkryłem – mówi Witold Zalewski – dużo opracowań melodii kościelnych już w życiu zrobiłem, a mimo to udało się jeszcze opracować i nagrać pieśni, których jeszcze nigdy nie grałem, a przecież zajmuję się tym już ponad 30 lat. Więc tym bardziej, gdy ktoś nie robi tego zawodowo, ma szansę coś dla siebie poodkrywać, czymś się zachwycić”.

Zapraszamy więc miłośników muzyki organowej, pieśni religijnych do odkrywania pięknych klimatów muzyki kościelnej, która przecież też jest modlitwą. ■

Przedstawiciele UPJPII na XXX Konferencji Redaktorów Czasopism Akademickich i Portali Uczelnianych (13–16 IX 2023)

W dniach 13–16 września 2023 r. w Świnoujściu oraz w szwedzkich miastach Ystad, Lund i Malmö odbyła się jubileuszowa XXX Konferencja Redaktorów Czasopism Akademickich i Portali Uczelnianych. Organizatorem wydarzenia była Politechnika Morska w Szczecinie, a partnerem firma Polferies. W konferencji uczestniczyło blisko 50 osób – przedstawiciele 23 uczelni z całej Polski, w tym rzecznik prasowy Marta Mastyło oraz kierownik Biura Promocji Łukasz Rzepka z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

Tematem przewodnim spotkania były wyzwania dla wydawców akademickich w świetle transformacji cyfrowej. Redaktorzy czasopism i portali mieli okazję uczestniczyć w prezentacjach, warsztatach oraz panelach dyskusyjnych. Wśród prelegentów znaleźli się m.in. prof. dr hab. Ewa Kołodziejek z Uniwersytetu Szczecińskiego i Rady Języka Polskiego, która wygłosiła wykład pt. *Nowe, nowe, najnowsze. O zmianach we współczesnej polszczyźnie stosowanej w publikacjach*; red. Monika Jagielska z Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, która zaprezentowała wykład pt. *Nowe spojrzenie na zastosowanie i wykorzystanie grafiki w nowoczesnych gazetach akademickich*, a także prof. dr hab. inż. Leszek Chybowski z Politechniki Morskiej w Szczecinie, który poprowadził warsztat praktyczny, a nade wszystko kreatywny pt. *Kierunki rozwoju wydawnictw akademickich*. Była to świetna platforma do przedyskutowania problemów, z jakimi borykają się redaktorzy

czasopism i portali uczelnianych, a i możliwość wspólnego wypracowania najważniejszych rozwiązań.

W trakcie konferencji uczestnicy poznawali trzy szwedzkie miasta, które stanowiły nie tylko atrakcję turystyczną, ale również miejsca wymiany doświadczeń i dyskusji na temat wyzwań edukacji akademickiej.

Pierwszym punktem programu była wizyta w Ystad, gdzie uczestnicy spacerowali śladami bohatera kryminałów Henninga Mankella – Kurta Wallandera. Wędrówka po malowniczych uliczkach miasteczka, zachwycających szachulcową zabudową w tradycyjną drewnianą kratę, pozwoliła uczestnikom zanurzyć się w atmosferę skandynawskich powieści i poznać kulturę tego regionu.

Następnie grupa udała się do Lund, znanego z bogatej historii, w którą wpisuje się m.in. uniwersytet założony przez Karola XI w XVII w., uznawany dziś za największą placówkę edukacyjną i badawczą w Szwecji i całej Skandynawii. Obecnie kształci się w nim około 40 tys. studentów. Na trasie zwiedzania nie mogło zabraknąć katedry romańskiej, która zachwyca swoją architekturą i historią. Jest obecnie kościołem diecezjalnym i parafialnym ewangelicko-luterańskim pw. Najświętszej Maryi Panny i św. Wawrzyńca. W katedrze znajduje się m.in. zegar astronomiczny pochodzący z XV w. Uczestnicy mieli również okazję odwiedzić kampus uniwersytecki oraz przejść się ścieżką filozofów, która stanowi ważny punkt kulturowy miasta. ■

Ostatnim odwiedzionym miastem było Malmö, którego zwiedzanie rozpoczęto od sesji w najstarszym muzeum południowej Szwecji, gdzie uczestnicy zapoznali się m.in. z tematyką edukacji technicznej skierowanej do różnych grup wiekowych. Ponadto, eksplorując muzeum, można było zanurzyć się w historii najstarszego zachowanego renesansowego zamku w Skandynawii, śledzić ewolucję sztuki na przestrzeni wieków oraz w jednym z sektorów muzealnych podziwiać autentyczny okręt podwodny, obserwować żywe żaby, węże oraz mięsożerne piranie. Muzeum w Malmö słynie z różnorodności swoich ekspozycji, które obejmują tematykę związaną z historią, historią naturalną, przyrodą, technologią oraz żeglugą. Na pewno warte zobaczenia są tam wystawy prezentujące dwóch najważniejszych współczesnych artystów z krajów nordyckich (Tal R, Mamma

Andersson), przedstawiających obecnie kilka nowych dzieł związanych z artystą Carlem Fredrikiem Hillem. Następnie akademicy redaktorzy poznawali stare miasto, podziwiając m.in. plac Stortorget, ratusz miejski oraz Lejonet Apotek. Wizytówką Malmö jest Turning Torso – najwyższy budynek mieszkalny w Skandynawii, który również został uwzględniony w programie zwiedzania.

Konferencja była doskonałą okazją do wymiany doświadczeń, nawiązania nowych kontaktów oraz dyskusji na temat wyzwań czasopism akademickich i portali uczelnianych w świetle transformacji cyfrowej. Przyszłoroczna, XXXI Konferencja, odbędzie się w Kazimierzu Dolnym, a jej organizacji podjęła się Politechnika Lubelska. ■

Transhumanizm: człowiek przyszłości czy człowiek wyobrażony – konferencja naukowa zapowiadająca XXIII Dzień Papieski (13 X 2023)

zdjęcia: Fundacja Dzieło Nowego Tysiąclecia

Ważnym punktem tegorocznych obchodów XXIII Dnia Papieskiego była konferencja naukowa *Transhumanizm: człowiek przyszłości czy człowiek wyobrażony*, która odbyła się 13 października 2023 r. Wśród współorganizatorów byli: Fundacja „Dzieło Nowego Tysiąclecia” i Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie.

Symposium poprzedziła Msza św. w kościele akademickim św. Anny na Krakowskim Przedmieściu w Warszawie pod przewodnictwem kard. Kazimierza Nycza. Następnie w Domu Arcybiskupów Warszawskich odbyły się obrady, które poprowadził o. prof. Jarosław Kupczak OP (UPJPII).

W słowie otwierającym konferencję ks. prof. Robert Tyrała, rektor Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, powiedział: „Dziś bardzo żywo obecne są pytania o godność transczłowieka, o cielesność, o postczłowieka, o dylematy transhumanizmu. Nie uciekniemy od tych i tym podobnych problemów i nie schowamy głowy w piasek, obecność sztucznej inteligencji w naszym życiu staje się powoli faktem. Musimy w związku z tym postawić sobie pytanie: czy człowiek ma czynić sobie ziemię poddaną wedle Bożego nakazu, czy też ona będzie rządzić człowiekiem? To pytanie także o nasze miejsce we wszechświecie”. W obradach wziął udział m.in. ks. prof. Grzegorz Hołub z Katedry Karola Wojtyły UPJPII, który wygłosił prelekcję pt. *Postczłowiek pomiędzy utopią a antyutopią*. Poruszone zostały takie tematy jak „godność transczłowieka” czy „teologiczne dylematy transhumanizmu”.

Dzień Papieski obchodzony był w niedzielę 15 października i przebiegał pod hasłem „Św. Jan Paweł II. Cywilizacja życia”. Poprzedził on 45. rocznicę wyboru Jana Pawła II na Stolicę Piotrową. Hasło nawiązuje do encykliki św. Jana Pawła II *Evangelium vitae* (*Ewangelia życia*) o wartości i nie naruszalności ludzkiego życia.

W ramach obchodów XXIII Dnia Papieskiego w całym kraju zaplanowano szereg wydarzeń kulturalno-artystycznych. Wolontariusze zbierali datki na stypendia dla uzdolnionej, ale niezamożnej młodzieży. Na Zamku Królewskim w Warszawie w sobotę 14 października 2023 r. zostały wręczone nagrody TOTUS TUUS 2023. ■

VI Międzynarodowa Konferencja Naukowa *Creatio continua VI: Znaki harmonii*

tekst: Jerzy Brusilo

Wnucie ekologii integralnej na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie w dniach 1-2 grudnia 2023 r. w auli Wyższego Seminarium Duchownego Archidiecezji Krakowskiej na Podzamczu odbyła się kolejna, VI Międzynarodowa Konferencja Naukowa *Creatio Continua* zorganizowana przez: Instytut Teologii Praktycznej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II i Światowy Ruch Katolików na Rzecz Środowiska we współpracy z Uniwersytetem Nottingham z Wielkiej Brytanii. Zgromadziła ona szereg wybitnych prelegentów z Polski i zagranicy. Znamienici goście w swoich wystąpieniach i dys-

kusjach panelowych przeprowadzili głęboką refleksję nad encykliką *Laudato si'* papieża Franciszka w odniesieniu do współczesnych problemów ekologii, ekonomii, polityki i nauk o człowieku. Podobnie jak w poprzednich wydaniach Konferencji, począwszy od 2018 r., idea *creatio continua* na gruncie nauczania Kościoła katolickiego o ekologii znalazła wyraz w myśli teologów, filozofów, socjologów, ekonomistów i polityków. Inspiracją dla nich w tym roku były „Znaki harmonii” z 225 numeru encykliki *Laudato si' w trosce o wspólny dom*: „Ekologia integralna wymaga, aby poświęcić trochę czasu na odzyskanie spokojnej harmonii

ze stworzeniem, na refleksję o naszym stylu życia i naszych ideałach, na kontemplację Stwórcy, który żyje pośród nas i w tym, co nas otacza, a którego obecności «nie powinno się wytwarzać, lecz odkrywać, odsłaniać».

Pierwszego dnia Konferencji, po powitaniu ks. prof. dr. hab. Jana Dziedzica, dziekana Wydziału Teologicznego UPJPII, z wykładem inauguracyjnym on-line wystąpił gość specjalny Konferencji – s. Helen Alford OP z Papieskiej Akademii Nauk Społecznych *Angelicum*. Podczas trzech sesji plenarnych: *Boska harmonia, Czy możliwa jest harmonijna polityka?* i *Geopolityka: harmonie prawdziwe i fałszywe* odbywały się prelekcje, m.in. prof. Philipa Goodchilda z Uniwersytetu Nottingham, Esmé Partridge z Uniwersytetu w Cambridge, Maurice'a Glasmana, członka Izby Lordów z Wielkiej Brytanii, i dr Anny Wajdy z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Uzupełnieniem tych głosów były wystąpienia polskich działaczy społecznych i publicystów: Czesława Bieleckiego, Jana Śpiewaka i Marcina Korolca, b. ministra środowiska, prezydenta Szczytu Klimatycznego ONZ w Warszawie.

Na początku drugiego dnia Konferencji gościem specjalnym była Hanna Suchocka, była premier RP i ambasador przy Stolicy Apostolskiej, która swoim wystąpieniem wprowadziła do prelekcji i paneli dyskusyjnych wokół zagadnień trzech sesji: *Communitas i komunია – poza naturalizmem, Praca w harmonii* i *Czy teologia może odbudować*

harmonię w czasach wojny? W tej części Konferencji można było zauważyć, jak aktualna jest teza encykliki *Laudato si'*: „Harmonia między Stwórcą, ludzkością a całym stworzeniem została zniszczona, ponieważ człowiek usiłował zająć miejsce Boga, odmawiając uznania siebie za ograniczone stworzenie. Fakt ten wypaczył także naturę przykazania, by «panować» nad ziemią (por. Rdz 1, 28) oraz «uprawiać ją i doglądać jej» (por. Rdz 2, 15). W rezultacie pierwotnie harmonijna relacja między człowiekiem a naturą przerodziła się w konflikt (por. Rdz 3, 17-19)” (LS 66). Głos na ten temat zabrali: teolog prof. John Milbank i pastor Alison Milbank z Uniwersytetu Nottingham, zastępca dyrektora Narodowego Instytutu Badań Ekonomicznych i Społecznych z Wielkiej Brytanii Adrian Pabst i Luigino Bruni z Rzymu, dyrektor naukowy papieskiego programu *Ekonomia Franciszka*, z Polski m.in. prof. Marek Rymsza z Uniwersytetu Warszawskiego, przewodniczący Rady do Spraw Społecznych przy Prezydencie RP, oraz Tomasz Herbich z Teologii Politycznej.

Organizatorzy dołożyli wszelkich starań, aby zapewnić uczestnikom Konferencji rzetelną wiedzę i najnowszą myśl ekologii integralnej, co przełożyło się na duże zainteresowanie kilkudziesięciu uczestników (prelegentów, dyskutantów i słuchaczy). W podsumowaniu wszyscy życzyli sobie spotkania za rok na Uniwersytecie Papieskim, w kolejnej edycji Konferencji *Creatio continua VII*. ■

Międzynarodowa konferencja naukowa *Zaangażowanie wiernych świeckich w posługę słowa w Kościele: historia i współczesne wyzwania*, Nitra 15 maja 2023 r.

tekst: ks. Henryk Sławiński

15 maja 2023 r. odbyła się w Wyższym Seminarium Duchownym św. Gorazda w Nitrze konferencja naukowa zatytułowana: *Zaangażowanie wiernych świeckich w posługę słowa w Kościele: historia i współczesne wyzwania*,

zorganizowana przez Wydział Teologiczny Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, Cyrylo-Metodiański Wydział Teologii Rzymskokatolickiej Uniwersytetu Komeńskiego w Bratysławie, Wyższe Seminarium Duchowne

w Nitrze, Wyższą Szkołę Zawodową w Tarnowie, Wydział Teologiczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach i Wydział Teologiczny Uniwersytetu w Ljubljanie. Patronat medialny zapewniły lokalne media katolickie: „Katolickie nowiny”, Radio Lumen i TV LUX, które przeprowadziły wywiady z organizatorami.

Po porannej Mszy św. zgromadzonych przywitał biskup miejsca dr Viliam Judák oraz przedstawiciele uczelni. Następnie ks. prof. Henryk Sławiński z UPJPII w Krakowie przedstawił referat zatytułowany „Homilia to katastrofa”. *Konieczność poprawy jakości homilii jako elementu formacji wiernych*. Nawiązał do wypowiedzi papieża Franciszka z 20 stycznia 2023 r. podczas spotkania z grupą księży, uczestników kursu w Rzymie pt. *Pełne uczestnictwo w akcji liturgicznej* prowadzonym przez Papieski Instytut Liturgii na Uniwersytecie San Anselmo. Franciszek wspominał o konieczności poprawy jakości wygłaszanych homilii i proponował, by trwały nie więcej niż 8–10 minut. Ks. Sławiński omówił w dużym skrócie rozwój nauczania Kościoła na temat homilii, po czym przedstawił badania przeprowadzone przez homiletów nad treścią i formą homilii wygłoszonych w Polsce [zob. S. Dyk, H. Sławiński, L. Szewczyk, *Przepowiadanie homilijne w Polsce. Analiza aspektów treściowych i formalnych wybranych homilii*, „Collectanea Theologica”, 93(2023)2, 189–225]. Z badań wynika, że homiliści dobrze przyswoili sobie nauczanie Soboru Watykańskiego II na temat Pisma Świętego jako pierwszorzędnego źródła przepowiadania. Wystąpienia były poprawne pod względem doktrynalnym, wolne od treści sprzecznych z nauczaniem Kościoła, ale bardzo ubogie w treści katechetyczne. Do rzadkości należało nawiązywanie do tekstów patrystycznych i nauczania papieża bądź dzieł teologicznych. Słabością jest też mistagogia. Kolejny punkt referatu dotyczył homilii w syntezach krajowych i kontynentalnych opublikowanych w ramach synodu o synodalności. Okazało się, że wypowiedzi ankietowe nie zawsze pokrywają się z badaniami

naukowymi nad faktycznym stanem homilii. Ostatnim zagadnieniem podjętym w referacie była kwestia właściwego przygotowania homilii. Prelegent omówił temat na przykładzie przygotowywania homilii przez papieży: Benedykta XVI i Franciszka.

Następnie ks. prof. Marian Surab z Nitry omówił zagadnienie pt. *Kapłani, diakoni, świeccy – wspólnie pomagamy w atrakcyjności przepowiadania*. Podkreślił, że dobry kaznodzieja lubi komunikować się z ludźmi, a jego wypowiedź rodzi się w rozmowach z ludźmi twarzą w twarz. Zwiększenie atrakcyjności homilii prelegent upatruje w realizacji postulatu papieża Franciszka, aby duszpasterze rozmawiali ze świeckimi o homilii i z tych rozmów wyciągali wnioski w celu uczynienia przepowiadania bardziej atrakcyjnym.

Kolejny prelegent, ks. prof. Janez Vodičar z Ljubljany, omówił zagadnienie *Homilia jako droga do Kościoła synodalnego. Możliwość budowania odpowiedzialnych świeckich*. Stwierdził, że homilia jest okazją do wzrastania Kościoła w duchu synodalnym. Głosiciel musi wyjść poza przekonujące zadanie homilii. Z jej pomocą biskup lub kapłan może przygotować świeckich do pełnego uczestnictwa w życiu Kościoła. Do głosu muszą dojść autentyczne sprawy przeżywane przez wiernych świeckich. W ten sposób synodalność jest również zaangażowana w liturgię i zostaje uznana godność chrztu wiernych świeckich.

Następne zagadnienie *Formacja katechistów parafialnych na podstawie dokumentu „Antiquum ministerium”* omówił ks. prof. UŠ Roman Buchta. Franciszek ustanowił posługę katechisty podkreślona przez specjalny ryt ustanowienia. Posługa ta istniała w Kościele pierwotnym i była pełniona przez wiernych świeckich na rzecz Kościoła lokalnego. Również dziś niezbędne jest zaangażowanie świeckich w tę posługę, tym bardziej nagląca, że odczuwa się brak kapłanów do głoszenia Ewangelii. Posługa apostołatu posiada walor świecki i polega na zajmowaniu się sprawami świeckimi po myśli Bożej. Ks. Buchta omówił inicjatywy ka-

techetyczno-duszpasterskie w Kościele katowickim wspomagające formację katechistów dla wspólnot parafialnych. Przypomniał, że po II Synodzie Archidiecezji Katowickiej (2012–2016), który miał na celu zdiagnozowanie sytuacji duszpasterskiej oraz wskazanie najważniejszych kierunków dalszych działań, powołano w 2017 r. Archidiecezjalne Centrum Formacji Pastoralnej. Służy ono realizacji modelu parafii jako wspólnoty wspólnot oraz formacji duszpasterzy, osób świeckich i konsekrowanych dla realizacji tej wizji. Prelegent rozróżnił podstawowe funkcje katechezy, jakimi są: wtajemniczenie, wychowanie i nauczanie. Określił zadania parafii, rodziny i szkoły, akcentując przy tym zróżnicowanie i komplementarność ich ról w dziele katechizacji i wychowania. Katecheza dzieci i młodzieży po roku 1990 przybrała postać przede wszystkim nauczania religii w szkole, ale trzeba też poświęcić uwagę katechezie dorosłych i duszpasterstwu katechetycznemu dzieci i młodzieży w parafii. Dla realizacji tego celu powołana została *Archidiecezjalna Szkoła Katechetów Parafialnych*. Głównym jej celem jest przygotowanie osób świeckich do prowadzenia katechezy w parafii.

Jako następny wystąpił ks. dr Wiesław Pieja z Tarnowa i omówił *Wkład świeckich w poszukiwanie Boga w odpowiedzi na kryzys współczesnej kultury relatywistycznej*. Zaobserwował, że współczesna kultura zagrożona jest relatywizmem. W przestrzeni publicznej dochodzi do rezygnacji z odniesienia do Boga, do prawdy obiektywnej i pominięcia godności osoby ludzkiej. Stwierdził, że według Ratzingera/Benedykta XVI remedium na taką zaistniałą sytuację jest *querere Deum* – poszukiwanie Boga. Wierni świeccy przyczyniają się do zmiany mentalności relatywistycznej w sektorach swej publicznej działalności przez świadectwo życia chrześcijańskiego. Na terenie Polski realizują swoje powołanie jako szafarze Komunii Świętej oraz przez zaangażowanie we wspólnoty, takie jak np.: Akcja Katolicka, Caritas, Szkoły Nowej Ewangelizacji, Szkoła Ceremoniarzy Liturgicznej Służby Ołtarza. Wielu świeckich zaangażowanych jest w duszpasterstwo specjalistyczne, np. nauczycieli, prawników, artystów, policji, służby zdrowia, służb mundurowych, Kręgi Rodzin, Rodziny Rodzin, Rycerstwa Niepokalanej. Innym obszarem kształtowania kultury i społeczeństwa są koncerty ewangelizacyjne, np. „Jednego serca jednego ducha” w Rzeszowie. Świeccy są głosicielami wiary w życiu społecznym. Polem ich ewangelizacyjnej aktywności jest dziedzina polityki, gospodarki, kultury, nauki i sztuki, stosunków międzynarodowych, środków przekazu społecznego, wychowanie dzieci i młodzieży, praca zawodowa.

Z innej perspektywy temat *Świeccy w edukacji religijnej. Nauczyciel religii jako «chodzący po linii»* omówił prof. Tibor Reimer z Bratysławy. Stwierdził, że jakość nauczania religii w szkołach to przede wszystkim kwestia jakości nauczycieli religii. W swym wystąpieniu przyjrzał się różnym perspektywom kompetencji, które mają być nabywane przez nauczycieli religii, i skupił uwagę na ich szczególnej roli jako budowniczych mostów między wiarą a życiem uczniów, między kościołem a szkołą, między kościołem a społec-

zeństwem. Przedstawił nauczyciela religii jako „człowieka chodzącego po linii”, zdolnego do zachowania równowagi między tymi odmiennymi światami.

Przedstawione zagadnienia były omówione w debacie panelowej poprzedzonej trzema wystąpieniami. Ks. Paweł Marzec (Tarnów) w zastępstwie ks. prof. UPJPII Marka Kluza omówił temat *Opcja na rzecz ubogich wyzwaniem dla wiernych świeckich*. Zauważył, że choć poziom życia materialnego w Polsce znacząco się poprawił, wciąż są obszary biedy moralnej i duchowej. Jedną z form posługi świeckich w walce z tym ubóstwem może być formacja mikroprzedsiębiorców, którzy w swoim środowisku byłby świadkami Chrystusa. W Polsce istnieje ponad 2 miliony małych firm (do 10 osób). Warto się zastanowić, w jaki sposób można te małe grupy uczynić miejscem przekazu Ewangelii. Następnie prof. Tadej Stegu z Ljubljany omówił temat *Świecki w katechezie: doświadczenia i wyzwania*. Mówił, że po upadku komunizmu w Słowenii, w odróżnieniu od większości innych krajów, nauczanie religii nie powróciło do szkół publicznych. Kościół katolicki intensywnie wprowadzał i rozwijał katechezę w parafiach. Nowy słoweński plan katechetyczny otwiera drzwi do rozważenia różnych form katechezy już odbywających się we wspólnotach parafialnych oraz do modelu katechezy na całe życie, który nie ogranicza się do okresu dzieciństwa i dorastania.

Ostatnią interesującą kwestię podjął ks. Miroslav Šidlo z Nitry: *Wynagrodzenie finansowe za świecką posługę w Kościele*. Zauważył, iż etyka chrześcijańska kładzie duży nacisk na to, aby praca była wynagradzana sprawiedliwie. Wynagrodzenie finansowe świeckich w Kościele katolickim jest ważne, ponieważ wielu świeckich poświęca swój czas i wysiłek na różne działania i posługi w Kościele. Stosowna wypłata jest jednym ze sposobów uznania i wynagradzania ich pracy oraz przyczyniania się do ich standardu życia. Ponadto wynagrodzenie finansowe świeckich może mieć również pozytywny wpływ na przyciąganie i zatrzymywanie wykwalifikowanych i zmotywowanych świeckich na różnych stanowiskach w Kościele, a także może być ważnym czynnikiem przy podejmowaniu decyzji o zaangażowaniu się w służbę Kościołowi. W debacie podkreślono potrzebę przejrzystości finansowej we wszelkiej działalności Kościoła.

W dyskusji podsumowującej podkreślano, że ważne są dobre relacje duszpasterzy ze świeckimi. Ludzie pamiętają rozmowy z księżmi. Chodzi o to, by przyciągać jak Jan Chrzyciel, który mówił twarde słowa, a ludzie przychodzili, by go słuchać. Duszpasterze powinni unikać paternalizmu; powinni pamiętać, że są częścią społeczności; być z ludźmi, nie tylko naprzeciw ludzi; unikać abstrakcji; słuchać komentarzy po Mszy św. W rozmowie z Korneliuszem Piotr pokazał, jak dokonuje się spotkanie, słuchanie i podążanie za inspiracją świeckich.

Końcowym elementem konferencji międzynarodowej była promocja czasopism teologicznych „Polonia Sacra” i „Bogoslovni vestnik” dokonana odpowiednio przez ks. H. Sławińskiego i ks. J. Vodičara. ■

III Polsko-Chorwacka Konferencja Rektorów w Zadarze z udziałem i wykładem rektora UPJPII ks. prof. Roberta Tyrały (3–5 IX 2023)

W dniach 3–5 września 2023 r. odbywała się III Polsko-Chorwacka Konferencja Rektorów w Zadarze. Wzięli w niej udział przedstawiciele uczelni zrzeszonych w Kolegium Rektorów Szkół Wyższych Krakowa oraz członkowie Kolegium Rektorów Chorwackich, a także m.in. konsul Republiki Chorwacji w Krakowie Paweł Włodarczyk, który był pomysłodawcą i organizatorem spotkania rektorów w Zadarze.

Podczas obrad rektor Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie ks. prof. dr hab. Robert Tyrała wygłosił wykład *Ponadczasowe przesłanie papieża Jana Pawła II do uniwersytetów z 1997 roku*.

Konferencję zakończyło podpisanie porozumienia (Memorandum of Understanding) o współpracy między Konferencją Rektorów Chorwackich i Kolegium Rektorów Szkół Wyższych Krakowa. Podpisali je: przewodniczący Konferencji Rektorów Chorwackich, rektor Uniwersytetu w Zagrzebiu prof. Stjepan Lakušić oraz rektor Akademii Górniczo-Hutniczej prof. dr hab. inż. Jerzy Lis, wiceprzewodniczący Kolegium Rektorów Szkół Wyższych Krakowa.

Podpisane porozumienie będzie od tej pory podstawą do podpisywania innych porozumień, listów intencyjnych czy umów dotyczących konkretnych tematów i projektów, których podpisanie planowane jest przez kilka uczelni krakowskich z chorwackimi w Zadarze. Podpisanie tego porozumienia jest też istotnym akcentem podkreślającym konstruktywność tej konferencji.

Podczas trzydniowego wydarzenia odprawiona została Msza św. w kościele św. Symeona (Szymona), gdzie znajdują się relikwie ewangelicznego proroka Symeona (w czasie Ofiarowania Dzieciątka w świątyni jako pierwszy rozpoznał w Jezusie obiecane Mesjasza). Relikwiarz ze szczątkami św. Symeona (dzieło Franciszka z Mediolanu wykonane między 1377 a 1380 r.) przykuwa uwagę Polaków, gdyż znajduje się na nim przedstawienie polskiej królowej Jadwigi Andegaweńskiej. Fundatorką sarkofagu była bowiem Elżbieta Bośniaczka, żona Ludwika Węgierskiego, której wizerunek znajduje się na sarkofagu wraz z jej trzema córkami: Katarzyną, Marią i właśnie późniejszą świętą polską królową Jadwigą.

Gdy mowa o związkach Chorwacji z Polską i o tym, co łączy oba kraje, to takim łącznikiem jest na pewno osoba papieża Polaka, o którym pamięć jest dla Chorwatów niezwykle ważna, co bardzo często i wyraźnie jest przez nich podkreślane. Zwłaszcza pielgrzymka Jana Pawła II do Chorwacji w czerwcu 2003 r. i jego wizyta m.in. w Zadarze pozostawiła tu niezatarty ślad.

Dlatego też kolejnym krokiem na drodze polsko-chorwackiej współpracy pomiędzy uczelniami była konferencja naukowa *Chorwackie relacje Jana Pawła II we wspomnieniach, w 20. rocznicę trzeciej pielgrzymki do Chorwacji i setnej w świecie jako papieża pielgrzymy*, która odbyła się na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie 23 października 2023 r. ■

Chorwackie relacje Jana Pawła II we wspomnieniach, w 20. rocznicę trzeciej pielgrzymki do Chorwacji i setnej w świecie jako papieża pielgrzymy – konferencja (23 X 2023)

tekst, zdjęcia: Anna Jędryka

23 października 2023 r. pod patronatem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego prof. Piotra Glińskiego, kard. Stanisława Dziwisza, abp. Marka Jędraszewskiego odbyła się międzynarodowa konferencja pt. *Croatian relations of John Paul II in memories, on the 20th anniversary of the third pilgrimage to Croatia and the hundredth in the world as a pilgrim Pope*. Konferencję zorganizował Konsulat Republiki Chorwacji w Krakowie, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Uniwersytet Jagielloński oraz Catholic University of Croatia.

Obrady konferencyjne rozpoczęły się od przemówień organizatorów, następnie wystąpienie osobistego sekretarza Jana Pawła II niepowierzchnie przybliżyło kwestię postrzegania Chorwatów przez papieża. Ambasador Republiki Chorwacji w Polsce dokładnie przedłożył wspomnienia z przygotowań do trzeciej wizyty Jana Pawła II w Chorwacji. W obradach konferencyjnych nie pominięto zasadniczego aspektu, związanego ze znaczeniem, jakie papież Polak ma dla Słowian.

Prelegenci bardzo szczegółowo opowiedzieli o tym, co pozostało w pamięci mieszkańców chorwackich miast po wizytach papieża Polaka w Chorwacji. Dogłębnie przeanalizowano wydarzenia z 1998 r., zwracając szczególną uwagę na wspomnienia oraz refleksje młodych Chorwatów. Zaakcentowano znaczenie, jakie wśród współczesnej młodzieży ma Orędzie, które wygłosił papież.

Obrady konferencyjne skupiły się wokół rodziny, a przede wszystkim postrzegania w Chorwacji Jana Pawła II jako promotora rodzin. Prelegenci przybliżyli kwestie historycz-

nie związane z kontaktem Chorwatów z papieżem w okresie istnienia Jugosławii, skupiono się głównie na przesłaniach skierowanych do strony chorwackiej. Niemniej jednak podczas konferencji ostatnim, lecz bardzo ważnym tematem był kulturowy i społeczny odbiór Jana Pawła II w Dubrowniku dzisiaj, czyli po pobycie papieża w ramach setnej, a tym samym trzeciej do Chorwacji pielgrzymki Wielkiego Polaka.

Obrady konferencyjne umożliwiły analizę wspomnień oraz zebranie naukowych materiałów związanych z wizytami Jana Pawła II w Chorwacji. Prelegenci, którzy wzięli

udział w polsko-chorwackiej konferencji niejednokrotnie podkreślili znaczenie nauczania, przebywania oraz relacji, jakie stworzył z narodem chorwackim papież Polak. ■

Symposium naukowe pt. *Przestępstwo czy „tylko” grzech. Kanonista w poszukiwaniu granicy*

tekst: dr Karolina Mazur, zdjęcia: ks. dr Marcin Wolczko

Dnia 16 listopada 2023 r. odbyło się na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie sympozjum naukowe pt. *Przestępstwo czy „tylko” grzech. Kanonista w poszukiwaniu granicy*, które zorganizowano w auli Instytutu Teologicznego Zgromadzenia Księży Misjonarzy, mieszczącej się przy ul. Stradomskiej 4 w Krakowie. Otwarcia sympozjum dokonał dziekan Wydziału Prawa Kanonicznego UPJPII – ks. dr hab. Andrzej Wójcik, który w słowach powitania podkreślił szczególną aktualność problematyki będącej tematem przewodnim tego wydarzenia. Słowo wprowadzające do uczestników sympozjum skierował prorektor ds. nauki UPJPII i dyrektor Szkoły Doktorskiej ks. prof. dr hab. Tomasz Rozkrut, podkreślając ważność i interdyscyplinarność tematu sympozjum.

Sesję pierwszą otworzył referat o. dr. Roberta Leżońskiego OFMConv z Papieskiego Uniwersytetu Urbaniana w Rzymie pt. *Czy nękanie duchowe jest przestępstwem nadużycia władzy?* Prelegent podkreślił, że jakiegokolwiek nadużycia w Kościele nie mogą być tolerowane, ponieważ są sprzeczne z Ewangelią. Kościół winien wsłuchiwać się

w głos ofiar i osób, które przeżyły nadużycia seksualne, duchowe, ekonomiczne, instytucjonalne, władzy i sumienia. Każdy przypadek jest indywidualny i wyjątkowy, dlatego powinien zostać zbadany w ramach dochodzenia wstępnego. Prelegent wspominał także o rodzajach nadużyć oraz o konsekwencjach niewłaściwego sposobu rozumienia władzy w Kościele. Na zakończenie wystąpienia prelegent zwrócił uwagę, że jeżeli dany czyn zabroniony nie spełnia przesłanek z kan. 1378 KPK, to pozostaje do wykorzystania klauzula ogólna z kan. 1399 KPK.

Ksiądz dr hab. Robert Woźniak z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie w trakcie wystąpienia starał się odpowiedzieć na pytanie: „Czy należy karać za podawanie w wątpliwość prawd, które nie są dogmatami?”. Swoje wystąpienie prelegent rozpoczął od zdefiniowania pojęć, takich jak „kara” i „wątpliwość”, a następnie przeszedł do analizy natury doktryny, która może mieć trzy wymiary: egzystencjalny, formalny i społeczny. W trakcie wygłoszenia referatu prelegent dokonał zestawienia kategorii prawd wiary według „*Professio Fidei et Iusurandum fidelitatis in*

suscipiendo officio nomine Ecclesiae exercendo” i omówił stopniowość odbioru, podkreślając, że w przypadku pierwszej kategorii należy odpowiedzieć wiarą, w przypadku drugiej – przyjąć z uznaniem i przekonaniem, a trzecią – z religijnym posłuszeństwem woli i umysłu. W zakończeniu wystąpienia prelegent oświadczył, że wokół dogmatów istnieje pewna biosfera, która jest ważna. Kościół musi pozwolić na zadawanie istotnych pytań, artykułować wolność badań teologicznych bez penalizowania.

Ostatni referat w pierwszej sesji, pt. *Vulnerabile. Bezradny, bezbronny czy podatny na zranienie? Interpretacja i aplikacja*, wygłosił ks. dr Jan Dohnalik z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Na wstępie prelegent zdefiniował łacińskie pojęcia *vulnus* i *vulnerabilis*, po czym oświadczył, że w europejskich systemach prawnych pewne osoby lub grupy osób są bardziej podatne na bycie zranionym czy skrzywdzonym, dlatego określa się je mianem osób „stałe zależnych”. Prelegent przedstawił do-

kumenty, w których mowa o *persone vulnerabili*, dokonał analizy kręgu pokrzywdzonych i przestępstw przeciwko VI przykazaniu Dekalogu i usiłował udzielić odpowiedzi na pytanie, kto jest kompetentny do rozpatrywania spraw *vulnerabili* – Dykasteria Nauki Wiary czy ordynariusz. Jurysdykcja Dykasterii dotyczy małoletnich i osób na stałe mających „niedoskonałe używanie rozumu”, natomiast w przypadkach, które dotyczą innych *vulnerabili*, kompetentnym jest ordynariusz. W swoim przemówieniu prelegent zwrócił uwagę, że prawodawca kościelny stosuje sformułowanie „osoba bezradna”, ponieważ odnosi się do polskiego kodeksu karnego (art. 198 i 199 k.k.) i zaproponował stosowanie sformułowania „osoba bezbronna”.

Dyskusja, jaka wyłoniła się po trzech wystąpieniach, dotyczyła m.in. próby wspólnego zdefiniowania pojęcia „nadużycie duchowe”, gdyż Kodeks Prawa Kanonicznego nie definiuje tego przestępstwa, chociaż wiadomo, że takie czyny zabronione mają miejsce. Podczas dyskusji zastanawiano się

także nad możliwością zastosowania sformułowania „osoba znajdująca się w sytuacji bezradności” na określenie podmiotu znajdującego się w sytuacji przejściowej lub użycia rzeczownika „bezradność”, tak jak ma to miejsce w prawie świeckim. Zwieńczeniem dyskusji była puenta na temat relacji między teologią a prawem kanonicznym, nawiązująca do relacji małżonków o długim stażu.

Sesję drugą otworzył referat pt. *Przestępstwo a grzech w Kodeksie kanonów Kościołów wschodnich*, który przedstawił ks. dr hab. dr h.c. Leszek Adamowicz, prof. KUL. Prelegent zwrócił uwagę na relację pomiędzy grzechem a przestępstwem w ujęciu historyczno-prawnym, poczynając od pierwszych wieków Kościoła aż do momentu promulgacji Kodeksu kanonów Kościołów wschodnich z 1990 r. Prelegent przedstawił niuanse na linii *peccatum-delictum*, przypominając, że Kościół miał wrodzone prawo karania (kan. 1311 § 1 KPK), jednak wymierzając kary kanoniczne, należy dążyć do przywrócenia sprawiedliwości, poprawy przestępcy i naprawienia zgorzenia wśród wiernych (kan. 1311 § 2 KPK), czyli dążyć do wyleczenia ran wyrządzonych przez przestępstwo (kan. 1401 KKKW). W podsumowaniu prelegent omówił najważniejsze zmiany w KKKW obowiązujące od 2023 r.

Ostatni referat w drugiej sesji pt. *Czy wystąpienie z Kościoła jest zawsze apostazją?* wygłosił dr Maciej Andrzejewski z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, który przygotował referat wspólnie z ks. prof. Piotrem Krocziem również z UPJPII w Krakowie. Na wstępie prelegent oświadczył, że nie każde wystąpienie z Kościoła jest apostazją. Apostazja jest przestępstwem kanonicznym (kan. 751 KPK), stąd też prawodawca kościelny przewidział normę sankcjonowaną (kan. 209 § 1 KPK) i sankcjonującą (kan. 1364 § 1 KPK). Oświadczenie woli o wystąpieniu z Kościoła zostało

przewidziane w dekrecie ogólnym Konferencji Episkopatu Polski w sprawie wystąpień z Kościoła oraz powrotu do wspólnoty Kościoła z dnia 7 października 2015 r., który nie definiuje tego czynu zabronionego. Kolejną kwestią poruszoną przez prelegenta było omówienie dobra chronionego przestępstwa apostazji i oświadczenia o wystąpieniu z Kościoła katolickiego oraz analiza podmiotu czynu przestępczego i strony podmiotowej. Na zakończenie prelegent oświadczył, że dekret KEP nie zdefiniował przestępstwa oświadczenia woli o wystąpieniu z Kościoła, jednak istnieje możliwość ukarania odstępcy karą, stosując kan. 1399 KPK.

Dyskusja, jaka wyłoniła się po dwóch wystąpieniach, dotyczyła braku w tradycji Kościoła wschodniego nakładania kar *latae sententiae* i możliwości ich nakładania w sytuacjach międzyobrządkowych, jeśli doszło do popełnienia przestępstwa kanonicznego (złamanie tajemnicy konklawe, nagrywanie spowiedzi). W trakcie dyskusji poruszono kwestię formalnego wystąpienia z Kościoła katolickiego, które zawsze zakłada przestępstwo schizmy, apostazji lub herezji oraz wiąże się z karą ekskomuniki *latae sententiae*. Polega ona na pozbawieniu kogoś możliwości korzystania z dóbr Kościoła, natomiast nie wyklucza się człowieka z Kościoła, zgodnie z zasadą *semel catholicus, semper catholicus*. Zwrócono także uwagę, że Kodeks kanonów Kościołów wschodnich nie zna pojęć „pocztytalność”, *dolus* czy *culpa*, które przedstawia w sposób opisowy, stosując inną terminologię.

Zamykając symposium, ks. dr hab. Andrzej Wójcik, dziekan Wydziału Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, podziękował gościom, dyskutantom i prelegentom za obecność na symposium i zaprosił na kolejne konferencje zorganizowane przez Wydział Prawa Kanonicznego. ■

„Świat Biblii. Biblia w kulturze świata”. I edycja: *Od Paschy do Wielkanocy. Biblia – historia – kultura (19–21 X 2023)*

Interdyscyplinarne symposium międzynarodowe „Świat Biblii. Biblia w kulturze świata” (I edycja) miało na celu przybliżenie szeroko rozumianej tematyki obecności Biblii w kulturze świata i to zarówno w sensie uprzedzającym, to znaczy w przypadku, gdy Biblia korzystała z osiągnięć ludzkiej kultury, jak i w sensie następstwa czasowego, gdy wytwory kultury były i są inspirowane tekstami biblijnymi. Pragnąc bardziej tematycznie ukierunkować zgłębianie tych zagadnień, postanowiono nadawać poszczególnym edycjom symposiumu podtytuł. W bieżącym roku brzmiał on: *Od Paschy do Wielkanocy. Biblia – historia – kultura*. Symposium miało na celu pokazanie tego, co łączy czasy biblijne z naszą współczesnością, zarówno w aspekcie Paschy żydowskiej, jak i Paschy Chrystusa – Misterium Paschalnego – rozumianego jako sekwencja wydarzeń ostatnich dni Jego życia oraz tego, co się wydarzyło po Jego śmierci. Wielkanoc

jest również jednym z tych świąt, które ma wielkie tradycje w kulturze, także w polskiej kulturze ludowej.

Symposium pomyślane było jako wydarzenie komplementarne do organizowanych od prawie dwudziestu lat na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie wykładów otwartych „Biblia w kulturze świata”, ale także jako element obchodów Krakowskich/Małopolskich Ekumenicznych Dni Biblijnych.

Symposium zorganizowane zostało przez Instytut Nauk Biblijnych Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie przy współudziale Sekcji Biblijnej Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie, Rady ds. Dialogu Ekumenicznego i Międzyreligijnego Archidiecezji Krakowskiej oraz Polskiej Rady Ekumenicznej – Oddział Krakowski w ramach programu Krakowskie Konferencje Naukowe, pod patronatem miasta Kraków. ■

Dr Paweł Krokosz w badaniach nad fundamentami imperializmu rosyjskiego

tekst: redakcja, zdjęcia: Dominik Elbert, Paweł Krokosz

W dniach od 11 do 12 grudnia 2023 r. odbyła się druga konferencja naukowa przygotowana przez międzynarodowy Zespół do badań nad imperializmem Rosji, podczas której referat pt. *Formowanie postaw i świadomości żołnierzy rosyjskich w armii Piotra I / Shaping the Attitudes and Consciousness of Russian Soldiers in the Army of Peter I* przedstawił jego członek dr Paweł Krokosz z Instytutu Historii UPJPII (Katedra Historii i Kultury Totalitarnej). Problematyka zarysowana w referacie dotyczyła militaryzacji przestrzeni państwa rosyjskiego, jaka miała miejsce za panowania cara Piotra I (1682–1725). Podjęte wówczas wielowektorowe działania władz państwowych, nie tylko w zakresie spraw czysto wojskowych, ale także w sferach: religijnej, administracyjnej, dyplomatycznej oraz kulturowej, miały na celu wychowanie żołnierzy już służących w armii i mających do niej dopiero wstąpić w duchu obowiązkowej walki w interesie każdorazowego władcy Rosji. Ów interes miał być naturalnie interesem ogólnonarodowym. Tak na początku XVIII w. rodził się fundament imperializmu rosyjskiego, który znalazł swoje rozwinięcie w kolejnych dziesięcioleciach i stuleciach.

Konferencja zatytułowana *Przestrzenie rosyjskich i sowieckich ideologii oraz praktyk imperialnych (1689–2023)* stanowiła drugie z kolei wydarzenie gromadzące wybitnych naukowców krajowych i zagranicznych, skupionych w Zespole do badań nad imperializmem Rosji, pod kierownictwem prof. dr. hab. Andrzeja Nowaka (Instytut Historii UJ/Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN), powołanym jeszcze w 2022 r. przez ministra edukacji i nauki, przy współpracy z Ministerstwem Spraw Zagranicznych.

Celem Zespołu jest wprowadzenie do międzynarodowego obiegu naukowego, a następnie publicznej debaty – nowego spojrzenia na głębokie tradycje rosyjskiego imperializmu i jego aktualne uwarunkowania. Docelowo Zespół miałby zakończyć swoją pracę czterotomową syntezą dziejów, ideologii, struktur i metod imperializmu rosyjskiego w jego kolejnych fazach historycznych (od początku XVIII wieku do początku wieku XXI). W ramach przygotowań do opracowania syntezy w najbliższym czasie zapoczątkowana zostanie seria studiów i źródeł pt. „Historia Rosyjskiego Imperializmu. Studia i Materiały”, prezentująca ważne, aczkolwiek słabo rozpoznane w światowej nauce aspekty funkcjonowania Rosji. ■

„Słuchać, wspierać, nie wykluczać”. Stanowisko Kościoła katolickiego wobec redukcji skutków palenia tytoniu, spotkanie ekspertów (12 IX 2023)

tekst: Wojciech Dudkowski

Przez lata największe spustoszenie na zdrowiu i życiu milionów Polaków czynił alkohol. W ostatnich latach niepostrzeżenie na czołowe miejsce wysunął się jednak inny nałóg – nikotynizm (papierosy). [...] Palenie papierosów to choroba, w szponach której tkwi ponad 8 milionów Polaków” – czytamy we wstępie *Stanowiska Przewodniczącego Zespołu Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia, bpa Romualda Kamińskiego, wspartego opinią zespołu eksperckiego, w sprawie pomocy osobom uzależnionym od palenia papierosów*. To są osoby chore, które każdego dnia wołają do nas o pomoc, ale jej nie otrzymują. Ich cierpienie jest bagatelizowane. Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, niska liczba poradni antynikotynowych, tanie papierosy i drogie leki wspomagające rzucanie palenia, niezrozumiały zakaz informowania palacza o dostępności mniej szkodliwych zamienników papierosów, a wreszcie: ostracyzm wobec osób palących, którym odmawia się nawet statusu osób chorych – to tylko niektóre z przyczyn obecnego stanu rzeczy. To nałóg śmiertelności: palenie papierosów każdego roku zabija około 83 tysiące naszych rodaków, wpędzając w chorobę kolejne 2 miliony. Nie tyl-

ko z perspektywy zdrowotnej, ale przede wszystkim demograficznej – nie ma dziś w Polsce pilniejszego problemu do zaadresowania. Stawką dalszej beczynności i znieczulenia jest przecież ludzkie życie i zdrowie” – czytamy dalej w oświadczeniu.

W związku z tym problemem, 12 września 2023 r. w Akademiku Praskim, odbyło się spotkanie ekspertów, a następnie briefing prasowy nt. stanowiska Kościoła katolickiego wobec redukcji skutków palenia tytoniu. Na spotkaniu zaprezentowane zostały informacje przygotowane przez Dykasterię ds. Integralnego Rozwoju Człowieka.

Udział wzięli:

- bp Romuald Kamiński – przewodniczący Zespołu Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia
- prof. dr hab. n. med. i n. o z. Filip M. Szymański – dziekan Wydziału Medycznego Collegium Medicum Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie
- prof. dr hab. Marcin Wojnar – kierownik Katedry i Kliniki Psychiatrycznej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

- ks. dr hab. Robert Nęcek, prof. UPJPII – kierownik Katedry Edukacji Medialnej, Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej, Wydział Nauk Społecznych, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, jeden z uczestników seminarium w Watykanie

- ks. prof. dr hab. n. społ. Stanisław Dziekoński – prezes Zarządu w Warsaw New Tech University Foundation, były rektor UKSW

- prof. Andrzej Horban – szef Rady Medycznej przy Premierze RP

Ekspertcy poruszyli następujące zagadnienia:

- Jak Kościół katolicki patrzy na tytułowe zagadnienie „redukcji skutków palenia”?

- Co powinno się wydarzyć w Polsce, aby wyplenić papierosy z naszego życia?

- Jakie są rekomendacje Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego w zakresie walki z uzależnieniem od palenia tytoniu?

- Czy nikotyna jest szkodliwa?

Palenie zabija, szkodzi zdrowiu – takie informacje czytamy na paczkach papierosów. Jakie jednak dokładnie szkody może wywołać? – sprawdzał Wojciech Dudkowski.

Szkodliwość papierosów i jej zapobieganie były tematami spotkania zorganizowanego w Akademiku Praskim przez biskupa warszawsko-praskiego Romualda Kamińskiego, przewodniczącego Zespołu ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia w Konferencji Episkopatu Polski. „Patrzmy na ten problem od strony sprawności społeczeństwa. Widzimy, jak wielu ludzi nie potrafi oddać siebie na użytek rodziny, pracy czy społeczeństwa, ponieważ nikotyna zabrała jakąś część ich sprawności” – wyjaśnił biskup.

Ks. prof. Robert Nęcek, kierownik Katedry Edukacji z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie podkreślił, że promowanie edukacji zdrowotnej staje się obowiązkiem godnym poparcia. Chodzi o ukształtowanie w człowieku nawyku dbałości o zdrowie własne i bliźnich, co wiąże się z tworzeniem zdrowego środowiska życia. Jest jednym

z działań naprawczych. Chodzi o to, że edukacja zdrowotna spełnia ważne zadanie w kreowaniu postaw człowieka względem własnego zdrowia. Z jednej strony przemiany społeczne i postęp cywilizacyjny wpływający na egzystencję człowieka nakładają na niego konieczność przystosowania się do nich, z drugiej zaś strony każdy pragnie doświadczać możliwie najlepszego samopoczucia i wysokiej jakości życia. Dlatego celem nowoczesnej edukacji zdrowotnej jest dostarczanie informacji i wiedzy na temat zdrowia, wzmacnianie działań prozdrowotnych, przekonywanie oraz zapewnianie wpływu na tworzenie polityki społecznej. Ważnym staje się komunikacja redukcji szkodliwości palenia i social marketing jako promocja zdrowych zachowań.

Odsetek Polaków używających tytoniu w ostatnich latach wzrósł. Wraca moda na palenie. „Jest to 30% dorosłej populacji. To problem, który leży u podstawy wszystkich chorób cywilizacyjnych” – mówił prof. Filip Szymański, dziekan Collegium Medicum Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. E-papierosy nie są lepszą alternatywą. Mogą mieć one jeszcze gorszy wpływ na zdrowie człowieka. „Jest czymś gorszym – nie wiemy, co jest wewnątrz. Jest to poza certyfikacją. W momencie spalania takiego liquidu dochodzi do uszkodzenia górnych dróg oddechowych czy śródbrzońka. Są nawet takie przypadki, że pacjenci wymagają transplantacji płuc” – dodaje profesor.

Zbliża się sezon jesiennych chorób zakaźnych. Pałący są dużo bardziej zagrożeni. „Osoba, która pali dużo, przewlekłe, przez wiele lat, ma zniszczony układ oddechowy, zmniejszoną pojemność płuc i zniszczone śródbrzońki naczyń. Dołączenie kolejnych czynników ryzyka kończy się fatalnie. Szanse przeżycia takiego człowieka są dużo mniejsze niż tego, który nigdy nie palił” – mówi profesor Andrzej Horban, konsultant krajowy w dziedzinie chorób zakaźnych.

Jak dodali eksperci, ważne, żeby dzieciom i młodzieży już od czasów szkolnych uświadamiać zagrożenie związane z paleniem papierosów. Zmniejsza to ryzyko sięgnięcia po pierwszego, a w konsekwencji uzależnienia od nikotyny. ■

Międzynarodowa konferencja naukowa *Edukacja muzyczna w służbie Kościołowi*

tekst: Grzegorz Lenart, zdjęcia: Marek Pawełek

Podczas XVIII Dni Muzyki Kościelnej w Archidiecezji Krakowskiej, trwających od 18 do 26 listopada, w gmachu Biblioteki odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa pt. *Edukacja muzyczna w służbie Kościołowi*, zorganizowana przez Instytut Muzyki Kościelnej na naszym Uniwersytecie. Najpierw głos zabrała dr hab. Susi Ferfoglia, kierownik Instytutu Muzyki Kościelnej, która w okolicznościowym słowie przybliżyła słuchaczom temat konferencji, który brzmiał *Edukacja muzyczna w służbie Kościołowi* i powitała wszystkich gości. Następnie wystąpił ks. prof. dr hab. Robert Tyrała, który otwierając konferencję naukową, powiedział: „Edukacja muzyczna w Kościele jest niezwykle ważna i trzeba nadal ją rozwijać. Bo tutaj nie chodzi jedynie o piękno, ale nade wszystko o formację i to, co najważniejsze podczas liturgii, a mianowicie o Bożą chwałę. Jeśli dobrze przygotowujemy do działania w Kościele przyszłych organistów, dyrygentów, choralistów i kompozytorów, to wówczas muzyka przez nich proponowana będzie na serio integralna z liturgią. To bardzo ważne i konieczne, by muzyka, jaką proponujemy, była przemyślana i adekwatna. Ona ma być czytelnym znakiem liturgicznym w Kościele. Tak się stanie, jeśli nasi uczniowie i studenci odbiorą gruntowne wykształcenie. Wówczas muzyka nie będzie przypadkowa, ale mówiąca o tym, co aktualnie i zawsze przeżywamy podczas każdej liturgii, a mianowicie głoszenie kerygmatu i pogłębianie wiary”.

W konferencji naukowej wzięli udział prelegenci z największych i najważniejszych na świecie ośrodków kształcących przyszłych muzyków kościelnych: prof. Vincenzo de Gregorio (Rzym), dr Gilberto Sessantini (Bergamo), prof. Christoph Hoenerlage (Ratyźbona), dr Dalibor Miklavčič (Lublana), dr Jacob Benda (Minnesota), prof. Wiesław Delimat (Kraków). O ile w Europie problemy związane z kształceniem muzyków kościelnych są podobne, o tyle w Stanach Zjednoczonych sytuacja wygląda nieco inaczej, o czym opowiedział dr Jacob Benda, wykładowca na Uniwersytecie św. Tomasza w Minesocie. W Stanach Zjednoczonych działa około pięćdziesięciu szkół wyższych i uniwersytetów, które oferują edukację z zakresu muzyki sakralnej. Instytucje te utożsamiają się z różnymi tradycjami wiary: począwszy od katolicyzmu, poprzez kościoły metodystyczne, baptyścyczne, luterzańskie, ewangelickie, wspólnoty bezwyznaniowe, aż po kongregacje żydowskie i afrykańskie. Najbardziej popularne i prestiżowe instytucje, które oferują kształcenie z zakresu muzyki kościelnej, nie identyfikują się z żadnym wyznaniem. Wśród nich jest choćby Instytut Muzyki Sakralnej na Amerykańskim Uniwersytecie Katolickim w Waszyngtonie. Warto zauważyć, podkreślał Benda, że liczba studentów zapisujących się na kierunki muzyki kościelnej spada, podczas gdy liczba stanowisk oferowanych w tym zawodzie rośnie. Według prelegenta ten spadek frekwencji wynika z braku świadomo-

ści ogromnych możliwości drzemących w amerykańskim „przemysle muzyki kościelnej”. Wyzwaniem na przyszłość jest próba przekonania klasycznie wykształconych muzyków (zwłaszcza organistów i pianistów) do podejmowania dalszego kształcenia specjalistycznego opartego na prawie liturgicznym obowiązującym w Kościele rzymskokatolickim, dzięki któremu będą mogli zostać pełnoetatowymi muzykami w kościołach różnych tradycji i wyznań. Krajobraz muzyki sakralnej w Stanach Zjednoczonych, mówił dalej dr Benda, jest bardzo rozległy i nie można go jednoznacznie zdefiniować jako wspólne podejście lub styl. Granice rzymskokatolickiej muzyki sakralnej w Ameryce zaczęły rozszerzać się od momentu wprowadzenia reform liturgicznych ogłoszonych w *Konstytucji o Liturgii Świętej* Soboru Watykańskiego II. To dzięki temu nowemu poczuciu „wolności” w ciągu ostatnich 60 lat w muzyce liturgicznej zaczęły pojawiać się alternatywne style. Kompozytorzy zaczęli dążyć do zwiększenia uczestnictwa wiernych we Mszy św. poprzez porzucenie języka łacińskiego i wykorzystanie języka angiel-

skiego w tekstach pieśni oraz angielskich tłumaczeń Pisma Świętego, a także poprzez zastosowanie idiomów muzycznych czy instrumentacji modnych wówczas w amerykańskiej muzyce popularnej, takich jak uproszczone struktury akordów, liryczne melodie, użycie gitar akustycznych i elektrycznych, perkusji, fortepianu, syntezatorów itp. W związku z tym w wielu kościołach całkowicie zrezygnowano z organów piszczałkowych i klasycznie wykształconych chórów, ponieważ organy i chóry za bardzo przypominały „starą drogę” sprzed Soboru Watykańskiego II, która kojarzyła się ze śpiewem gregoriańskim i przypominała „tradycyjny” model Kościoła.

Różne spojrzenia na muzykę kościelną i przedstawienie przez prelegentów systemów edukacji występujących w najważniejszych ośrodkach kształcenia muzyków kościelnych w Europie i Stanach Zjednoczonych doprowadziły do ożywionej dyskusji w gronie wykładowców i studentów Instytutu Muzyki Kościelnej. ■

XII Międzynarodowy Kongres Śpiewu Gregoriańskiego w Tyńcu (4–9 IX 2023)

tekst: Susi Ferfaglia, zdjęcia: arch. IMK UPJPII

Uroczystą Mszę św. w języku łacińskim zakończył się XII Międzynarodowy Kongres Śpiewu Gregoriańskiego pt. *Psallite sapienter. Psalmodia podstawą repertuaru śpiewu gregoriańskiego*, który odbył się w Opactwie Benedyktynów w Tyńcu w dniach 4–9 września 2023 r. Międzynarodowy Kongres zorganizowany był przez AISCGR – Międzynarodowe Stowarzyszenie Studiów Śpiewu Gregoriańskiego. W organizację Kongresu włączył się również nasz Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie.

Międzynarodowe Kongresy to największe i najważniejsze na świecie spotkania znawców i miłośników śpiewu gregoriańskiego, odbywające się co 4 lata w różnych miastach Europy (w Polsce po raz pierwszy miał miejsce w Poznaniu w 2011 r.). Kongresy mają na celu zacieśnianie współpracy międzynarodowej badaczy i muzyków – znawców śpiewu gregoriańskiego, wspólną praktykę tego śpiewu i dzielenie się wynikami badań, a także są okazją do wspólnej modlitwy podczas codziennych mszy św. w języku łacińskim i liturgii godzin.

W trakcie Kongresu odbyły się również dwa koncerty w centrum Krakowa: pierwszy, 5 września, w bazylice oo. Franciszkanów zaśpiewała Schola Gregoriańska z Uniwersytetu z Wiednia (dyr. Antanina Kalechtys), drugi koncert natomiast odbył się w bazylice św. Trójcy oo. dominikanów, gdzie wystąpił żeński zespół wokalny Flores Rosarum (dyr. Susi Ferfaglia).

Na zakończenie międzynarodowego wydarzenia w Sanktuarium św. Jana Pawła II rektor UPJPII ks. prof. Robert Tyrała odprawił Mszę św. i wygłosił homilię, w której mówił: „Chorał gregoriański jako najstarszy śpiew Kościoła jest nade wszystko modlitwą, a ta wypływa z wiary własnie. On żyje swoim naturalnym życiem właśnie na modlitwie, na liturgii. Poza nimi staje się tylko muzycznym występem, ważnym i pewnie z wiary wynikającym, ale nie jest już mistycznym związkiem z Bogiem”. Przywołał także słowa Benedykta XVI, który przyjmując doktorat honoris causa w 2015 r. od UPJPII i Akademii Muzycznej w Krakowie, zauważył, że „muzyka sakralna jest rzeczywistością o randze teologicznej oraz o trwałym znaczeniu dla wiary całego chrześcijaństwa [...] nie może zniknąć z liturgii oraz że jej obecność może być szczególnym sposobem uczestnictwa w świętych obrzędach, w tajemnicy wiary. Śpiewając, miejmy więc świadomość, że głosimy wiarę w Boga, nigdy nie eksponując przy tym siebie i swojego – nawet najbardziej wyjątkowego – talentu. Zawsze bądźmy sługami świętej liturgii” – wskazał Rektor.

W trakcie Kongresu odbyło się głosowanie do Głównego Międzynarodowego Zarządu Stowarzyszenia. Do nowego składu Zarządu została wybrana dr hab. Susi Ferfaglia, prof. UPJPII. ■

Wicepostulator procesu beatyfikacyjnego Dorothy Day z wizytą na UPJPII

tekst: UPJPII, zdjęcie: Małgorzata Chudzio

29 września 2023 o godzinie 17.00 na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie, w sali senackiej przy ulicy Kanoniczej 25 gościł wicepostulator procesu beatyfikacyjnego Służebnicy Bożej Dorothy Day. George Horton wraz z małżonką Caroline przybyli z Nowego Jorku do Polski, by popularyzować postać kandydatki na ołtarze i zapoznać się z polskimi badaniami naukowymi na jej temat. W czasie spotkania nastąpiła prezentacja książki ks. prof. dr. hab. Wojciecha Zyzaka *Dorothy Day. Życie. Działalność. Duchowość*, wydanej przez „Więź” w Warszawie w 2022 r. Goście przedstawili także stan procesu beatyfikacyjnego. Wyniesienie na ołtarze Dorothy Day zaproponowali publicznie Misjonarze Klaretyni w 1983 r. Na prośbę nowojor-

skiego kard. Johna O’Connora św. Jan Paweł II w 2000 r. pozwolił otworzyć proces, co umożliwiło nazwanie jej Służebnicą Bożą. Konferencja Biskupów Katolickich Stanów Zjednoczonych jednogłośnie poparła te starania, a papież Franciszek w 2015 r. ukazał jej postać jako wzór podczas przemówienia do połączonych izb parlamentu amerykańskiego w Waszyngtonie. Proces na poziomie diecezjalnym został zakończony 8 grudnia 2021 r. w katedrze św. Patryka w Nowym Jorku. Cała dokumentacja została przesłana do Rzymu. Pozostaje czekać na cud za jej wstawiennictwem i na publikację przygotowywanej „Positio” z opisem jej heroicznej postawy chrześcijańskiej. ■

W dniu 29 maja 2023 r. UPJPII otrzymał uprawnienia do nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego w dyscyplinie nauki o rodzinie

* * *

18 lipca 2023 r. UPJPII został uprawniony do nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego w dziedzinie nauk teologicznych w dyscyplinie nauki biblijne

* * *

Arcybiskup Grzegorz Ryś, absolwent i wieloletni profesor UPJPII został mianowany kardynałem

Decyzję ogłosił papież Franciszek 9 lipca 2023 r. 30 września br. nominaci otrzymali insygnia kardynalskie i zostali formalnie włączeni do kolegium kardynalskiego. Abp Grzegorz Ryś jest absolwentem naszej uczelni i jej wieloletnim profesorem, stąd wspólnota akademicka Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie z wielką radością i dumą przyjęła wiadomość o decyzji papieża Franciszka.

Grzegorz Ryś urodził się w Krakowie 9 lutego 1964 r. Do krakowskiego Wyższego Seminarium Duchownego wstąpił w 1982 r. Święcenia kapłańskie otrzymał 22 maja 1988 r. z rąk kard. Franciszka Macharskiego w katedrze wawelskiej. Równoległe do studiów teologicznych odbył

studia na Wydziale Historii Kościoła Papieskiej Akademii Teologicznej, na którym, po rocznej pracy duszpasterskiej jako wikariusz parafii pw. św. Małgorzaty i św. Katarzyny w Kętach, został zatrudniony i podjął studia doktoranckie. W 1994 r. uzyskał doktorat, a w 2000 r. habilitację z nauk humanistycznych w zakresie historii. W latach 2005–2017 kierował Katedrą Historii Kościoła w Średniowieczu, a następnie Katedrą Historii Starożytnej i Średniowiecznej w Instytucie Historii Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II. Był także członkiem komisji historycznych w procesach beatyfikacyjnych – między innymi w procesie Jana Pawła II. ■

**Arcybiskup Grzegorz Ryś,
absolwent i wieloletni profesor UPJPII
mianowany kardynałem**

* * *

Ks. prof. Michał Heller został uhonorowany nagrodą naukową „Ratio et Spes”, której przyznanie ogłoszono podczas Światowego Kongresu Kopernikańskiego (20 II 2023)

„Ratio et Spes” to nagroda przyznawana wspólnie od 2020 r. przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika i Watykańską Fundację Joseph Ratzinger-Benedetto XVI za wybitną interdyscyplinarną publikację naukową lub cykl publikacji mieszczących się w corocznie określonej problematyce.

Czwartej edycji towarzyszył temat *Człowiek wobec Wszechświata*. Zdaniem jury najlepiej w tę problematykę wpisuje się ostatnia publikacja *Nieskończenie wiele wszechświatów. Od Einsteina do Nieskończoności* ks. prof. Michała Hellera, który nagrodę „Ratio et Spes” otrzymał również w uznaniu całokształtu twórczości.

Ks. prof. Michał Heller, laureat tegorocznej nagrody naukowej „Ratio et Spes”, jest emerytowanym profesorem zwyczaj-

nym Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, gdzie przez wiele lat był wykładowcą na Wydziale Filozoficznym. Ks. prof. Heller jest założycielem Centrum Kopernika Badań Interdyscyplinarnych.

Jest członkiem stowarzyszonym Watykańskiego Obserwatorium Astronomicznego, członkiem zwyczajnym Papieskiej Akademii Nauk, członkiem zwyczajnym Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie, a także laureatem prestiżowej Nagrody Johna Templetona, Kawalerem Orderu Orła Białego oraz laureatem Nagrody Erazma i Anny Jerzmanowskich. ■

* * *

Ks. prof. dr hab. Wojciech Zyzak w Komisji Ewaluacji Nauki MEiN (4 IV 2023)

Ks. prof. dr hab. Wojciech Zyzak został powołany przez Ministra Edukacji i Nauki Przemysława Czarnka na członka Komisji Ewaluacji Nauki na lata 2023–2027. Do zadań Komisji Ewaluacji Nauki należy m.in. przeprowadzanie ewaluacji jakości działalności naukowej, przygotowanie projektów wykazu wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe, wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych oraz przedstawianie ministrowi propozycji kategorii naukowych dla podmiotów poddanych ewaluacji.

Komisja sporządza też opinie i oceny w sprawach określonych przez ministra lub z własnej inicjatywy, ewaluuje jakość kształcenia w szkołach doktorskich. Eksperti sporządzają też analizy w zakresie ewaluacji jakości działalności naukowej i jakości kształcenia w szkołach doktorskich. Współpracuje także z krajowymi i międzynarodowymi instytucjami zajmującymi się ewaluacją jakości działalności naukowej.

/Źródło: Nowi członkowie Komisji Ewaluacji Nauki odebrali powołania./ ■

* * *

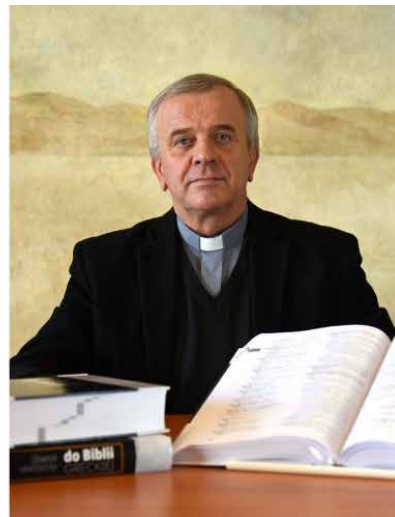

Profesorowie #UPJP2 w Radzie Doskonałości Naukowej

Kadencja 2024–2027

Profesorowie #UPJP2 w Radzie Doskonałości Naukowej

Kadencja 2024–2027

Dr hab. Małgorzata Duda, prof. UPJPII, ks. dr hab. Roman Bogacz, prof. UPJPII, ks. prof. dr hab. Piotr Kroczek i ks. prof. dr hab. Henryk Sławiński powołani na członków Rady Doskonałości Naukowej (4 X 2023)

- Dr hab. Małgorzata Duda, prof. UPJPII, prorektor ds. studenckich i dydaktycznych została powołana do Rady Doskonałości Naukowej, gdzie będzie przedstawicielem dyscypliny nauki o rodzinie.

- Ks. dr hab. Roman Bogacz, prof. UPJPII będzie członkiem RDN w dyscyplinie nauki biblijne.

- Ks. prof. dr hab. Piotr Kroczek (Katedra Norm Ogólnych i Teorii Prawa WPK UPJPII) został powołany do Rady

Doskonałości Naukowej, gdzie będzie przedstawicielem dyscypliny prawo kanoniczne.

- Ks. prof. dr hab. Henryk Sławiński (Katedra Homiletyki i Komunikacji Religijnej WT UPJPII) będzie członkiem RDN w dyscyplinie nauki teologiczne.

- Pracownicy naukowci UPJPII zostali powołani do Rady Doskonałości Naukowej na kadencję w latach 2024–2027. ■

Prof. UPJPII Małgorzata Duda powołana na członka Rad Naukowych dwóch wydziałów Uniwersytetu w Preszowie na Słowacji

Senat Grekokatolickiego Wydziału Teologicznego Uniwersytetu w Preszowie na Słowacji powołał na członka Rady Naukowej tego Wydziału, od 27 września 2023 r., dr hab. Małgorzatę Dudę, prof. UPJPII, prorektor ds. studenckich i dydaktyki UPJPII.

Na członka Rady Naukowej powołał także prof. UPJPII Małgorzatę Dudę Senat Wydziału Teologii Prawosławnej Uniwersytetu Preszowskiego, na kadencję od 3 lipca 2023 r. do 30 czerwca 2027 r. ■

Wyróżnienie w ramach Nagrody im. Mariana Korneckiego dla Pracowni Inwentaryzacji i Digitalizacji Zabytków Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie

tekst: Maria Działo-Nosal, Paulina Kluz, zdjęcia: Piotr Idem, Sławomir Majoch

7 listopada 2022 r. Zespół Pracowni otrzymał wyróżnienie w ramach Nagrody Województwa Małopolskiego im. Mariana Korneckiego za wybitne osiągnięcia w dziedzinie ochrony i opieki nad zabytkami architektury drewnianej Małopolski. Uzasadnieniem decyzji Kapituły Nagrody oraz Zarządu Województwa Małopolskiego o jego przyznaniu była działalność Zespołu Pracowni w ramach „wyjątkowego projektu pn. «Sakralne Dziedzictwo Małopolski», który umożliwił szerokiemu gronu odbiorców spotkania ze sztuką i dziedzictwem we wnętrzach drewnianych świątyń województwa małopolskiego, naukę obcowania z kunsztem zaklętym w drewnie oraz obudził wrażliwość na piękno, sztukę i spuściznę przodków, została dostrzeżona nie tylko przez szanowne gremium przyznające Nagrodę, ale przede wszystkim przez szeroką rzeszę odbiorców, którzy dzięki

portalowi odkryli bezcenną wartość obiektów drewnianych w naszym regionie”.

Uroczystość wręczenia nagród odbyła się w szczególnym miejscu – odrestaurowanej świątyni Matki Boskiej Niepokalanego Poczęcia w Wolbromiu z 1638 r. To właśnie wolbromska parafia pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej otrzymała główną nagrodę za kompleksową i wzorcową rewitalizację tego modrzewiowego kościoła. Wyróżnienia otrzymali również: Michał Winiarski, właściciel osady młyńskiej w Roztoce-Brzezinach, oraz Krystyna i Marek Wójtowiczowie, gospodarze zabytkowego Dworu w Sieniawie. Podczas uroczystości laureaci otrzymali pamiątkowe statuetki i dyplomy z rąk Iwony Gibas (członkini Zarządu Województwa Małopolskiego), Kazimierza Barczyka (wiceprzewodni-

czącego Sejmiku Województwa Małopolskiego) i Andrzeja Wójcika (radnego Sejmiku Województwa Małopolskiego).

Zespół Pracowni pod kierunkiem dr. Józefa Skrabskiego przeprowadził inwentaryzację i digitalizację zabytków sakralnej architektury drewnianej na terenie archidiecezji krakowskiej i diecezji bielsko-żywieckiej. Szeroko zakrojone badania pozwoliły dotychczas na pełne opracowanie 45 drewnianych świątyń i 12 dzwonnicy, jak też elementów ich wystroju (polichromie) i wyposażenia (ołtarze, organy, chór itp.). Łącznie z kościołami murowanymi i ich urządzeniem w projekcie przygotowano karty ponad 4000 dzieł sztuki ze 169 obiektów sakralnych. Co więcej, badania te zo-

stały integralnie związane z digitalizacją większości akt wizytacyjnych z Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie. Wszystkie materiały tekstowe oraz zdjęcia zabytków udostępnione są na zasadach wolnych licencji i w domenie publicznej na portalu „Sakralne Dziedzictwo Małopolski” (<https://sdm.upjp2.edu.pl>).

Projekt uzyskał dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, Oś 2. Cyfrowa Małopolska, Działanie 2.1 E-administracja i otwarte zasoby, Poddziałanie 2.1.2 Cyfrowe zasoby regionalne. ■

Dr hab. Klaudia Cymanow-Sosin i ks. prof. dr hab. Jan Dziedzic członkami Polskiej Komisji Akredytacyjnej na kadencję 2024–2027 (23 XI 2023)

Dr hab. Klaudia Cymanow-Sosin z Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie i ks. prof. dr hab. Jan Dziedzic, dziekan Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie zostali wybrani na członków VII kadencji Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Minister Edukacji

i Nauki powołał skład Polskiej Komisji Akredytacyjnej (PKA) na kadencję 2024–2027 r.

PKA jest niezależną instytucją działającą na rzecz zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w polskim systemie szkolnictwa wyższego i nauki. W skład PKA wchodzi 100 członków oraz przewodniczący Parlamentu Studentów RP. ■

Ks. prof. dr hab. Józef Marecki odznaczony medalem „Pro Patria” (31 III 2023)

W dniu 31 marca 2023 r. szef Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych Jan Józef Kasprzyk odznaczył ks. prof. dr hab. Józefa Mareckiego medalem „Pro Patria”. Medal został ustanowiony Zarządzeniem Kierownika

Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych z dnia 1 września 2011 r. Przyznawany jest osobom w uznaniu szczególnych zasług w kultywowaniu pamięci o walce o niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej. ■

Ks. prof. dr hab. Józef Stala członkiem Rady Ochrony Dóbr Kultury

Ks. prof. dr hab. Józef Stala, pracownik naukowo-dydaktyczny Wydziału Teologicznego Sekcja w Tarnowie Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, odebrał nominację na członka Rady Ochrony Dóbr Kultury Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej, Szefa

Obrony Cywilnej Kraju, z rąk dr. Jarosława Sellina (Sekretarz Stanu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Generalny Konserwator Zabytków) oraz nadbryg. dr. inż. Adama Koniecznego (zastępca Komendanta Głównego PSP, przewodniczący Rady Ochrony Dóbr Kultury). ■

Ks. prof. dr hab. Władysław Zuziak, kierownik Katedry Etyki Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, powołany przez Radę Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki na stanowisko Eksperta zewnętrznego do oceny wniosków złożonych w Narodowym Programie Rozwoju Humanistyki.

* * *

Rektor UPJPII ks. prof. dr hab. Robert Tyrała powołany do Kapituły Nagrody TOTUS TUUS

Rektor Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie ks. prof. dr hab. Robert Tyrała został powołany do Kapituły Nagrody TOTUS TUUS w kategorii „Osiągnięcia w dziedzinie kultury chrześcijańskiej” na trzyletnią ka-

dencję 2023–2025. Dokument podpisał w imieniu Rady Fundacji „Dzieło Nowego Tysiąclecia” jej przewodniczący, kard. Kazimierz Nycz, metropolita warszawski. ■

* * *

Ks. dr Krzysztof Marcjanowicz, były pracownik UPJPII, w lutym 2023 r. mianowany przez Ojca Świętego podsekretarzem Dykasterii ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów

Od 9 lutego 2018 r. z nominacji Ojca Świętego Franciszka ks. Krzysztof Marcjanowicz pełni również funkcję Ceremoniarza Papieskiego. ■

* * *

Ks. prof. Antoni Żurek z Wydziału Teologicznego Sekcja w Tarnowie konsultorem Dykasterii ds. Kultury i Edukacji

Ks. prof. dr hab. Antoni Żurek z Wydziału Teologicznego Sekcja w Tarnowie UPJPII został mianowany przez Ojca Świętego Franciszka konsultorem Dykasterii ds. Kultury i Edukacji.

Franciszek mianował kard. Kazimierza Nycza, abp. Stanisława Budzika i bp. Mariana Florczyka członkami Dykasterii ds. Kultury i Edukacji. W gronie konsultorów tej Dykasterii znalazł się ponownie ks. prof. Antoni Żurek z Wydziału Teologicznego w Tarnowie. W 2016 r. ks. prof.

Antoni Żurek został mianowany przez papieża Franciszka konsultorem Kongregacji ds. Edukacji Katolickiej, teraz ponownie papież powołał go do pełnienia tej funkcji (od czerwca 2022 r. jest to Dykasteria ds. Kultury i Edukacji). ■

Ks. dr hab. Antoni Świerczek, prof. UPJPII i ks. dr hab. Marek Urban CSsR, prof. UPJPII Ekspertami Agencji Stolicy Apostolskiej AVEPRO

Ks. dr hab. Antoni Świerczek, prof. UPJPII oraz ks. dr hab. Marek Urban CSsR, prof. UPJPII zostali mianowani Ekspertami Agencji Stolicy Apostolskiej do Spraw

Oceny i Promocji Jakości Kształcenia na Uniwersytetach i Wydziałach Kościelnych AVEPRO. Księża profesorowie będą pełnić te funkcje przez okres 5 lat. ■

Pracownicy naukowi UPJPII powołani do gremiów Konferencji Episkopatu Polski

W dniach 12–14 czerwca 2023 r. podczas 395. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski w Lidzbarku Warmińskim biskupi dokonali wyboru do gremiów Episkopatu oraz do instytucji kościelnych podległych Konferencji Episkopatu Polski. Wśród wybranych znaleźli się pracownicy Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

Konferencja Episkopatu Polski zatwierdziła Zarząd Polskiego Towarzystwa Teologicznego w składzie:

- ks. prof. Kazimierz Panuś – prezes

- ks. prof. Piotr Kroczek – wiceprezes
 - ks. dr hab Witold Ostafiński, prof. UPJPII – sekretarz
 - ks. dr Maciej Radej – skarbnik
 - ks. dr Jan Bednarczyk – bibliotekarz
 - mgr Sebastian Wojnowski – kierownik Sekcji Wydawniczej
- Wśród Konsultorów Rady ds. Mediów i Komunikacji Społecznej znaleźli się:

- ks. prof. Michał Drożdż
- dr Paulina Guzik
- o. dr hab. Michał Legan OSPPE ■

Ks. dr hab. Sławomir Soczyński SDS Konsultorem Rady ds. Mediów i Komunikacji Społecznej KEP (21 XI 2023)

21 listopada 2023 r. biskupi dokonali wyborów do gremiów Episkopatu oraz do instytucji kościelnych podległych Konferencji Episkopatu Polski. Funkcję konsultora Rady ds. Mediów i Komunikacji Społecznej KEP powierzono ks. dr. hab. Sławomirowi Soczyńskiemu, dziekanowi

Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

Wyboru dokonano podczas 396. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski, które odbywało się w dniach 20–21 listopada 2023 r. w Częstochowie. ■

Ks. prof. dr hab. Piotr Kroczek rzecznikiem dyscyplinarnym przy ministrze właściwym ds. szkolnictwa wyższego i nauki na kadencję 2023–2026

Ks. prof. Kazimierz Panuś otrzymał nagrodę Prezesa Rady Ministrów za monografię *Kaznodziejstwo*

Ks. prof. dr hab. Kazimierz Panuś nagrodę Prezesa Rady Ministrów za 2022 r. otrzymał za trzytomową monografię *Kaznodziejstwo*:

- *Kaznodziejstwo*, tom 1: *Kościół powszechny*
- *Kaznodziejstwo*, tom 2: *Kościół w Polsce od średniowiecza do baroku*
- *Kaznodziejstwo*, tom 3: *Kościół w Polsce od oświecenia do współczesności*

Ks. prof. Kazimierz Panuś od 1996 r. jest prezesem Polskiego Towarzystwa Teologicznego (w latach 1991–1996 pełnił funkcję wiceprezesa PTT). W latach 2006–2009 był prorektorem Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, z którą to uczelnią związany był od czasu studiów.

W 1980 r. obronił pracę magisterską z patrologii na Papieskim Wydziale Teologicznym w Krakowie. Po obronie licencjatu z patrologii w 1986 na Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie rozpoczął pracę jako asystent w Katedrze Homiletyki Wydziału Teologicznego PAT. W 1989 r. uzyskał doktorat na podstawie pracy *Ideał chrześcijanina i metody jego realizacji w „Mowach” św. Leona Wielkiego*, którą napisał pod kierunkiem ks. prof. Edwarda Stańka. Następnie pracował jako adiunkt, by w 1997 r. objąć funkcję kierownika Katedry Homiletyki Wydziału Teologicznego PAT. W 1997 r. na podstawie pracy *„Uratować Naród!” – głos z ambony katedry wawelskiej okresu niewoli narodowej (1795–1918)* uzyskał habilitację. W 2002 r. otrzymał tytuł profesora nauk teologicznych. W tym roku ks. prof. Kazimierz Panuś przeszedł na emeryturę. ■

* * *

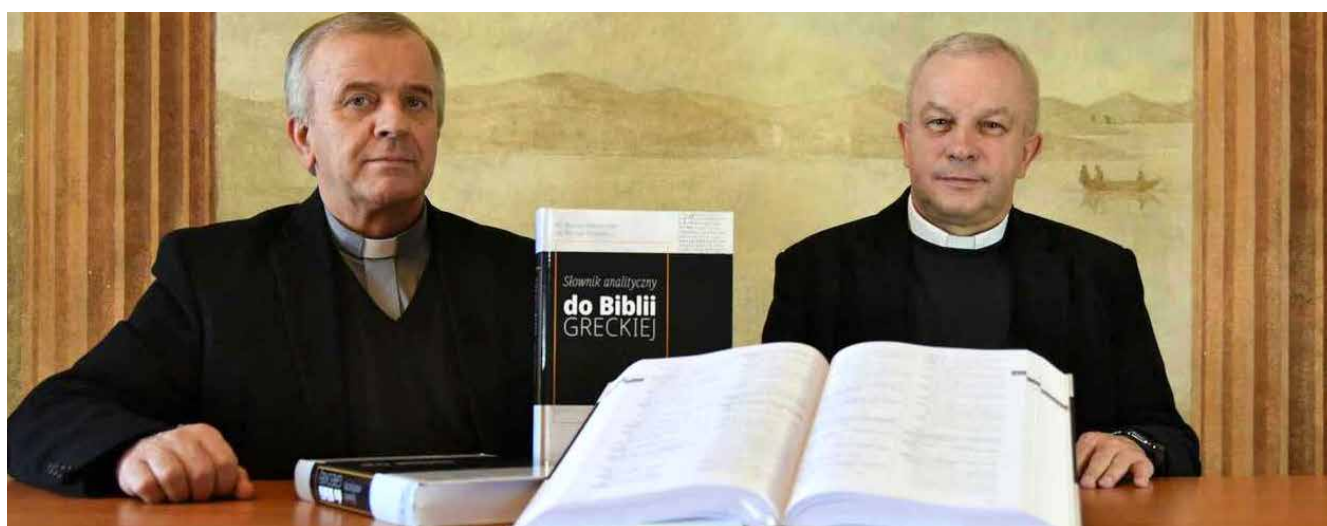
Ks. dr hab. Roman Bogacz (UPJPII) i ks. dr Roman Mazur (UPJPII) uhonorowani nagrodą Ministra Edukacji i Nauki za osiągnięcia w działalności naukowej (19 II 2023)

19 lutego 2023 r. po raz czwarty obchodzony był Dzień Nauki Polskiej, który jest wyrazem uznania dla dokonań rodzimych naukowców. Święto Nauki Polskiej przypada w dniu urodzin Mikołaja Kopernika, w tym roku było wyjątkowo uroczyste obchodzone z uwagi na 550. rocznicę urodzin wielkiego astronoma, jednego z najwybitniejszych polskich naukowców na przestrzeni wieków.

Minister Edukacji i Nauki wręczył nagrody wybitnym uczynom reprezentującym różne dziedziny nauki. Laureaci

zostali uhonorowani za zasługi w pięciu kategoriach: za znaczące osiągnięcia w zakresie działalności naukowej, dydaktycznej, wdrożeniowej, organizacyjnej oraz całokształt dorobku. Nazwiska wyróżnionych zostały ogłoszone podczas Gali Nauki Polskiej w Toruniu.

Jedną z nich, w kategorii „Nagrody za znaczące osiągnięcia w zakresie działalności naukowej”, otrzymali ks. dr hab. Roman Bogacz i ks. dr Roman Mazur – pracownicy naukowcy Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. ■

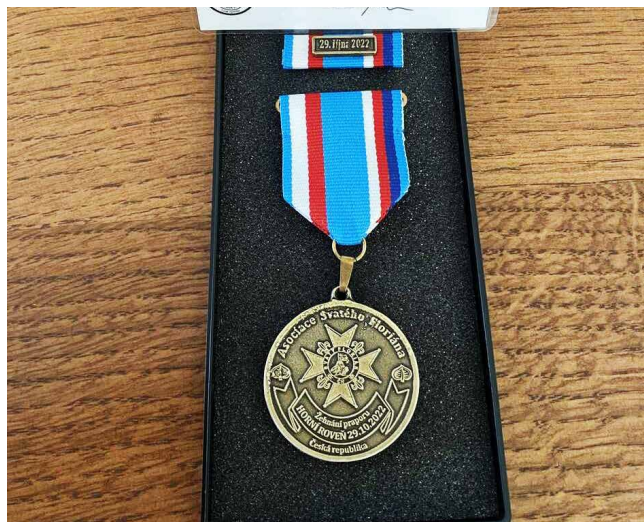
* * *

Ks. prof. Robert Nęcek odznaczony złotym medalem przez Komandorię Czeską – Asocjacje Svateho Floriana – Česká Republika

Namocą uprawnień statutowych 29 października 2022 r. Komandoria Czeska przyznała ks. prof. Robertowi Nęckowi, kierownikowi Katedry Edukacji Medialnej złoty medal za działalność medialną i profesjonalizm.

W kolegiacie św. Floriana w Krakowie w lipcu 2023 r. medal wręczył komandor Bohuslav Cerman. ■

Instytut Historii UPJPII i Instytut Historii Sztuki i Kultury UPJPII nagrodzone podczas XV Krakowskich Dni Integracji (20 IV 2023)

Wramach Krakowskich Dni Integracji każdego roku wręczane są nagrody „Integralia”, będące wyrazem wdzięczności społeczności akademickiej za działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami. W tym roku nagrodę główną „Integralia” przyznano Małopolskiemu Instytutowi Kultury.

Wręczono również nagrody wewnętrzne uczelni. Z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie tegorocz-

nymi laureatami są: Instytut Historii UPJPII, w imieniu którego nagrodę z rąk rektora UPJPII ks. prof. dr. hab. Roberta Tyrały odebrał dr hab. Józef Cezary Kałużny, prof. UPJPII, oraz Instytut Sztuki i Kultury UPJPII, w imieniu którego nagrodę odebrał dr Piotr Pajor.

Uroczystość odbyła się w Pałacu Krzysztofory, w Sali Miedzianej Muzeum Historycznego Miasta Krakowa. ■

Dr Andrzej Giza, wykładowca UPJPII, współtwórca programu oraz zastępca kierownika kierunku turystyka i zarządzanie dziedzictwem Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII wyróżniony odznaką honorową „Zasłużony dla Kultury Polskiej” (2 IV 2023)

Wiceminister dr Jarosław Sellin w imieniu wicepremiera, prof. Piotra Glińskiego, ministra kultury i dziedzictwa narodowego, wręczył odznakę honorową „Zasłużony dla Kultury Polskiej” dyrektorowi Stowarzyszenia im. Ludwiga van Beethovena Andrzejowi Gizie za dotychcza-

szą działalność na rzecz upowszechniania dziedzictwa muzyki polskiej. Wskazał na jego ogromne zaangażowanie i pasję obejmującą realizację kolejnych przedsięwzięć artystycznych. ■

Dr Andrzej Giza odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski

11 grudnia 2023 r. w Sali Senatorskiej Zamku Królewskiego na Wawelu odbyła się gala z okazji 20-lecia Stowarzyszenia im. Ludwiga van Beethovena. Partnerom organizatorzy wręczyli okolicznościowe dyplomy. Z okazji jubileuszu, decyzją Prezydenta RP w dowód uznania i zasług dla popularyzacji muzyki klasycznej, Pani Elżbieta Penderecka, prezes zarządu Stowarzyszenia im. Ludwiga

van Beethovena oraz dyrektor generalna Wielkanocnego Festiwalu Ludwiga van Beethovena, odznaczona została Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski, a Andrzej Giza, dyrektor Stowarzyszenia im. Ludwiga van Beethovena (i nasz wykładowca), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. ■

Nagroda Społeczna im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego dla dr. hab. Ryszarda Stockiego (12 IX 2023)

Dr hab. Ryszard Stocki został uhonorowany Nagrodą Społeczną im. Błogosławionego Kardynała Stefana Wyszyńskiego za rok 2023, którą przyjął z rąk prof. Jana Żaryna i Michała Drozdka podczas uroczystej gali na I Kongresie Ducha Pracy Ludzkiej w Sieradzu. Nagroda przyznawana jest przez Instytut Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego oraz Stowarzyszenie SPES.

„Jest to niewątpliwie wyróżnienie dla niego i dla naszego uniwersytetu – mówi ks. prof. dr hab. Jarosław Jagiełło, dziekan Wydziału Filozoficznego UPJPII – ponieważ prof. Stocki reprezentował właśnie UPJPII. Jest to ważne wyróżnienie jego pracy w ramach projektu «Toksykologia Mediów Społecznych», który Profesor prowadzi na naszym uniwersytecie, na kierunku psychologia, na Wydziale Filozoficznym”.

Dr hab. Ryszard Stocki jest psychologiem, badaczem, konsultantem. Współpracuje z Uniwersytetem Papieskim Jana Pawła II w Krakowie i z innymi, jak: Saint Mary's University w Halifax w Kanadzie, Uniwersytetem Mondragon w Hiszpanii, z Akademią Ignatianum w Krakowie, od kilkunastu lat jest wykładowcą w jezuickiej Szkole Formatorów.

Nagroda Społeczna im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego przyznawana jest za szczególne zasługi w propagowaniu, rozwoju i tworzeniu myśli społecznej opartej o idee chrześcijańskie i naukę Kościoła katolickiego oraz encykliki społeczne. Jej celem jest wspieranie rozwoju myśli chrześcijańsko-demokratycznej oraz ruchu chrześcijańsko-demokratycznego w Polsce. ■

Ks. dr hab. Dariusz Oko, prof. UPJPII uhonorowany „Lwem Kręgu Przyjaciół Ordo Iuris”

Instytut Ordo Iuris obchodzi 10-lecie swojej działalności. Zwieńczeniem jubileuszu była uroczysta gala, podczas której wręczono „Lwy Ordo Iuris”. Nagrody otrzymały osoby, które zgromadziły najwięcej głosów internautów w pięciu kategoriach: Życie, Rodzina, Wolność, Chrześcijańskie Dziedzictwo Narodu oraz Kultura.

Ks. Dariuszowi Oko, profesorowi UPJPII w Katedrze Filozofii Kultury, została przyznana nagroda specjalna „Lew Kręgu Przyjaciół Ordo Iuris” oraz „Dyplom w uznaniu wybitnych zasług w obronie Rodziny”. Nagrodę wręczono podczas gali 30 września 2023 r. w Warszawie.

„To zaszczyt dla mnie tym większy, że otrzymałem tę nagrodę w najlepszym towarzystwie tak wspaniałych osób, jak dr Wanda Półtawska (wieloletnia wykładowczyni UPJPII), państwo Jadwiga i Jacek Pulikowscy, prof. Bogdan Chazan, prof. Wojciech Roszkowski, ks. prof. Dariusz Kowalczyk SJ oraz szereg innych” – mówił ks. Dariusz Oko.

Wręczone zostały również wyróżnienia w poszczególnych kategoriach. W kategorii „Życie” wyróżnieni zostali działacze pro-life: dr Bawer Aondo-Akaa (doktorat na UPJPII), Jan Bienias, Adam Brawata i Anna Trutowska. ■

Nagroda im. Zofii i Jana Włodków dla Alberta Kołodziejczyka, doktoranta UPJPII, za pracę magisterską (24 I 2023)

tekst: Marta Mastyło, zdjęcia: Anna Wojnar, UJ

Albert Kołodziejczyk, jeszcze do niedawna student Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, obecnie doktorant w Szkole Doktorskiej UPJPII, swoją pracę magisterską, napisaną na UPJPII pod kierunkiem prof. Mariana Wolskiego, poświęcił ziemiańskiej rodzinie Badenich herbu Bończa.

Jednostką przyznającą nagrodę jest Wydział Historyczny UJ. Uroczystość wręczenia odbyła się 24 stycznia 2023 r. w Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego.

„Ustanowiona przez Radę Fundacji Nagroda im. Zofii i Jana Włodków nosząca imię Patronów Fundacji jest przyznawana w corocznym konkursie skierowanym do autorów prac magisterskich z zakresu nauk humanistycznych o tematyce dotyczącej dziedzictwa ziemian polskich, w tym ich zasług patriotycznych, wkładu w tworzenie i rozwój państwowości, w kulturę i oświatę na różnych etapach historii Polski oraz działań edukacyjnych podnoszących poziom rolnictwa. Jej celem jest wsparcie młodych, stojących u progu kariery naukowej badaczy podejmujących tematykę ziemiańską i stymulowanie dalszych prac w tym zakresie [...].

Przyznając nagrodę, Kapituła doceniła bardzo starannie przygotowany redakcyjnie, a przede wszystkim rzetelny oraz jasno uporządkowany wywód – pieczołowity a przejrzysty zapis śledztwa historycznego w źródłach, demitologizujący legendarną historię galicyjskiej rodziny arystokracji XIX-wiecznej. Merytoryczna wartość pracy wynika również z szerokiej optyki: uwzględniania zarówno kontekstów polityczno-gospodarczych, jak i kulturowych, np. teatralnych czy też literackich, rekonstruowanych z uwzględnieniem specyfiki takich materiałów źródłowych” (ze strony internetowej Fundacji im. Zofii i Jana Włodków)

Nagroda im. Zofii i Jana Włodków to z jednej strony docenienie pracy Alberta Kołodziejczyka, jaką włożył w uważne przesledzenie historii rodu Badenich, ale i wspaniała motywacja dla pragnącego kontynuować swoją naukową drogę doktoranta Szkoły Doktorskiej UPJPII. Pytany o historię, jaką zawarł w swojej pracy magisterskiej zatytułowanej *Badeniowie herbu Bończa – legenda a rzeczywistość*, powiedział:

„Temat mojej pracy magisterskiej pozwolił na zgłębienie genealogii rodziny Badenich i historii ich zawrotnej kariery w epoce stanisławowskiej. Dotychczasowy brak źródłowego

opracowania historii tej rodziny dał okazję do skonfrontowania dotychczasowej wiedzy o Badenich z rzeczywistością historyczną opisaną dzięki naukowym badaniom. Stąd w mojej pracy skupiłem się na demitologizacji dziejów Badenich, odnajdując *źródła* i ustalając czas powstania legendy genealogicznej o ich włoskich korzeniach i przybyciu z Italii na polski dwór w czasach Zygmunta Starego i Bony Sforzy.

Wykazałem, że powstanie legendy wiązało się ze staraniami rodziny o uzyskanie nobilitacji i dopasowanie się do ówczesnej elity szlacheckiej drugiej połowy XVIII stulecia. *Źródła* natomiast ukazują inny obraz dziejów Badenich, niż znany był z literatury genealogiczno-heraldycznej i innych popularnych opracowań XIX i XX w. Odnajdujemy w nich kupieckie i mieszczańskie dzieje rodziny, ale również ambicję i aktywność kolejnych przedstawicieli rodziny Badenich. W ten sposób osiągnęli wysoką pozycję społeczną i stanową, w XIX w. zaliczyli się do grona galicyjskiej arystokracji, a nawet osiągnęli urząd premiera Austrii pełniony przez Kazimierza hr. Badeniego.

Praca badawcza pod kierunkiem mojego promotora, prof. Mariana Wolskiego, która w dodatku okazała się zu-

pełnie odkrywczą, przyniosła mi wiele doświadczenia i satysfakcję młodego historyka. Teraz pogłębiam swoje badania, realizując naukową pasję w Szkole Doktorskiej na UPJPII w Krakowie”.

Nagrodę wręczyli: prof. dr hab. Stanisław Sroka, dziekan Wydziału Historycznego UJ, oraz Rafał Słaski, prezes Zarządu Fundacji im. Zofii i Jana Włodków. Wysokość nagrody to 10 tys. zł. Nagrodę przyznała kapituła pod przewodnictwem prof. Sławomira Sprawskiego, w skład której wchodzi specjaliści reprezentujący dziedzinę nauk humanistycznych, a która została powołana przez Zarząd Fundacji im. Zofii i Jana Włodków oraz dziekana Wydziału Historycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Patronami nagrody są: dr Zofia z Goetz-Okocimskich Włodkowa (1890–1981), działaczka katolicka, wszechstronnie wykształcona tłumaczka książek z dziedziny filozofii i teologii, m.in. dzieł św. Tomasza z Akwinu, oraz jej mąż, prof. Jan Zdzisław Włodek (1885–1940), ziemianin, legionista, dyplomata, specjalista nauk rolniczych, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego. ■

Dr Marta Woźniak laureatką Konkursu Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej DOKTORAT

Dr Marta Woźniak, pracownik Instytutu Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie została laureatką edycji 2022 Konkursu DOKTORAT na najlepszą pracę doktorską z zakresu nauk o komunikacji społecznej i mediach organizowanego przez Polskie Towarzystwo Komunikacji Społecznej. Nagrodzona została jej praca pt. Świat wartości w krakowskiej prasie katolickiej – Dzwon Niedzielny (1925–1939), której promotorem był śp. ks. prof. Michał Drożdż, a promotorem pomocniczym ks. dr Dariusz Raś.

Konkurs DOKTORAT jest organizowany przez Polskie Towarzystwo Komunikacji Społecznej corocznie od 15 lat. „Przyświecają mu dwa podstawowe cele. Po pierwsze, promocja i wsparcie młodych badaczy, przez nagłośnienie i nagradzanie prac doktorskich omawiających w sposób oryginalny ważne zagadnienia naukowe, wykorzystujących w badaniach nowatorskie podejścia metodologiczne oraz charakteryzujących się pogłębioną refleksją komunikologiczną i medioznawczą. Po drugie, konkurs ma stanowić platformę aktywizacji i integracji środowiska naukowego zajmującego się problematyką komunikacji społecznej, me-

diów i dziennikarstwa” – piszą organizatorzy Konkursu na swojej stronie internetowej.

Uroczyste wręczenie nagrody odbyło się 27 października 2023 r. podczas konferencji. 22 listopada 2023 r. rektor UPJPII ks. prof. Robert Tyrała i prorektor UPJPII dr hab. Antoni Świerczek, prof. UPJPII spotkali się w siedzibie rektoratu uczelni z dr Martą Woźniak, laureatką Konkursu

Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej, promotorem pomocniczym jej pracy doktorskiej ks. dr. Dariuszem Rasiem i dziekanem Wydziału Nauk Społecznych ks. dr. hab. Sławomirem Soczyńskim. Władze UPJPII pragnęły bowiem osobiście pogratulować wkładu pracy i jej efektu w postaci uzyskania najlepszej oceny w konkursie z obszaru nauk o komunikacji społecznej. ■

Weronika Grodowicz laureatką Nagrody im. Tadeusza Tertila za pracę licencjacką (30 X 2023)

Nagrodę im. Tadeusza Tertila w kategorii prac licencjackich i inżynierskich otrzymała absolwentka Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie Weronika Grodowicz za pracę pt. *Terapia przez pracę osób z niepełnosprawnościami w warsztatach terapii zajęciowej*, którą napisała jako studentka pedagogiki na Wydziale Nauk Społecznych UPJPII, pod kierunkiem ks. dr. hab. Grzegorza Godawy, prof. UPJPII.

O nagrodę mogli się starać mieszkający w Tarnowie lub w powiecie tarnowskim autorzy prac dyplomowych, będący absolwentami studiów pierwszego i drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich. Nagrody fundowane przez Urząd Miasta Tarnowa oraz Starostwo Powiatowe w Tarnowie, przyznane zostały w dwóch kategoriach: najlepsza praca licencjacka lub inżynierska oraz najlepsza praca magisterska.

Nagrodę wręczono podczas uroczystej wspólnej sesji Rady Miejskiej Tarnowa i Powiatu Tarnowskiego, która wpisana była w cykl wydarzeń 105. rocznicy odzyskania niepodległości przez Tarnów.

Weronice Grodowicz rektor Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie ks. prof. Robert Tyrała osobiście pogratulował otrzymania Nagrody im. Tadeusza Tertila w kategorii prac licencjackich i inżynierskich. Zauważona przez komisję i nagrodzona została praca Laureatki pt. *Terapia przez pracę osób z niepełnosprawnościami w warsztatach terapii zajęciowej*, którą napisała jako studentka

pedagogiki na Wydziale Nauk Społecznych UPJPII, pod kierunkiem ks. dr. hab. Grzegorza Godawy, prof. UPJPII.

„Pisząc tę pracę, uwagę swoją skupiłam na osobach uczestniczących w warsztatach terapii zajęciowej, których celem jest umożliwienie tym osobom podjęcia pracy zawodowej w zakładach chronionych. Założeniem warsztatów jest usamodzielnienie osób, które posiadają niepełnosprawność intelektualną i włączanie ich do aktywnego udziału w społeczeństwie. Praca licencjacka, która została, ku ogromnej mojej radości nagrodzona, jest efektem konkretnych i długofalowych doświadczeń. Przez cały okres studiów uczestniczyłam w wolontariacie właśnie przy terapii zajęciowej, więc żadne z działań, które tam się odbywały, nie były mi obce. Jakieś wyjścia, czy sama rehabilitacja – byłam z tym wszystkim na bieżąco, sama też napisałam trochę programów rehabilitacyjnych, więc miałam pole do zaobserwowania, jak te zmiany zachodzą. Myślę, że pedagogika na UPJPII dobrze przygotowuje do takich działań, ale też trzeba włożyć sporo własnej pracy” – powiedziała laureatka nagrodzonej pracy.

Promotor pracy licencjackiej Weroniki Grodowicz ks. Grzegorz Godawa też nie kryje swojej radości: „Bardzo się cieszę, że nasi studenci podejmują tak trudne i ważne tematy i bardzo się również cieszę, że czasem nam promotorom zdarza się być świadkiem takich właśnie wydarzeń, nie tylko tych, jak to dzisiaj, więc życzę sukces gratulacjami,

ale całego cyklu wydarzeń, jakim było przygotowanie takiej pracy, bo to była ogromna frajda. Wiele satysfakcji przynosi praca z osobą, która bierze udział wolontaryjnie w takich zajęciach kierowanych do osób z niepełnosprawnością intelektualną, które zdecydowała się przebadać i opisać, która się angażuje, która rozumie tę społeczność i za to też jestem jej bardzo wdzięczny”.

* * *

Mieczysław Tuleja, organista i pedagog, uhonorowany medalem „Gloria Artis” w 60-lecie pracy

Mieczysław Tuleja, organista i pedagog – nazywany jest „organistą z Dębnik”, bo tutaj od 60 lat nieprzerwanie pracuje w parafii św. Stanisława Kostki i św. Jana Bosko na Dębnikach w Krakowie. Od 50 lat zaś uczy i wychowuje przyszłych muzyków kościelnych.

Mszy św. jubileuszowej z okazji 60-lecia pracy Mieczysława Tulei przewodniczył ks. prof. dr hab. Robert Tyrała, rektor UPJPII, który mówił z wdzięcznością o Jubilacie: „On nie żył przez wszystkie te 60 lat dla siebie, ale dla Boga i ludzi. Praca w kościele św. Stanisława Kostki na Dębnikach, w liceum muzycznym, w szkole Archidiecezji Krakowskiej kształcącej organistów, w Komisji Muzyki Kościelnej naszej Archidiecezji. Wykształcenie wielu organistów i nie tylko, gra podczas uroczystości diecezjalnych, także z udziałem papieża. Zawsze świetny organista prowadzący muzyką modlitwę Ludu Bożego. Nade wszystko człowiek, dobry i słuchający, szukający zawsze dobra innych, może nawet w tym czasie naiwny, zawsze wśród młodzieży i pomagający im odnaleźć swoją drogę życia. Bóg wezwał go do swojej winnicy, by przez muzykę zbliżał ludzi do Niego. Wiemy, że

Nagroda im. Tadeusza Tertila została ustanowiona w 2007 r. Jej patron pełnił funkcję burmistrza Tarnowa w latach 1907–1923, z przerwą w czasie okupacji miasta przez wojska rosyjskie (1914–1915). Był też posłem do Rady Państwa w Wiedniu i Sejmu Krajowego Galicji we Lwowie oraz członkiem Polskiej Komisji Likwidacyjnej.

Źródło: Maksymilian Osak, RDN Małopolska ■

muzyka niedostrzegalna okiem widza, ale poruszająca serce, poprzez swoje piękno staje się językiem dialogu z Bogiem. Szczególnym sposobem modlitwy” – podkreślił ks. prof. Robert Tyrała.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego prof. Piotr Gliński nadał Mieczysławowi Tulei brązowy medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” w uznaniu dla jego osiągnięć artystycznych i pedagogicznych. Podczas uroczystości jubileuszowej medal Jubilatowi wręczył Robert Bylica, radny województwa małopolskiego.

Po Mszy św. można było wysłuchać koncertu wychowanków Mieczysława Tulei: Tomasza Chorzalskiego, Krzysztofa Augustyna, Macieja Wilczyńskiego i Witolda Zalewskiego, prof. UPJPII, który zadbał o akompaniament liturgiczny podczas jubileuszowej Mszy św. O akompaniament dla Chóru Dębnickiego im. ks. Józefa Kowalskiego pod dyrekcją Anny Zastawny zadbał Tomasz Chorzalski.

Po koncercie (przed kościołem) wystąpiła Orkiestra Ochotniczej Straży Pożarnej w Biskupicach pod dyrekcją Marka Konarskiego. ■

Sukces absolventek Studiów Podyplomowych z Monodii Liturgicznej UPJPII na konkursie śpiewu gregoriańskiego w Barcelonie (10–11 XI 2023)

10 i 11 listopada 2023 r. grupa absolventek Podyplomowych Studiów z Monodii Liturgicznej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie uczestniczyła w międzynarodowym konkursie śpiewu gregoriańskiego w Barcelonie. Grupa śpiewaczek pod nazwą „Monodia Caelestis” pod kierownictwem Susi Ferfoglii zdobyła II miejsce ex aequo ze scholą z Rzymu.

Konkurs został zorganizowany po raz pierwszy przez Federację chórów z Katalonii (Federació Catalana d'Entitats Corals). Uczestniczyło w nim osiem schol gregoriań-

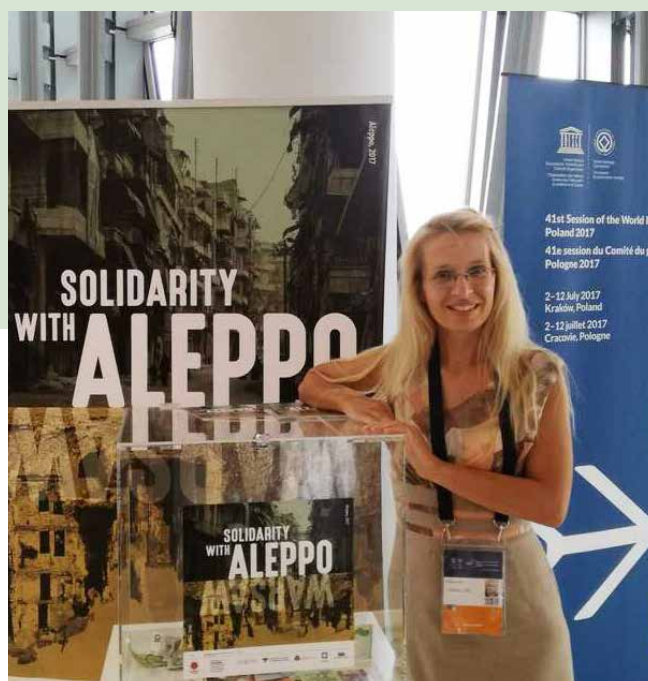
skich z Hiszpanii, Włoch oraz z Polski (nasza schola z UPJPII). W poprzedzający konkurs wieczór „Monodia Caelestis” zaśpiewała również na koncercie w jednej z parafii w Barcelonie, zachwycając publiczność repertuarem, który był całkowicie gregoriański, oraz swoim jednolitym brzmieniem.

Dzielimy się naszą radością z zdobycia II miejsca, jak również możliwością spotkania innych schol gregoriańskich działających na świecie, co nam dodało nowych sił i radości w dalszych planach i projektach. ■

Dr Katarzyna Góralczyk z Katedry Krajobrazu i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII członkiem ICOM POLSKA, będącym Komitetem Narodowym Międzynarodowej Rady Muzeów

Organizacja została założona w 1946 r. przy wsparciu UNESCO, funkcjonuje w naszym kraju od 1948 r. W składzie polskiego komitetu działa 370 członków indywidualnych i 52 instytucjonalnych (muzea). Organizacja skupia się na wszechstronnej działalności muzeów oraz doskonaleniu zawodowym muzealników. Dr Katarzyna Góralczyk, jako specjalistka ds. bezpieczeństwa dziedzictwa kulturowego, zaangażowana będzie w ten obszar merytoryczny. ■

Profesor Marian Wolski, kierownik dyscypliny historia, odznaczony przez Prezydenta RP Złotym Krzyżem Zasługi za działalność na rzecz muzealnictwa (10 VI 2023)

tekst: Marta Mastyło

Dr hab. Marian Wolski, prof. UPJPII, kierownik dyscypliny historia został odznaczony przez prezydenta RP Złotym Krzyżem Zasługi za działalność na rzecz muzealnictwa.

Historyk, profesor i wykładowca UPJPII uratował zażytkowy lamus w Hawłowicach Górnych w powiecie jarosławskim, który przed II wojną światową wchodził w skład majątku jego rodziny, a dziś jest wyjątkową historyczną pamiątką i turystyczną atrakcją Podkarpacia.

Prof. Marian Wolski urodził się w Warszawie, mieszka całe życie w Krakowie, ale nigdy nie zapomniał o dworze w Hawłowicach Górnych, który należał do jego dziadków – wypędzonych przez władzę komunistyczną jesienią w 1944 r. Ponad dwadzieścia lat temu najpierw odkupił od państwa pozostałości zniszczonego dworu, następnie odnowił m.in. znajdujący się w jego sąsiedztwie lamus – dawny renesansowy dwór wieżowy. Budynek odzyskał dawny wygląd, a wewnątrz konserwacji poddano najstarsze na Podkarpaciu

świeckie polichromie. Odtworzono także renesansowy piec i urządzono wystawę kafli z XVI i XVII w.

Prof. Marian Wolski od wielu lat wspiera m.in. działalność Muzeum w Jarosławiu. Jego praca i zaangażowanie były wielokrotnie doceniane. W 2018 r. odznaczony został Srebrnym Krzyżem Zasługi. Na co dzień prof. Marian Wolski związany jest z Uniwersytetem Papieskim Jana Pawła II w Krakowie. Był też do 23 grudnia 2016 r. prezesem zarządu Fundacji Książąt Czartoryskich.

Za działalność na rzecz muzealnictwa prof. Marian Wolski został odznaczony przez Prezydenta RP Andrzeja Dudę Złotym Krzyżem Zasługi.

W 2021 r. został uhonorowany srebrnym medalem „Pro Merito Melitensi” za zasługi dla Zakonu Maltańskiego (24-letnie piastowanie funkcji eksperta ds. genealogii i heraldyki Związku Polskich Kawalerów Maltańskich). Medal nadała Rada Suwerenna w Rzymie dnia 7 lutego 2020 r., a wręczył go prof. Marianowi Wolskiemu JE Niels Carl Alexander Lorijn, ambasador Zakonu Maltańskiego w Polsce.

Rozmowa z dr. hab. Marianem Wolskim, prof. UPJPII

Złoty Krzyż Zasługi przyznany przez prezydenta RP za zasługi dla muzealnictwa. Wiemy, że te zasługi są wielkie, ale które działania w tej sferze wymagały z Pana Profesora strony najwięcej zachodu i wysiłku?

Pan Prezydent, ale przede wszystkim lokalna społeczność dostrzegła moje działania nie tylko na rzecz kultury polskiej, a zwłaszcza utrwalania i promowania dorobku dziejowego ziemian polskich. Natomiast jeśli chodzi o muzealnictwo, to niewątpliwie wpłynęła na to moja praca w Fundacji Książąt Czartoryskich, której byłem prezesem od 2013 do 2016 r., a także uratowanie tego wyjątkowego na skalę polską zabytku, jakim jest szesnastowieczny dwór obronny w Hawłowicach Górnych, w majątku moich dziadków, który podniosłem z ruin i w ścisłej współpracy z gminą Pruchnik, z Podkarpackim Konserwatorem Wojewódzkim Zabytków oraz Starostwem Powiatowym udało nam się zrewitalizować go, zakonserwować znajdujące się w jego wnętrzu najstarsze w całej Polsce południowo-wschodniej malowidła ścienne z połowy XVI w. Moim staraniem w 2021 r., na podstawie fragmentów kafli odnalezionych w czasie prac remontowych i konserwatorskich, został odtworzony jedyny w Polsce renesansowy piec. I to piec czynny, w którym się pali. Jest to zupełny ewenement, dlatego że we wszystkich muzeach, wszędzie tam, gdzie dokonano odtworzenia starych urządzeń grzewczych, to są atrapy ustawione na szkieleciech z plexi. W hawłowickim dworze od trzech lat regularnie odbywają się koncerty muzyki dawnej XVI i XVII-wiecznej. Zresztą taki koncert towarzyszył też nadaniu mi tego zaszczytnego odznaczenia, który jest pretekstem naszej rozmowy. Prowadzimy tam też działalność stricte muzealną, bo we wnętrzu znajduje się ekspozycja renesansowych i wczesnobarokowych kafli. Obiekt jest udostępniany dla turystów, którzy bardzo chętnie i często przybywają tu zwłaszcza latem. Przyjeżdżają całe rodziny, czasem pojedyncze osoby, wycieczki rowerowe. Powstał więc na powrót ośrodek kultury, jakim przed wojną był przecież każdy dwór. Władza ludowa to wszystko kompletnie zniszczyła, po niektórych obiektach ani śladu nie ma. Ludność miejscowa jest bardzo dumna, szczyli się posiadaniem tego obiektu na swoim terenie i to buduje jej tożsamość, tę małą ojczyznę.

To jest zespół zabudowań. Jakie budynki składają się na ten zespół i jakie historycznie funkcje pełniły?

Wspomniany szesnastowieczny dwór został w połowie XVII w. spalony przez wojska księcia siedmiogrodzkiego Franciszka Rakoczego i utracił funkcje mieszkalne. W pozostałej części, tj. w piwnicach i na parterze, urządzono wówczas magazyn, stąd jego późniejsza nazwa „lamus”. Natomiast oprócz niego w pobliżu stoją jeszcze dwa budynki, które są pozostałością nowego dworu, wybudowanego w pierwszej ćwierci XVIII w., który szczęśliwie przetrwał całą II wojnę światową w nienaruszonym stanie i dopiero po wypędzeniu mojej rodziny i przejściu przez władzę ludową został bezmyślnie zdewastowany i w drugiej połowie lat sześćdziesiątych w znacznej części rozebrany. Do naszych czasów zostały z niego tylko dwa fragmenty – południowy alkierz i skrzydło mieszkalne, celowo pozbawione wszelkich cech stylistycznych, mogących przypominać, że były kiedyś częściami dworu ziemiańskiego. Tej części mieszkalnej przywróciliśmy dawną przedwojenną formę. Natomiast alkierz, mamy nadzieję, że może w tym roku, może w przyszłym, odzyska także pierwotny charakter. Naszym marzeniem jest odbudować cały dom.

Czyli kwestia jest rozwojowa?

Tak, jest rozwojowa. Trzeba jednak brać pod uwagę to, że opisane budynki pomieszczone są na dosyć dużym obszarze 14 hektarowego parku, który też wymaga pielęgnacji i konserwacji. Prowadzimy tam prace konserwatorskie i rewitalizacyjne, czyli nasadzenia, różne prace w celu odtworzenia pierwotnego układu parkowego.

Jakie znaczenie ma ta mała ojczyzna dla Pana? Tym bardziej, że to miejsce współtworzyła Pana rodzina, przodkowie, którym odebrano wszystko, co tutaj do nich należało.

W 1944 r. moja babka z dziećmi została wypędzona przez władzę ludową. Była wtedy młodą, zaledwie czterdziesto-dwuletnią wdową. Udało jej się zabrać tyle jedynie rzeczy, ile zdołała wywieźć na jednym wozie. Natomiast uratowała to, co najważniejsze, czyli dobra niematerialne. Etos ziemiański, bezinteresownej służby publicznej, postrzegania własności jako źródła obowiązków, a nie przywilejów, jakże różnego od obecnego rozumienia własności. Ona i moja Matka przekazały mi również imperatyw, że te resztki naszej własności należy odzyskać. Gdy w Polsce zmieniła się władza, jeszcze w czerwcu 1989 r., wystosowałem pierwsze pisma do władz różnego szczebla, domagając się zwrotu naszej własności, tej, która pozostała w gestii państwa. Niestety wszystkie kolejne rządy, z wyjątkiem AWS, unikały sprawiedliwego zadośćuczynienia za krzywdy okresu PRL-u. Co gorsze, obiecując ustawowe uregulowanie, sprzedawały ziemiańskie mienie w trzeciej ręce. Ostatecznie zmuszony byłem w 2002 r. odkupić swoją własność. Myśląc o naszej małej hawłowickiej ojczyźnie, przypominam sobie zawsze owo wpajane mi od dziecka poczucie obowiązku wobec bliźnich, wobec historii tego

regionu, wobec ludzi, którzy tam mieszkają. Gdy więc wracaliśmy do siebie, do pozostałości naszego przedwojennego domu, mieliśmy głębokie przekonanie, że nie można przyjąć z gołymi rękoma. Stąd właśnie te wszystkie nasze działania, które mają na celu podniesienie świadomości historycznej miejscowej ludności z jednej strony, a z drugiej wytworzenie poczucia dumy z tego, że się mieszka w miejscowości, gdzie znajduje się tak wartościowy obiekt, miejscowości o tak dawnej metryce i tak bogatej historii. To właśnie realizacja obowiązku obywatelskiego, wyniesionego z etosu ziemiańskiego.

Wiele takich miejsc naszej historii zniknęło na zawsze. Są nie do odtworzenia, a co najgorsze, często zupełnie zapomniane, bo nie miał kto o nie zadbać. Dzięki Pana inicjatywie tu historia jakby się zatrzymuje, ale trzeba ją pielęgnować, wręcz hołubić i popularyzować.

To jest dorobek dziejowy. Każdy ten dorobek posiada, bez względu na to, czy pochodzi z rodziny ziemiańskiej, chłopskiej czy robotniczej. Przeszłość, świadoma przeszłość, pielęgnowana ugruntowuje człowieka w społeczeństwie. Komuniści nie bez przyczyny posługiwali się pojęciem mas, a nie jednostki. A przecież historię buduje jednostka, świadoma jednostka. Wszyscy powinniśmy więc pielęgnować swoją przeszłość, taką jaką mamy, nie wstydzić się jej, być z niej dumnymi, bo przecież każdy człowiek ma do odegrania ważną rolę w społeczeństwie. Jedni mają może więcej obowiązków od innych, natomiast wszystko to są role ważne. Budowa obywatelskiego społeczeństwa polega przecież na tym, że tworzy je zbiór jednostek świadomych. Bez przeszłości, bez świadomości swojej historii nie ma świadomego społeczeństwa.

Co jest obecnie największym wyzwaniem? Jakie najbliższe działania są obecnie w planie?

Kontynuacja tego, co się już dzieje. Prowadzimy obecnie z Podkarpackim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków różne działania. W lamusie brakuje jeszcze kamiennego portalu, brakuje kutych żelaznych drzwi, które po wojnie kierownik miejscowej spółdzielni sprzedał na złom. To wszystko jest w trakcie realizacji. Ale przede wszystkim marzy mi się odbudowa domu, po pierwsze po to, aby swoim istnieniem zadawał kłam złu, które się tutaj wydarzyło. Przywrócenie tego obiektu do życia, podobnie jak wielu innych obiektów historycznych w Polsce miałyby wymiar symboliczny, ale i praktyczny. Marzy mi się, żeby tak jak obecnie lamus, ale już na większą skalę, stał się miejscem spotkań kulturalnych, działalności artystyczno-kulturalnej, naukowej, może domem pracy twórczej, co zresztą nie wyklucza naszego tam pobytu i naszego tam życia. Trzeba tylko wierzyć, bo bez marzeń, będących siłą napędową człowieka, nic nie może powstać. Trzeba więc mieć marzenia, reszta sama przyjdzie.

Jeszcze raz gratuluję i życzę spełnienia zamierzeń. ■

* * *

Nagroda dla *Słownika polskiej terminologii prawosławnej*

Słownik polskiej terminologii prawosławnej zdobył wyróżnienie w konkursie Gaudeamus, organizowanym przez Stowarzyszenie Wydawców Szkół Wyższych. Ogłoszenie wyników nastąpiło podczas uroczystego otwarcia 26. Międzynarodowych Targów Książki w Krakowie 26 października 2023 r.

Przygotowanie i wydanie słownika było możliwe dzięki grantowi opiewającemu na ponad 1,1 mln zł, który autorzy zdobyli w 2016 r. w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki. Dzieło powstawało na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu w Białymstoku przez 5 lat (2017–2022), a pracowało nad nim w sumie 16 osób: teologów, teolingwistów i filologów. Zespołem kierował profesor naszego Uniwersytetu ks. Wiesław Przyczyna, który – obok dr hab. Katarzyny Czarneckiej, prof. UAM, i ks. dr. hab. Marka Ławreszuka, prof. UwB – jest też redaktorem tomu.

Słownik polskiej terminologii prawosławnej, który ukazał się w 2022 r., to pierwsza tego typu publikacja w kraju, która porządkuje, precyzuje i dookreśla terminologię prawosławną. Zawiera ponad 4003 hasła, 4 indeksy, w tym indeks form

niepoprawnych, i część teoretyczną. Opracowany został w dwóch wersjach: papierowej (dostępnej w Wydawnictwie Uniwersytetu w Białymstoku) oraz elektronicznej. Ta ostatnia wzbogacona jest dodatkowo o materiał audio obejmujący wszystkie polskie terminy oraz ich odpowiedniki w języku greckim, cerkiewnosłowiańskim i angielskim. Można ją znaleźć na stronie sptp.uwb.edu.pl.

Ks. prof. dr hab. Wiesław Przyczyna

Emerytowany pracownik Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, dyrektor Instytutu Liturgicznego (2000–2020), kierownik Katedry Komunikacji Religijnej (2001–2020), wykładowca na Wydziale Teologicznym i Wydziale Nauk Społecznych. Przewodniczący Komisji Języka Religijnego przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów, członek Prezydium Rady Języka Polskiego PAN, wiceprzewodniczący Zespołu Języka Religijnego RJP, wiceprzewodniczący Komisji Językoznawstwa Oddziału PAN w Krakowie. Autor ponad 200 prac naukowych. ■

*„Chcesz być silny, bądź pokorny. Chcesz pomagać innym,
rób to tak jak z grą na instrumencie.
Nastroj instrument tak, by każdy kto Ciebie usłyszy,
ukoił gniew, ból, i szukał w Tobie nuty na dni smutne i ponure”*
Jan Paweł II

Świąteczna Iskierka Nadziei!

tekst, zdjęcia: Małgorzata Krzyżowska, pedagogika I rok SUM

Pomoc innym to szczególny gest, a radość obdarowanych – wspaniały dar. Przekonało się o tym prawie 80 studentów z naszego uniwersytetu, którzy zaangażowali się w coroczną akcję „Świąteczna Iskierka Nadziei” dla podopiecznych Hospicjum Domowego Maryi Królowej Apostołów w Krakowie.

Wydarzenie to jest już pewnego rodzaju tradycją na naszym uniwersytecie. Co roku, w okolicach 6 grudnia, przygotowywane są paczki świąteczne dla osób, które zostały objęte opieką hospicjum. Podopieczni, których na ten moment jest około 30, to osoby dorosłe z chorobą nowotworową, osoby w trakcie chemio- lub radioterapii, ale również osoby przewlekle chore. Szczególną troską objęci są Ci, którzy tę trudną sytuację przeżywają w samotności. Hospicjum zapewnia podopiecznym zarówno systematyczną opiekę medyczną, jak również pomoc wolontariuszy. Ochotnikami, którzy także angażują się w działalność wspomnianej organizacji, są również studenci Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II. Co roku dokładają swoją cegiełkę w postaci przygotowania kilku paczek dla chorych. W akcję zaangażowane są głównie osoby z kierunku pedagogika – zarówno z pierwszego, jak i drugiego stopnia. Jednak w tym roku dołączyli również studenci I roku filozofii I stopnia oraz IV roku psychologii, co dało ogromną radość, że akcja z roku na rok coraz bardziej się rozszerza w murach naszego uniwersytetu.

Tegoroczna akcja była skupiona na przygotowaniu paczek świątecznych dla 4 podopiecznych Domowego Hospicjum Maryi Królowej Apostołów w Krakowie. Były to głównie paczki żywnościowe, w których znalazły się podstawowe produkty, takie jak: konserwy mięsne, konserwy rybne, herbaty, kawy, ale również produkty typowo świąteczne, które w okolicach Świąt Bożego Narodzenia mają szczególną wartość. Ponadto w paczkach pojawiły się artykuły chemiczne (mydła, płyny do naczyń, chusteczki itp.) Co więcej, studentom udało się skomponować 10 dodatkowych upominków, w których znalazła się kawa, herbata, a także coś słodkiego. Koszt wszystkich paczek to 2 tys. złotych.

Finał akcji odbył się 13 grudnia, kiedy to 14 studentów z ks. Grzegorzem Godawą na czele wybrało się do części podopiecznych hospicjum, aby wprowadzić odrobinę radości do ich domów. Tymczasem odrobina radości przerodziła się w ogrom szczęścia! Uśmiechy, jakie wywołała wizyta studentów u chorych, sprawiły wzruszenie u wszystkich. Słowa wdzięczności, które padały z ust podopiecznych, były tak liczne, że aż sprawiały trudność, by zapamiętać wszystkie. Jednak zdanie, które utkwiło w głowie studentom najbardziej, brzmiało następująco: „Wasze przyście sprawiło mi tyle radości, że nie zapomnę go do końca życia”. ■

Graduacja 2023 absolwentów dziennikarstwa UPJPII hołdem dla ks. prof. Michała Drożdża (24 VI 2023)

tekst: IDMiKS, zdjęcia: Grzegorz Finowski

Graduacja studentów studiów magisterskich kierunków dziennikarstwo i komunikacja społeczna oraz komunikowanie promocyjno-wizerunkowe - reklama, branding, public relations to każdego roku dzień wyjątkowo uroczysty, bo jakże ważny i wyczekiwany, na radość którego zapracować sobie trzeba przez kilka lat niejednokrotnie bardzo wyczerpującą pracę. I choć zawsze łezka się w oku kręci, bo to przecież zakończenie jakże ważnego etapu życia, pożegnania się z murami UPJPII, to jednak świeżo zdobyte dziennikarskie szlify cieszą niezmiernie, otwierając drogę do nowych obszarów życia, nowych możliwości.

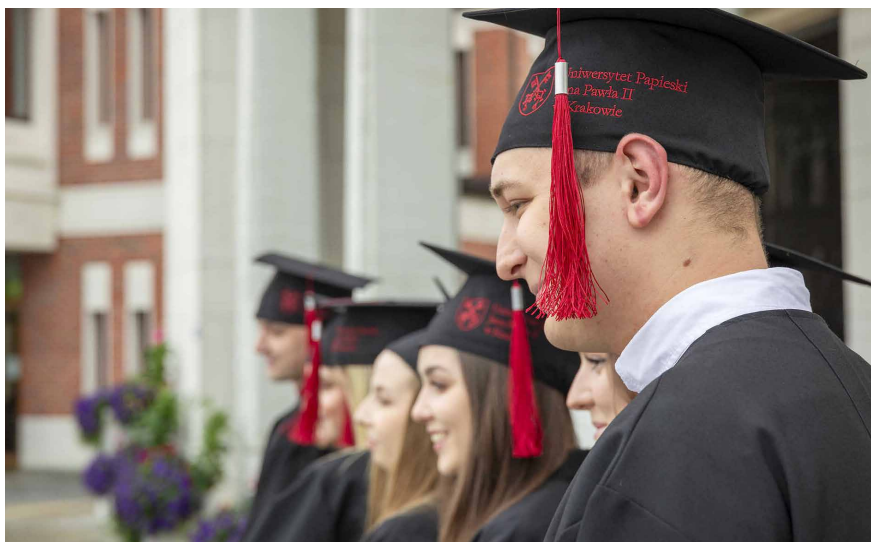
Studenci już wszystko przygotowali, goście zostali zaproszeni, pozostało oczekiwać na radosne świętowanie. W sobotę, 24 czerwca w Centrum Jana Pawła II, Kraków, ul. Totus Tuus 34 birety miały „pójść w górę”... Plany przerwała śmierć ks. prof. Michała Drożdża, dziekana Wydziału Nauk Społecznych, który zmarł 15 czerwca br., a przecież każdego roku podczas graduacji był obecny, cieszył się radością studentów, gratulował, błogosławił na dalsze lata.

„Śmierć Księdza Profesora Michała Drożdża jest dla nas wszystkich bardzo bolesna i wciąż trudno jest znaleźć słowa i zebrać myśli” – napisali studenci IDMiKS oraz KPW UPJPII do wszystkich zaproszonych gości, zachęcając jednocześnie do udziału we wspólnej modlitwie podczas Mszy św. w intencji swojego drogiego Profesora i Dziekana, która decyzją studentów odprawiona została w dniu i w miejscu planowanej graduacji 24 czerwca 2023 r.

„To Wy będziecie budować lub burzyć – mówił rektor UPJPII ks. prof. Robert Tyrąła, który również przewodniczył Mszy św. w Sanktuarium św. Jana Pawła II – dziś jest moment zakończenia studiów, ale Wasza odpowiedzialność dopiero się teraz zaczyna. Pamiętajcie, że można słowem człowieka zabić i zniszczyć, można też pomóc dalej żyć i podać rękę oraz serce. Budować, nie burzyć!

Tego, jak sędzę, uczył Was także zmarły w ubiegłym tygodniu ks. Dziekan Michał Drożdż. Jemu zależało na Was, on Was kochał, tacy jacy jesteście, on na Was liczył i Wam wierzył. Czy zatem dziś nie jest ten moment, że właśnie on pokazuje Wam po raz kolejny właściwą drogę? On był takim dla Was Janem Chrzcicielem pokazującym Boga i to, co najważniejsze w życiu. Teraz jest Wasza kolej. Macie go w tym godnie zastąpić właśnie Wy!” ■

Dzieci z placu wojny – koncert z aukcją charytatywną dla dzieci w Ukrainie

Studenci II roku specjalizacji projektowanie promocyjne na kierunku komunikowanie promocyjno-wizerunkowe – reklama, branding, public relations w Instytucie Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej WNS UPJPII zorganizowali koncert charytatywny połączony z aukcją przedmiotów, którego celem było zebranie środków na renowację placu zabaw znajdującego się w pobliżu Centrum św. Marcina w Ukrainie.

„Codziennie z tego placu zabaw korzysta około 100 dzieci, w tym podopiecznych Centrum, którym wojna odebrała dzieciństwo i sprawiła, że w ich życiu beztroska została zastąpiona przez strach i niepewność o to, co przyniesie jutro. Odbudowując plac zabaw, chcielibyśmy zwrócić im chociaż część tej beztroski i radości, jaką powinno nieść dzieciństwo” – mówili organizatorzy wydarzenia.

Koncert odbył się 2 czerwca 2023 r. w krakowskim klubie „Tu i Ówdzie” działającym przy ul. Wiślniej 5. Zagrały

zespoły Rollhour i Kapitan Żyroskop. Biletami były cegiełki, a sami studenci poprowadzili przygotowaną przez siebie aukcję, podczas której można było stać się posiadaczem atrakcyjnych przedmiotów: biżuterii i wyrobów ceramicznych, maskotek wykonanych przez studentki, filiżanek pochodzących z orientalnych krajów, trudno też nie wspomnieć o ukulele, z którym to instrumentem muzykom na pewno rozstać się nie było łatwo... a jednak! Była również możliwość wylicytowania kolacji z rektorem UPJPII!

Klub przy Wiślniej „pękał w szwach”, nie zabrakło nawet p. prorektor prof. UPJPII Małgorzaty Dudy, która również w aukcji ochoczo wzięła udział. Atrakcyjność przedmiotów, a nade wszystko chęć pomocy dzieciom z Ukrainy sprawiły, że bez mała wszystkie przedmioty znalazły nowych właścicieli. Ukoronowaniem aukcji był koncert charytatywny. ■

Sztuczna Inteligencja w Edukacji Szkoły Wyższej – nowy projekt ERASMUS+ na Wydziale Nauk Społecznych

tekst, zdjęcia: Tomasz Książ

23 listopada na Uniwersytecie Florida w Walencji odbyło się spotkanie inauguracyjne projektu AISS Artificial Intelligence for Studies and Support in Higher Education (KA220-HED-98CE8144). W skład partnerstwa współpracującego nad zagadnieniami związanymi z wykorzystywaniem sztucznej inteligencji w szkolnictwie wyższym oprócz gospodarza spotkania i naszej uczelni wędą Universität Bayreuth w Niemczech oraz Kauno Technologijos Universitetas na Litwie.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach akcji KA220 Partnerstwa strategiczne na rzecz edukacji wyższej, którego koordynatorem jest dr hab. Bożena

Majerek, prof. UPJPII, będzie realizowany na Wydziale Nauk Społecznych do listopada 2025 r. Wśród głównych rezultatów projektu można wymienić: przygotowanie kompendium dla nauczycieli akademickich, platformę zawierającą instrukcje dotyczące wykorzystania narzędzi AI w procesie edukacyjnym czy wydarzenia upowszechniające, umożliwiające wymianę opinii i doświadczeń związanych ze stosowaniem sztucznej inteligencji w procesie nauczania.

Więcej informacji pojawi się wkrótce na stronie internetowej i Facebooku projektu.

<https://www.facebook.com/aissproject> ■

Goście z Uniwersytetu Mateja Bela odkrywają tajniki kształcenia wyższego na UPJPII

tekst: Aleksandra Mirek-Rogowska, zdjęcia: Tomasz Książ

W dniach od 27 listopada do 1 grudnia 2023 r. na naszej uczelni gościli Branislava Bobáková z Biura Marketingu Współpracy Międzynarodowej, Public Relations i Trzeciej Misji (Marketing Office for International Cooperation, Public Relations and Third Mission) oraz

Janka Korčoková z Działu Edukacji (Department of Education) Uniwersytetu Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy (Słowacja). Nasi goście przyjechali do nas w ramach Staff Mobility for Training programu Erasmus+. Wizyta, oparta na wymianie doświadczeń, obserwacji pracy naszych pra-

owników oraz porównywaniu procedur, była pełna fascynujących wydarzeń i intensywnych dyskusji.

Podstawowym celem spotkań było zgłębienie różnych aspektów związanych z promocją międzynarodową, realizacją projektów edukacyjnych, wdrożeniowych i naukowych. Jednak to nie jedyne tematy, które znalazły się na agendzie. W trakcie rozmów w Biurze Współpracy Międzynarodowej z Tomaszem Kniazem (koordynatorem ds. współpracy międzynarodowej) oraz Moniką Smyth (uczelnianym koordynatorem programu Erasmus+) duże zainteresowanie budziły również projekty z zakresu Service Learning, stanowiącego innowacyjny aspekt edukacji, integrując naukę z działaniami społecznymi. Jest to niezwykle ważna i coraz bardziej popularna forma nauki poprzez służbę, polegająca na prowadzeniu działań edukacyjnych, których zadaniem jest budowanie pomostu między wiedzą uzyskiwaną w toku studiów a praktyczną nauką społecznej odpowiedzialności.

Rozległe możliwości współpracy pomiędzy uczelniami były widoczne zarówno podczas rozmów w Biurze Współpracy Międzynarodowej, jak również zwiedzania biblioteki uniwersytetu. Goście mieli okazję przyrzeć się zarówno codziennym operacjom biblioteki, jak i unikalnym zbiorom, co skłaniało do refleksji nad różnicami i podobieństwami w podejściu do zarządzania zasobami naukowymi. Po eksploracji biblioteki uwaga przeniosła się na fascynujący świat kampusu. Studenckie studio telewizyjne i radiowe oraz innowacyjne laboratoria zajmujące się badaniami nad

rozszerzoną rzeczywistością i nowymi mediami wywołały u gości entuzjazm. To unikalne doświadczenie pozwoliło na zanurzenie się w nowatorskich technologiach, które stanowią istotny element dzisiejszej edukacji.

Wizyta w Dziale Nauczania była czasem pogłębionych rozmów na temat organizacji studiów, procesu rekrutacji oraz kształtowania nowoczesnych programów edukacyjnych na szczeblu studiów wyższych. Głównym przewodnikiem po tym świecie była Aleksandra Mirek-Rogowska (koordynator ds. wymiany studenckiej i uczestniczka wymiany studenckiej w Irlandii i Czechach w ramach programu Erasmus+) i Anastasia Zakharkina (koordynator obsługi procesu rekrutacji na studia wyższe, a także uczestniczka wymiany studenckiej we Francji w ramach programu Erasmus+). Spotkania te nie tylko pozwoliły na wymianę najlepszych praktyk, ale także na identyfikację wspólnych wyzwań i poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań.

Ta dynamiczna wymiana doświadczeń nie tylko poszerzyła perspektywę funkcjonowania obu uczelni, ale także zainicjowała potencjalne projekty współpracy. Program Erasmus+ kontynuuje swoją rolę jako katalizator międzynarodowej współpracy w dziedzinie edukacji, otwierając drzwi do nowych możliwości i inspirujących partnerstw. To wyjątkowe wydarzenie nie tylko przyniosło konkretne korzyści obu uczelniom, ale także podkreśliło wagę międzynarodowej współpracy w dynamicznym środowisku edukacyjnym. ■

Studenci UPJPII w International Max Reger Organ Academy

tekst, zdjęcia: Filip Presseisen

W dniach od 9 do 16 września 2023 r. dwóch studentów kierunku muzyka kościelna (Michał Laskowski oraz Kornel Drzazga) wzięło udział w International Max Reger Organ Academy 2023 na terenie południowych Niemiec. To wyjątkowe wydarzenie, organizowane w ramach projektu Erasmus+, przyciągnęło studentów i wykładowców z uniwersytetów i akademii muzycznych 6 krajów (z USA, Węgier, Niemiec, Łotwy, Rumunii).

Akademii rozpoczęła koncert studentów, podczas którego Kornel Drzazga w brawurowy sposób wykonał III Sonatę Mendelssohna-Bartholdy'ego.

Po trzydniowym objeździe po bezcennych historycznych, zabytkowych organach w miejscowościach, takich jak: Fährbrück, Amlshagen, Bad Wimpfen, Giengen an der Brenz, Hoffenheim, Maihingen, Neresheim, Neuhausen

auf den Fildern rozpoczęło międzynarodowe sympozjum nt. twórczości organowej Maxa Regera oraz problematyki związanej z kwestiami interpretacji dzieł tego kompozytora z udziałem wybitnych profesorów muzykologii (Augsburg, Monachium; oprócz tego przedstawiciele Instytutu Maxa Regera w Karlsruhe). W prelekcjach oraz pokazie instrumentów uczestniczył też czynnie dr Filip Presseisen, wykładowca Instytutu Muzyki Kościelnej (Wydział Historii i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII).

Kontakt z wymienionymi instrumentami stanowi z reguły kamień milowy w rozwoju każdego studenta, pozwalając na zrozumienie historycznych brzmień – taką szansę porównać można jedynie do możliwości gry na zachowanych skrzypcach Stradivariusa. ■

Inauguracja roku akademickiego 2023/2024 na Uniwersytecie Trzeciego Wieku

tekst: Teresa Partyka, zdjęcia: Marta Obrok

W dniu 30 października 2023 r. miała miejsce uroczysta inauguracja roku akademickiego 2023/2024 na Uniwersytecie Trzeciego Wieku, działającym przy Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie. Uroczysta Msza św. odbyła się w kaplicy uniwersyteckiej przy ulicy Bernardyńskiej 3. W koncelebrze wzięli udział: Jego Magnificencja Rektor ks. prof. dr hab. Robert Tyrała, ks. prof. dr hab. Jan Dziedzic, dziekan Wydziału Teologicznego, a równocześnie dyrektor Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz ks. dr Grzegorz Wąchol. Na uroczystość przybyli licz-

nie słuchacze Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Piękną oprawę muzyczną uroczystości zapewnił chór Uniwersytetu Trzeciego Wieku, prowadzony przez p. Alicję Wolińską.

Msza św. rozpoczęła się pieśnią pt. *Zawitaj, Królowo Różańca Świętego*, po odśpiewaniu której głos zabrał ks. rektor Robert Tyrała, który powitał wszystkich zebranych i podziękował za zaproszenie na tę uroczystość oraz możliwość przebywania w tej wyjątkowej wspólnotce.

Homilię do zebranych skierował ks. prof. Jan Dziedzic, który powiedział:

Jezus jest dla kobiety z dzisiejszej Ewangelii tym, który przywrócił jej na nowo sens egzystencji. Została ona uzdrowiona fizycznie ze swej niemocy i duchowo, gdyż otrzymała godność i skierowała się ku Bogu. Spotkanie z Jezusem uzdrowia człowieka i przywraca mu należny szacunek oraz właściwe miejsce w społeczeństwie. Jezus, uzdrawiając człowieka, przeciwstawia się wykluczeniu kogokolwiek i nie pozostawia nas samych. Możemy zawsze na Niego liczyć. Dzisiejsza Ewangelia pokazuje także, jaką wielką godność ma każdy człowiek. Jezus bez wahania uzdrawiał nawet w szabat, co wywołało protesty, ponieważ było naruszeniem święta.

Czytamy w Ewangelii, że przełożony synagogi był oburzony tym, że Jezus uzdrawiał w szabat. Jezus nie sprzeciwia się szabatowi, ale daje jego właściwą interpretację. Pokazuje, jaka jest cena człowieka i jakie jest jego znaczenie. Człowiek nie może być odsunięty na drugi plan, nawet w szabat. Uzdrawiając kobietę, Jezus pokazuje, kim jest człowiek i jaka jest jego wartość oraz jego niepowtarzalna wielkość. Człowiek jest wielki nie przez to, co posiada, ale przez to, kim jest.

Godności człowieka nie mierzy się zatem stanem zdrowia, ilością posiadanych dóbr materialnych czy prestiżem społecznym. Kobieta z dzisiejszej Ewangelii nie posiadała właściwie nic. Miała jednak ludzką godność otrzymaną od Boga, godność człowieka, która określa, kim on jest. Każdy człowiek jest dzieckiem Boga, stworzonym na Jego obraz i podobieństwo. Pan Jezus, patrząc na kobietę, widzi w niej obraz Boga. Nie przechodzi obok niej obojętnie. Jezus nie chce

człowieka stracić, z nikogo nie chce zrezygnować. W życiu kobiety przez osiemnaście lat nic się nie zmieniło. Jej życie uległo radykalnej zmianie dopiero po spotkaniu z Jezusem. Kobieta stała się zupełnie innym człowiekiem.

W naszym życiu może być podobnie. Przez wiele lat nie ma żadnych zmian, ale nie musi tak być. Historia Kościoła przytacza życiorysy wielu świętych, które mówią o tym, jak oni się zmieniali dzięki Jezusowi. Ich życie przed spotkaniem z Chrystusem było dalekie od ideału. Dopiero spotkanie z Nim doprowadziło do ich uzdrowienia.

Drodzy Seniorzy, rozpoczynamy uroczyste nowy rok akademicki, wraz z ks. Rektorem, któremu bardzo dziękuję za obecność i wsparcie. Przed nami rok wykładów, ćwiczeń oraz warsztatów. Będziemy pielgrzymować do sanktuariów, zwiedzać zabytki Krakowa, poprawiać kondycję fizyczną i duchową, uczyć się informatyki i języków obcych. Być może zagramy w kolejnej sztuce, napiszemy kilka ikon. To są wszystkie propozycje dla naszego dalszego rozwoju, aby dokonała się w nas zmiana na lepsze. W tym rozwoju pomagają nam Jezus Chrystus. On nas wspiera, błogosławi i prowadzi.

Pod koniec uroczystości również zabrał głos ks. prof. Jan Dziedzic, który podziękował wszystkim osobom zaangażowanym w działalność Uniwersytetu Trzeciego Wieku za ich pomoc i wsparcie. Podziękował również księżom sprawującym Eucharystię i wszystkim zebranych za obec-

ność oraz poprosił ks. Rektora o wręczenie indeksów słuchaczom, którzy w obecnym roku akademickim rozpoczynają studia na UTW. Wszystkim studentom Uniwersytetu Trzeciego Wieku dyrektor UTW życzył udanego roku akademickiego. ■

Jesienne Planty Krakowskie

tekst i zdjęcia: Agnieszka Zawadzka – przewodnik

W dniu 20 października 2023 r., w samo południe, nie bacząc na prognozy pogody zapowiadające deszcz, 30-osobowa grupa studentów Uniwersytetu Trzeciego Wieku wyruszyła na spacer jesiennymi Plantami. Pogoda dopisała, uczestnicy słuchali opowieści o historii Plant, murów obronnych i innych budowli. Poznali ciekawostki o życiu, które niegdyś toczyło się na Plantach. Historie były wesołe, czasem smutne, skłaniające do zadumy – tak jak życie

ludzi, których losy w różny sposób splotyły się z Plantami i którzy napisali historię tego niezwykłego miejsca. Spacer rozpoczął się u wylotu ulicy Siennej, a zakończył pamiątkowym zdjęciem przy pomniku Jana Matejki, wielkiego człowieka, który zapewne nie raz po Plantach się przechadzał. Z Państwem, słuchaczami UTW UPJPII, był to niezwykle miło spędzony czas. ■

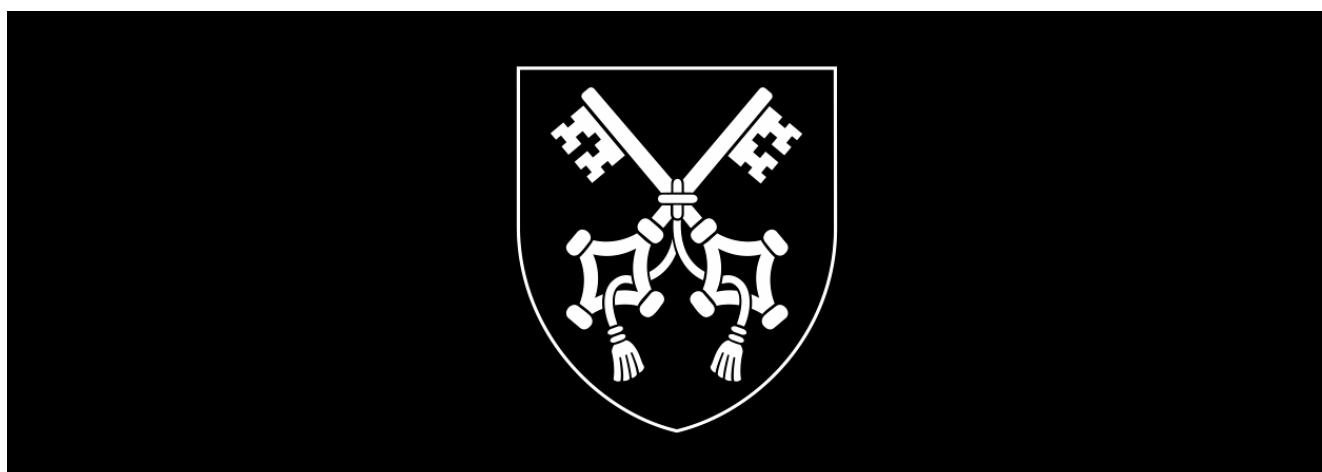

10 sierpnia 2023 r. zmarł prof. dr hab. Marian Śnieżyński – wybitny pedagog, nauczyciel akademicki i autor licznych publikacji naukowych

Prof. Marian Emil Śnieżyński przez lata był związany z Uniwersytetem Pedagogicznym im. KEN w Krakowie i Akademią Ignatianum. Pełnił szereg odpowiedzialnych funkcji, m.in. prorektora UP w Krakowie ds. dydaktycznych, prodziekana Wydziału Humanistycznego UP oraz kierownika Katedry Dydaktyki Ogólnej UP. Był również członkiem Komisji Ekspertów Ministra Edukacji Narodowej oraz członkiem PAN. W 1989 r. rozpoczął pracę na Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie i doprowadził do powstania na Wydziale Teologicznym Katedry Pedagogiki, która służyła ówczesnym trzem wydziałom. Dnia 1 stycznia 2004 r. przeszedł na emeryturę, jednak nie zaprzestał swoich działań na rzecz PAT, a później Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Przez dwanaście lat – od 2010 r. był członkiem Rady Fundacji im. Świętej Królowej Jadwigi dla UPJPII w Krakowie.

W swojej twórczości naukowej i dydaktycznej podkreślał znaczenie edukacji opartej na dialogu jako drodze rozwoju człowieka. Jego wkład w rozwój pedagogiki, a szczególnie dydaktyki dialogu, jest nieoceniony. ■

Zmarł śp. ks. prałat Tomasz Chmura, wieloletni wykładowca teologii moralnej na Papieskiej Akademii Teologicznej, kanonik senior Kapituły Kolegiaty św. Anny w Krakowie (22 VIII 2023)

Ksiądz Prałat dr. Tomasz Chmura przez wiele lat był pracownikiem naukowym naszej uczelni, gdzie został zatrudniony 1 października jako asystent, a w 1973 r. jako adiunkt. Poświęcając się nauczaniu teologii moralnej, był zatrudniony na naszej uczelni do 21 grudnia 2003 r. Pełnił funkcję sekretarza Rady Wydziału Teologicznego po jego odnowieniu.

Ks. Tomasz Chmura urodził się 21 grudnia 1937 r. w Choczni, tam też uczęszczał do szkoły podstawowej, by w 1952 r. rozpocząć naukę w Małym Seminarium Duchownym w Krakowie. Po zdanym egzaminie maturalnym we Wrocławiu w 1956 r. wstąpił do Metropolitalnego Seminarium Duchownego Archidiecezji Krakowskiej. Świecenia kapłańskie otrzymał z rąk wikariusza kapitulnego bp. Karola Wojtyły na Wawelu w roku 1962. Po święceniach przez rok oddawał się pracy duszpasterskiej jako wikariusz w Liszkach. Ale już w roku 1963 ks. Tomasz Chmura wrócił do seminarium duchownego w Krakowie, gdzie był prefektem w latach 1963–1968.

W roku 1965 otrzymał tytuł licencjata teologii na podstawie rozprawy pt. *Rola dogmatycznych założeń w metodologicznej strukturze teologii moralnej B. Häringa*, pisanej pod kierunkiem ks. prof. Ignacego Różyckiego. Po licencjacie został zatrudniony w Papieskim Fakulcie Teologicznym w Krakowie jako asystent w Katedrze Teologii Moralnej. Cztery lata później, w roku 1971, ks. Tomasz Chmura obronił doktorat pisany również pod kierunkiem ks. prof. Ignacego Różyckiego pt. *Rola idei naśladowania Chrystusa w teologii moralnej F. Tillmana*.

Następnie, tuż po obronie, ks. dr Tomasz Chmura został wysłany na Zachód, gdzie spędził dwa lata, poznając ośrodki teologiczne w Wiedniu, Rzymie, Fryburgu i Lowanium. W latach 1978–1979 przebywał w Waszyngtonie na Katolickim Uniwersytecie Ameryki. Po powrocie z pierwszego zagranicznego wyjazdu, w 1973 r., ks. dr Tomasz został zatrudniony jako wykładowca na Wydziale Teologicznym w Krakowie.

W archiwum odnotowano jego udział w Międzynarodowym Kongresie Teologii Moralnej w Rzymie (7–12 kwietnia 1986 r.) oraz w spotkaniach moralistów w ramach Komisji Episkopatu Polski. Był to czas, w którym głównie poświęcił się pracy dydaktycznej i jako wykładowca na Wydziale Teologicznym w Krakowie przekształconym następnie w Papieską Akademię Teologiczną. ■

Zmarł ks. prof. dr hab. Jan Wal, wieloletni wykładowca teologii pastoralnej Papieskiej Akademii Teologicznej (27 VIII 2023)

Ks. prof. dr hab. Jan Wal urodził się w Przeczycy (woj. podkarpackie) 12 maja 1942 r. Świecenia kapłańskie przyjął 3 kwietnia 1966 r. z rąk ówczesnego arcybiskupa metropolity Karola Wojtyły. W latach 1966–1977 był wikariuszem w parafiach: św. Wojciecha i św. Katarzyny w Jaworznie, Nowej Hucie-Bieńczycach, Najświętszego Salwatora w Krakowie i św. Szczepana w Krakowie.

W roku 1977 kard. Wojtyła wyznaczył go do pracy w Kurii Metropolitalnej na stanowisku dyrektora Wydziału Duszpasterstwa Charytatywnego. Pełnił tę funkcję do połowy roku 1986, kiedy to kard. Franciszek Macharski skierował go na stypendium naukowe Uniwersytetu Louvain-la-Neuve w Belgii.

W roku 1968 podjął specjalistyczne studia licencjackie na Papieskim Wydziale Teologicznym w Krakowie. W 1973 r. opublikował książkę *Stowarzyszenia misyjne duchowieństwa i środowisk uniwersyteckich w Polsce*, która stanowiła podstawę późniejszego licencjatu, obronionego w 1976 r. Pracę doktorską *Problem dialogu w nauce Vaticanum II oraz w orzeczeniach Stolicy Apostolskiej z okresu concilium i postconcilium* sfinalizował pod kierunkiem ks. bp. prof. dr. hab. Tadeusza Pieronka w 1981 r. Trzy lata później habilitował się na podstawie pracy *Soborowa wizja duszpasterstwa charytatywnego. Studium pastoralno-kanoniczne*.

Zajęcia dydaktyczne z teologii pastoralnej i socjologii religii w Papieskiej Akademii Teologicznej podjął w 1987 r. Od 1987 pełnił funkcję kierownika katedry, najpierw Teologii Pastoralnej, a po podzieleniu tej katedry w roku 1998 – Teologii Pastoralnej Ogólnej. Przez dwie kadencje był opiekunem specjalizacji z teologii praktycznej. W 1989 r. został mianowany docentem, w 2000 r. uzyskał tytuł naukowy profesora i stanowisko profesora nadzwyczajnego, w 2006 r. zaś profesora zwyczajnego.

To właśnie Ksiądz Profesor Jan Wal rozpoczął to, co dzisiaj jest bardzo ważnym kierunkiem kształcenia na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie, czyli dziennikarstwo. On właśnie przygotował propozycję organizacji zajęć na kierunku środków społecznego przekazu (1997), a także Podyplomowego Studium Dziennikarskiego.

Razem ze śp. ks. prof. Andrzejem Baczyńskim tworzyli fundamenty, a w rezultacie doprowadzili do powstania Wydziału, na którym dziennikarstwo z różnymi kierunkami i specjalnościami cieszy się wciąż niesłabnącą popularnością wśród młodych ludzi wybierających kierunek kształcenia. Na tych korzeniach procedowane jest obecnie utworzenie nowego Wydziału Mediów, Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej.

Ks. prof. Jan Wal jest autorem wielu publikacji naukowych: książek, artykułów, recenzji, haseł encyklopedycznych i słownikowych. Jest także współautorem podręcznika, wielu pomocy duszpasterskich, wywiadów. Łącznie ten dorobek liczy ponad 120 pozycji. Swój talent ks. Jan Wal realizował także na gruncie literatury. Czytelnicy „Tygodnika Powszechnego” oraz „Źródła. Tygodnika Rodzin Katolickich” znają dobrze jego wiersze, tam bowiem ukazywały się najczęściej. Znany jest także zbiór jego rozważań z 1995 r. *By nie żyć nadaremnie*.

Był promotorem 11 rozpraw doktorskich, 24 prac licencjackich oraz 112 prac magisterskich, autorem 31 recenzji doktorskich, 15 habilitacyjnych oraz 14 recenzji w przewodach do tytułu profesora nauk teologicznych. Uczestniczył czynnie w pracach Synodu Duszpasterskiego Archidiecezji Krakowskiej (1972–1979) oraz drugiego Polskiego Synodu Plenarnego (1991–1999). Przez ponad 20 lat (od 1984 r.) pełnił funkcję członka, a później konsultora Komisji Charytatywnej Episkopatu. Swoim bogatym doświadczeniem charytatywnym wspierał także odradzającą się Caritas Polska.

W latach 1988–1990 i 1991–1996 przez kilka kadencji piastował stanowisko Prezesa Polskiego Towarzystwa Teologicznego, a w okresie 1990–1991 kierował pracami Sekcji Wydawniczej Polskiego Towarzystwa Teologicznego. W 1992 r. został wybrany na Przewodniczącego Sekcji Pastoralistów Polskich, pełniąc swe obowiązki przez dwie pięcioletnie kadencje do roku 2002. Nawiązał w tym czasie bliską współpracę z pastoralistami słowackimi, czeskimi i austriackimi.

Był wielokrotnie odznaczany i wyróżniany. Wśród nagród jest list dziękczynny, wraz z medalem uniwersyteckim Universitas Jagellonica Cracoviensis, rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. dr. hab. Józefa A. Gierowskiego „Za udzieloną pracownikom Uniwersytetu i ich rodzinom pomoc charytatywną w latach 1981–1983”. Posiada odznaczenia międzynarodowej katolickiej instytucji pomocowej Malteser Hilfsdienst i ekumenicznego dzieła pomocy Lazarus Hilfswerk oraz złotą odznakę Towarzystwa Walki z Kalectwem. Wyróżniono go również Nagrodą Rektora Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie za wybitne i twórcze osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne w Akademii. Został także uhonorowany Złotym Krzyżem Zasługi, nadanym przez Prezydenta RP decyzją z dnia 4 grudnia 2006 r. Wśród wszystkich wyróżnień, jakie otrzymał ks. Wal, szczególny wymiar miało dla Niego nadanie Mu statusu kanonika gremialnego Kapituły Kolegiaty św. Anny w Krakowie. ■

Zmarła Wanda Półtawska, wieloletnia wykładowczyni naszej Uczelni (25 X 2023)

źródło, zdjęcie: Biuro Prasowe Archidiecezji Krakowskiej

Wieloletnia wykładowczyni naszej Uczelni, organizatorka i kierowniczką Instytutu Teologii Rodziny, lekarka i obrończyni życia, członkini Papieskiej Akademii Życia, przyjaciółka Jana Pawła II, matka czworga dzieci. Odznaczona

m.in.: Orderem Orła Białego, Orderem Odrodzenia Polski – Polonia Restituta, Medalem „Pro Bono Poloniae”, Krzyżem Komandorskim Orderu Świętego Grzegorza Wielkiego, Krzyżem „Pro Ecclesia et Pontifice”, Odznaką Honorową Województwa Małopolskiego – Krzyżem Małopolski.

O Janie Pawle II mówiła: „O to właśnie dbał Papież: o zbawienie wszystkich ludzi, on próbował uratować od piekła każdego. Kochał wszystkich ludzi, zapytany, czy nie męczy go tłum, odpowiedział: «Nie ma tłumy, są rzesze osób»”.

Wanda Półtawska urodziła się 2 listopada 1921 r. w Lublinie. Jako młoda dziewczyna została harcerką, a podczas II wojny światowej przystąpiła do walki konspiracyjnej. Została aresztowana przez Gestapo, była więziona, torturowana i przesłuchiwana. Zesłano ją do Ravensbrück, gdzie przeprowadzano na niej eksperymenty pseudomedyczne. Przed zakończeniem wojny wywieziono ją od obozu w Neustadt-Glewe, gdzie przebywała do 7 maja 1945. „Pani Wanda w młodszych latach przeszła przez piekło więzień i obozów koncentracyjnych. W tym tygłu cierpienia i ponizienia wyłoniło się jednak złoto jej miłości i służby” – mówił o Zmarłej kard. Stanisław Dziwisz w rocznicę jej 100. urodzin, dodając, że tą drogą szła przez całe życie jako żona i matka, jako lekarz i nauczyciel akademicki. „Całym sercem i duszą oddała się wielkiej sprawie obrony ludzkiego życia od jego poczęcia. Oddała się sprawie rodziny, przygotowania młodych do projektu pięknej małżeńskiej miłości. Uczyla słowem, prawością życia i niezłomną postawą, nie poddając się władzy w okresie panowania dyktatury komunistycznej” – podkreślił wtedy.

W 1951 r. ukończyła medycynę na Uniwersytecie Jagiellońskim, uzyskała tam specjalizację i doktorat z psychiatrii. Pracowała jako wykładowca akademicki, w 1967 r. zorganizowała Instytut Teologii Rodziny przy Papieskim Wydziale Teologicznym w Krakowie i kierowała nim przez 33 lata.

Angażowała się w kampanię na rzecz upamiętnienia ofiar obozu Ravensbrück, uczestniczyła w pracach Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce. „Moją troską jest, by młodzi byli ludźmi, bo ja w swoim życiu spotkałam nie-ludzkich mężczyzn i nieludzkie kobiety. Wojna się skończyła, ale jej skutki wciąż trwają. Najstraszniejszym z nich jest zniżenie wartości życia, co widzimy w dramatach aborcji i eutanazji” – pisała w liście otwartym w sprawie pamięci o ofiarach Ravensbrück.

W latach 50. poznała ks. Karola Wojtyłę. Ich wieloletnia przyjaźń doprowadziła do bliskiej współpracy i wymiany korespondencji. „Z ich przyjaźni i duchowej więzi zrodziło się dobro, które ubogaciło Kościół nie tylko w naszej ojczyźnie. Nie muszę dodawać, jak Jan Paweł II cenił prawość, mądrą myśl, doświadczenie i żarliwe zaangażowanie Pani Doktor w wielkie sprawy człowieka, rodziny i społeczeństwa” – mówił kard. Stanisław Dziwisz.

Św. Jan Paweł II nazwał ją nawet swoją siostrą. „O to właśnie dbał Papież: o zbawienie wszystkich ludzi, on próbował uratować od piekła każdego. Kochał wszystkich ludzi, zapytany, czy nie męczy go tłum, odpowiedział: «Nie ma tłumy, są rzesze osób»” – mówiła o św. Janie Pawle II.

W swoich poglądach pozostawała zawsze jednoznaczna. Była działaczką pro-life i obrończynią życia poczętego. „Macie i musicie planować świętość, działanie, ale nie życie, bo nie macie władzy, żeby dać życie. Każde dziecko jest bowiem dziełem Boga, a nie człowieka” – powiedziała. ■

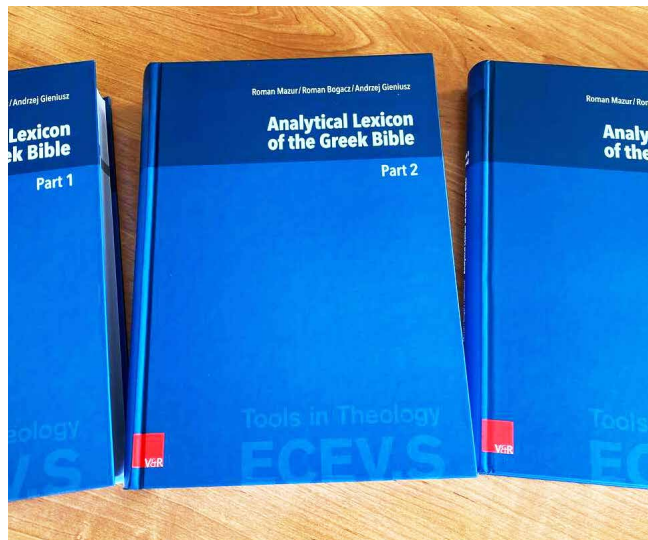
Zmarł ks. Andrzej Sosnowski CR, wieloletni prodziekan WPK UPJPII (17 XI 2023)

Ks. Andrzej Sosnowski CR, wieloletni prodziekan Wydziału Prawa Kanonicznego UPJPII, absolwent Wydziału Prawa Kanonicznego Papieskiego Uniwersytetu Gregoriańskiego w Rzymie, sędzia Sądu Metropolitalnego w Krakowie, prawnik Prowincji Polskiej Zgromadzenia Zmartwychwstania Pana Naszego Jezusa Chrystusa.

Ks. Andrzej Sosnowski był bardzo serdeczny dla studentów oraz współpracowników Wydziału Prawa Kanonicznego. Zawsze uśmiechnięty, spokojny, optymistycznie nastawiony do życia, otwarty na argumenty, epatujący radością swojego powołania zakonnego – wspominają śp. ks. Sosnowskiego pracownicy UPJPII.

Urodził się w Bukowej w 1974 r. Wstąpił do Zgromadzenia Zmartwychwstania Pana Naszego Jezusa Chrystusa (CR), święceń zakonne przyjął w roku 2000, był doktorem prawa kanonicznego. Odszedł do Domu Ojca w Rzymie, po kilku latach walki z długą i wyczerpującą chorobą, którą znosił z niezwykłą cierpliwością i spokojem. Zmarł w wieku 49 lat. ■

Ukazały się *Analytical Lexicon of the Greek Bible* i *A Complete Concordance to the Greek Bible* pod red. Romana Mazura, Romana Bogacza i Andrzeja Gieniusza

Słownik analityczny do Biblii greckiej i *Pełna konkordancja do Biblii greckiej* są już dostępne także w wersji angielskiej. *Analytical Lexicon of the Greek Bible* oraz *A Complete Concordance to the Greek Bible* ukazały się pod redakcją ks. dr. Romana Mazura SDB, ks. dr. hab. Romana Bogacza, prof. UPJPII i ks. dr. Andrzeja Gieniusza CR.

Rozmowa z ks. dr. hab. Romanem Bogaczem, prof. UPJPII, i ks. dr. Romanem Mazurem, pracownikami naukowymi Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, autorami *Pełnej konkordancji do Biblii greckiej* i *Słownika analitycznego do Biblii greckiej*.

MARTA MASTYŁO: Pod koniec 2021 r. ukazały się *Pełna konkordancja do Biblii greckiej* oraz *Słownik analityczny do Biblii greckiej* – ogromne dzieła, pierwsze tego typu w Polsce i na świecie publikacje dotyczące Biblii greckiej, opracowane przez Księży. Teraz jesteśmy świadkami kolejnego wydawniczego wydarzenia...

ROMAN BOGACZ: Najnowsze nasze dzieła: *Analytical Lexicon of the Greek Bible* oraz *A Complete Concordance to the Greek Bible* są dwiema publikacjami w języku angielskim. Są to zasadniczo tłumaczenia z języka polskiego, ale od polskiego wydania różni je nie tylko tłumaczenie, wiele rzeczy zostało uzupełnionych i całkowicie zrezygnowaliśmy ze stosowania skrótów. Wszystkie informacje, pełne objaśnienia gramatyczne zostały podane w pełnym opisie. Poza tym ks. Roman Mazur dopracował tu bardzo ciekawe rzeczy...

ROMAN MAZUR: Uzupełniliśmy analizę gramatyczną wszystkich przymiotników liczebnych. W języku angielskim, w dostępnych dotychczas analizach, te zagadnienia były pomijane, dlatego że język angielski nie posiada rodzaju gramatycznego obowiązującego w takiej analizie, którą posiada język grecki, więc to zostało uzupełnione i to jest *novum*. Zmienił się format graficzny – to znaczy dodaliśmy tak zwaną żywą paginę, więc jest łatwość w wyszukiwaniu w wersji drukowanej oraz tak jak było dotychczas w wersji PDF, obydwa dzieła posiadają wbudowany indeks, co ułatwia bardzo szybkie wyszukiwanie w programie Adobe Acrobat, które trwa poniżej 2 sekund – dodajmy – przeszukiwanie 25 tysięcy stron.

R.B.: Wyszukiwać można w językach polskim, angielskim i greckim, można też wyszukiwać sigła biblijne. Każde hasło słownika podaje dokładnie miejsca biblijne, w których znajdują się poszczególne formy gramatyczne. Jest to pierwsze wydanie słownika do całej Biblii greckiej, czyli zarówno do Starego, jak i do Nowego Testamentu, w formie analitycznej: podane są wszystkie miejsca, gdzie te poszczególne hasła występują. Oczywiście można od razu z łatwością znaleźć, od jakiego słowa są wyprowadzone wszystkie formy gramatyczne, które są w Piśmie Świętym. Można je w słowniku od razu zlokalizować.

Czy tutaj wersję angielską wydano analogicznie do poprzedniego polskiego wydania, gdzie 3 tomy słownika ukazały się w druku? I tyle samo, co w wersji polskiej, jest tomów elektronicznych w języku angielskim?

R.M.: Dokładnie. Podstawą wydania anglojęzycznego było wydanie polskie i tutaj oczywiście jest ten sam układ, to znaczy konkordancja jest opublikowana tylko w formie elektronicznej i jest to jeden plik podzielony na 25 części odpowiadających 25 literom alfabetu greckiego (autorzy słownika uwzględnili jedną z nieużywanych współcześnie, a wystę-

pującą w tekstach greckich Biblii literę stigma). W przypadku słownika istnieje wersja drukowana oraz elektroniczna. Wydawnictwem, które opublikowało wersję angielską naszych dwóch publikacji, jest Vandenhoeck & Ruprecht (imprint Brilla). Jest to wydawnictwo o bardzo wysokiej reputacji, które przeprowadza wielostopniową recenzję każdej publikacji. Konkluzja recenzji stanowiła między innymi, że jest to pierwsze tego typu dzieło na świecie w języku angielskim. Przypomnijmy, że wersja polska ukazała się dzięki finansowaniu UPJPII w Wydawnictwie UNUM Polskiego Towarzystwa Teologicznego.

Mówimy o wadze dzieła, w sensie wartości, ale także możemy mówić o jego wadze w sensie fizycznym.

R.M.: Tak jest dokładnie, jeśli chodzi o leksykon, trzy tomy ważą łącznie aż 8,25 kg.

Odbiorcą tak specjalistycznego dzieła jest zapewne bardzo elitarne grono naukowców, badaczy... Kogo Księża jako specjaliści biblistyki widzą w tym gronie odbiorców?

R.B.: Owszem, adresujemy nasze publikacje do specjalistów, ale nie tylko do nich. Do posługiwania się konkordancją wymagana jest znajomość języka greckiego, jest ona przeznaczona głównie dla biblistów czy szerzej – do teologów, którzy potrafią czytać w języku greckim. Natomiast jeśli chodzi o słownik, mogą korzystać z niego wszyscy ci, którzy znają przynajmniej alfabet grecki, żeby mogli wyszukać dany termin, a wtedy od razu znajdą pełne objaśnienia, które mogą im znacznie naświetlić rozumienie poszczególnych haseł. Zauważyliśmy, że nasz słownik jest chętnie cytowany przez młodych badaczy, którzy nie uzyskali jeszcze stopnia doktora.

Słyszałam, że wersje polska i angielska zarówno słownika, jak i pełnej konkordancji Biblii greckiej to jeszcze nie jest koniec Księży działań w tym temacie. W jakim kierunku podąża teraz myślenie Autorów opracowania tego dzieła?

R.M.: Wydaniem polskiej wersji konkordancji i słownika rozpoczęliśmy wydawanie serii wydawniczej pod nazwą „Instrumenta Biblica”. Prawdopodobnie w przyszłym roku będzie już gotowa konkordancja i słownik aramejskiej części Biblii. To jest 6 fragmentów ksiąg, które będą miały taki sam układ graficzny – to znaczy będzie konkordancja i słownik. One objętościowo będą zdecydowanie mniejsze. W planach mamy także rozpoczęcie prac nad konkordancją i słownikiem hebrajskim. Mielibyśmy wtedy opracowany od strony metodologicznej pełny zestaw narzędzi do wszystkich języków biblijnych, w których ukazało się Pismo Święte.

Bardzo dziękuję.

(Rozmawiała Marta Mastyło) ■

Lucyna Rotter, Piotr Legutko, Włodzimierz Płaneta (fot.), *Dziedzictwo chciane – dziedzictwo niechciane*, Kraków 2023

To książka o tym, jaką wartość dla społeczeństw ma dziedzictwo kulturowe, jakim językiem się posługuje, by opowiadać nam o dziejach, postaciach, miejscach... To także podpowiedzi – jak wykorzystać ślady przeszłości i to, co nowego w kulturze się dzieje, w branży turystycznej i eventowej. Jak promować się, wykorzystując dziedzictwo kulturowe, jak na

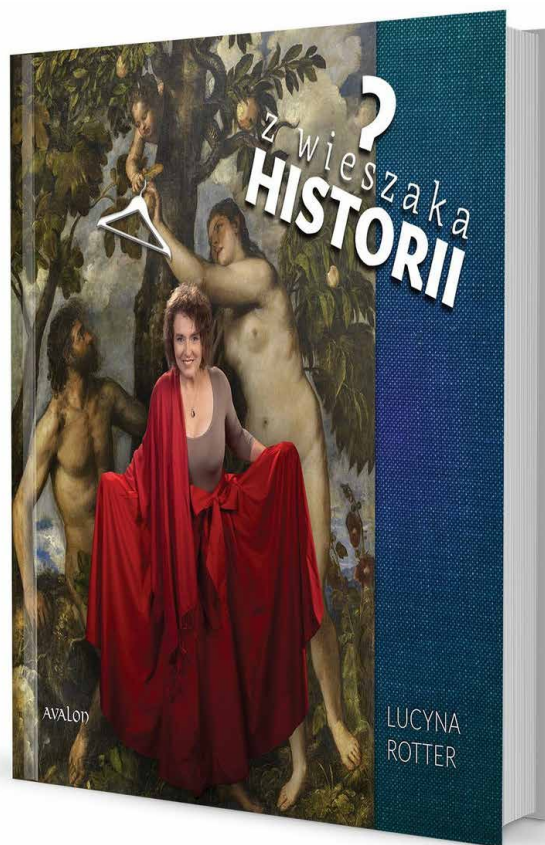

nim budować produkt i jak je samo promować i o nim mówić. Książkę wzbogaca bogata warstwa ilustracyjna. To fotografie zakątków Polski. Tych miejsc, które znane i zabytkowe, tych miejsc, które czasem zapomniane, tych, które zyskały nowe życie. ■

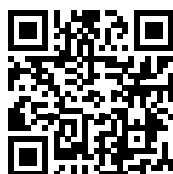
Lucyna Rotter, *Z wieszaka historii. Ubiór jako element kodu kulturowego*, Kraków 2023

Strój od wieków spełniał istotną rolę w życiu kulturowym, społecznym czy religijnym. Spełniał zwykle nie tylko funkcję praktyczną, ale i symboliczną, komunikując, w sposób najczęściej zamierzony, określony przekaz, który zrozumiały był społecznie lub w określonej grupie. O tym są kolejne wieszakowe opowieści przedstawione w niniejszej książce. Z wieszaka historii zdejmowane są historie nie tyle o modzie, ile o tym, co w danej epoce i kulturze symbolizowała sukienka, fryzura, bielizna, kolor, garnitur... Ubranie przecież zawsze było swoistym znakiem czasów, w którym odzwierciedlenie znajdowały przemiany estetyczne, społeczne, kulturowe, technologiczne lub polityczne. Oddana do rąk czytelnika książka to pierwsze dwanaście opowieści pokazujących symboliczną funkcję ubioru i jego znaczenie na przestrzeni wieków.

Wszystkie z umieszczonych w tomie opowieści stały się kanwą do realizacji cyklu telewizyjnego pod tym samym tytułem dla TVP Historia „Z wieszaka historii”. Premierowe odcinki emitowane były na antenie w 2022 r. Umieszczone w publikacji, po kolejnych rozdziałach, QR - kody przekierują czytelnika na platformę vod.tvp.pl, gdzie można w stałym dostępie obejrzeć poszczególne odcinki. To niecodzienne połączenie tekstu pisanego i mówionego, ilustracji i filmu – mamy nadzieję zachęci odbiorców do głębszego zainteresowania się kostiumologią i symboliką stroju. ■

wybudujmy razem **KAMPUS JOHN PAUL II**
JANA PAWŁA II CAMPUS let's build together

O. Zdzisław Kijas OFMconv, *Reguła i życie. Czego dziś uczy św. Franciszek*, Kraków 2022

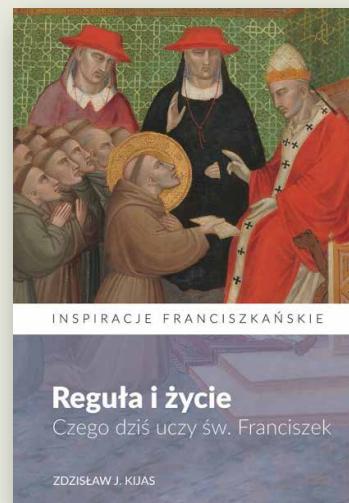
Jak żyć dziś na wzór św. Franciszka?

Reguła nie jest przewodnikiem po przeszkodach, ale kompasem, który ukierunkowuje i wspiera w wędrówce. Pozycja *Reguła i życie* powstała z racji jubileuszu 800-lecia zatwierdzenia przez papieża Honoriusza III reguły franciszkańskiej. Publikacja ukazała się już do tej pory zarówno w Polsce, jak i we Włoszech.

Papież Franciszek, fragment z przedmowy:

„O. Zdzisław Kijas udowadnia, że reguła zakonna wcale nie jest nudnym i przestarzałym dokumentem Kościoła z czasów średniowiecza. Przeciwnie, jego refleksje pokazują, że umiejętne korzystanie z niej może twórczo rozwinąć również życie i osobowość człowieka XXI wieku. Praca, relacje, podejmowanie decyzji, rodzina czy życie duchowe, te i inne dziedziny naszej codzienności mogą, dzięki prostym radom św. Franciszka, zyskać zupełnie nowy wymiar”. Św. Franciszek „tym, którzy proszą go, aby dzielić z nim jego życie, nie proponuje siebie jako modelu; tym, którzy wyrażają pragnienie wspólnoty życia z nim, wskazuje na Jezusa” – podkreśla Ojciec Święty we wprowadzeniu do książki o. Zdzisława Kijasa OFMConv.

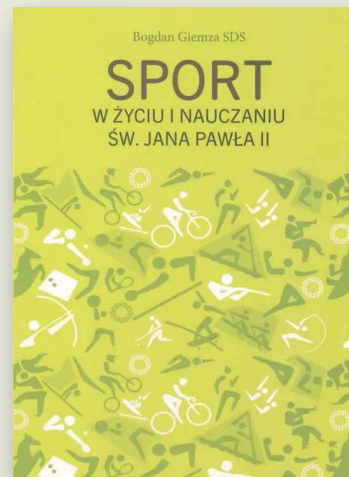
Publikacja ta jest nie tylko cennym źródłem wiedzy, ale także świadectwem żywej więzi między Ojcem Świętym a duchowością franciszkańską. Zachęcamy wszystkich do zapoznania się z tą wyjątkową książką, która ukazuje piękno i uniwersalność nauk Świętego Franciszka z Asyżu, przybliżając czytelnikom Jego przesłanie i wskazania.

/Źródło: Vatican News, znak.com.pl/ ■

Bogdan Giemza SDS, *Sport w życiu i nauczaniu św. Jana Pawła II*, Wrocław 2022

Dziś, gdy krytykuje się osobę Jana Pawła II i kwestionuje znaczenie Jego pontyfikatu, można odnieść wrażenie, że z jednej strony o Papieżu-Polaku napisano już wszystko, a z drugiej strony można zostać zaskoczonym, że w życiu i nauczaniu Świętego Papieża jest jeszcze coś oryginalnego i mało znanego. Autor monografii o sporcie w życiu i nauczaniu św. Jana Pawła II – zakonnik-salwatorianin, prezbiter, teolog, profesor Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu – rzeczywiście zaskakuje i zadziwia czytelnika stosunkowo niewielką jak na Wielkiego Papieża przystało, prawie 200 stronicową książką, składającą się z dwóch części: pierwszej o związkach Karola Wojtyły/Jana Pawła II ze sportem i drugiej, obszerniejszej, będącej zbiorem tekstów Jana Pawła II o sporcie. Jak czytamy w recenzji wydawniczej ks. dr. hab. Bogusława Drożdża, prof. PWT we Wrocławiu, „w książce *Sport w życiu i nauczaniu Jana Pawła II* zainteresowania naukowe autora, ks. Giemzy, zderzyły się z jego osobistą pasją” sportowca i popularyzatora sportu, który tę samą pasję odkrywa w postaci Jana Pawła II. Nie dziwi więc fakt, że książka, zwłaszcza w pierwszej części, jest napisana niemal z entuzjazmem, kompetentnie i wyczerpująco o tym, co w sporcie, w kulturze fizycznej i w człowieku kształtującym siebie przez sport jest najważniejsze.

W wypowiedziach, przesłaniach i rozważaniach na temat sportu Papież kreśli jego aksjologię, wychowawczy i społeczny wymiar sportu, odwołując się do własnych doświadczeń sportowych (jak podobno mówiono o młodym Karolu Wojtyłe, że „zawsze stał na bramce”) i do głębokiej mądrości o człowieku z Pisma św., teologii, Magisterium kościelnego i filozofii. Celem publikacji jest zebranie, uporządkowanie i przedstawienie prawie wszystkiego, co Jan Paweł II od początku pontyfikatu mówił przy różnych okazjach o sporcie do sportowców, działaczy i organizatorów sportowych oraz także o sporcie do wszystkich wiernych na modlitwie, w czasie homilii, na audiencjach i spotkaniach – w sumie dokładnie 50 tekstów. Są tam mało znane i ciekawe wypowiedzi np. do grupy sportowców – kierowców samochodowych z rajdu Monte Carlo, startujących z placu św. Piotra w Rzymie w 1979 r., przesłanie na rozpoczęcie Igrzysk Olimpijskich w Los Angeles w 1984 r. czy pozdrowienie polskich sportowców po nabożeństwie czerwcowym w Elblągu podczas siódmej pielgrzymki do Polski w 1999 r. oraz przemówienie na Watykanie w 2005 r. do przedstawicieli Klubu Sportowego Cracovia z okazji 100-lecia klubu i zespołu piłkarskiego, któremu Jan Paweł II kibicował – nawet jako papież.

/ Jerzy Brusilo OFMConv/ ■